Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos

2021 VEIKLOS ATASKAITA

TURINYS

	Bendroji informacija	p. 2
1.	Tikslų ir uždavinių įgyvendinimas	p. 3
I..	**Bibliotekų tinklas ir paslaugų prieinamumas**	p. 5
1.	Bibliotekos tinklas ataskaitiniais metais	p. 5
2.	Nestacionarus aptarnavimas	p. 7
II..	**Bendroji vartotojų charakteristika**	p. 8
1.	Sutelkti gyventojai	p. 8
2.	Fizinių vartotojų sudėtis	p. 9
III.	**Kultūrinės-edukacinės paslaugos**	p. 11
1.	Kultūrinės edukacinės veiklos turinys	p. 11
2.	Renginių apžvalga	p. 12
3.	Renginiai vaikams	p. 21
4.	Edukacinė veikla	p. 23
5.	Mokymai gyventojams ir bibliotekų vartotojams	p. 27
IV.	**Elektroninio turinio kūrimas, informacinių ir elektroninių paslaugų plėtra**	p. 29
1.	Bibliotekos interneto svetainė	p. 29
2.	Elektroninio katalogo kūrimas	p. 30
3.	Prieiga prie duomenų bazių	p. 30
4.	Bibliotekos kuriamos duomenų bazės ir jų panaudojimas	p. 31
5.	Informacinių užklausų tenkinimas	p. 31
6.	Naudojimasis viešosios interneto prieigos paslaugomis	p. 32
7.	Socialinių tinklų panaudojimas	p. 32
8.	Virtualūs renginiai	p. 33
9.	Naujos paslaugos vartotojams	p. 34
V.	**Projektinė veikla paslaugų plėtrai ir kokybei**	p. 35
VI.	**Bibliotekos įvaizdžio formavimas**	p. 39
1.	Viešinimas	p. 41
2.	Atstovavimas. Partnerystė	p. 41
VII.	**Dokumentų fondas ir jo panaudojimas**	p. 43
1.	Fondo formavimas	p. 43
2.	Fondo apimtis	p. 43
3.	Specialieji fondai	p. 45
4.	Dokumentų įsigijimas, Finansavimo šaltiniai	p. 47
5.	Dokumentų šalinimas	p. 49
6.	Knygų ir kitų laikmenų dokumentų panaudojimas	p. 50
7.	Leidinių užsakymo iš kitų bibliotekų paslauga	p. 53
8.	Dokumentų fondo apsauga	p. 53
9.	Skaitmeninimas	p. 54
VIII.	**Metodinė veikla**	p. 54
IX.	**Bibliotekos organizacinė struktūra, darbuotojai, profesinis ugdymas**	p. 55
1.	Organizacinė struktūra	p. 55
2.	Darbuotojų profesinis ugdymas	p. 57
3.	Darbuotojų įvertinimas	p. 57
X.	**Patalpų ir infrastruktūros būklė**	p. 58
XI.	**Finansavimas**	p. 58
	Išvados	p. 60
	Priedai	p. 62

Medžiagą pateikė	Skyrių vedėjos Danutė Kiltinavičienė, Saulė Pelekienė, Vidmina Alubeckaitė, Irena Sventickienė, vyriausioji metodininkė Stanislova Bikulčiūtė
Viršelis	Dailininkė Rasa Juršienė
Parengė	Direktoriaus pavaduotoja Jolanta Lementauskienė

©Zarasai, 2022

BENDROJI INFORMACIJA

2021-ieji metai pažymėti daug reikšmingų įvykių ir datų. Prieš trisdešimt metų krauju apginta Lietuvos nepriklausomybė, kai sausio 13-osios naktį sovietų kariai puolė beginklius žmones. 2021 m. – ir besitęsiančios Covid 19 pandemijos metai, keliantys bibliotekoms iššūkių.

2021-aisiais metais Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka įgyvendino pagrindinę misiją – suteikti kiekvienam gyventojui prieinamas esmines kultūros, informacijos ir švietimo paslaugas, tenkinančias jo skaitymo, informacijos, kultūros laisvalaikio poreikius, sudaryti palankias sąlygas viso gyvenimo mokymuisi. Dirbti bendruomenei, siekiant kokybiškomis paslaugomis tenkinti bendruomenės lūkesčius.

2021 m. didžiausias dėmesys skirtas saugiam lankytojų aptarnavimui, literatūros populiarinimui ir turiningam laisvalaikio organizavimui, Daugiau dėmesio skirta neįgaliesiems, senyvo amžiaus gyventojams – gerokai išaugo knygnešystės paslauga.

2021-tieji buvo paskelbti lietuvių poeto Vytauto Mačernio, lietuvių kilmės antropologės, archeomitologijos pradininkės Birutės Marijos Alseikaitės-Gimbutienės, pokario partizano, valstybės veikėjo Juozo Lukšos-Daumanto metais. 2021-ais sukako 700 metų nuo didžiojo kunigaikščio Gedimino sąjungos su totoriais sudarymo. Skatinant visuomenės domėjimąsi šiomis reikšmingomis datomis, buvo organizuodami kultūros ir literatūros renginiai, nuotoliniai renginiai, literatūros parodos, galerijoje – profesionalaus meno parodos.

Renginiais paminėti Zarasų kraštui svarbių asmenybių jubiliejai – 1831 m. sukilimo kapitonės Emilijos Pliaterytės gimimo 215-osios, poeto Fausto Kiršos gimimo 130-osios, kompozitoriaus Fausto Latėno gimimo 65-osios metinės. Viešoji biblioteka teikė šviečiamąją-edukacinę, socialinę-visuomeninę veiklas, stiprindama sąveiką su vietos bendruomenėmis, palaikydama klubų, įsiteigusių prie bibliotekų, iniciatyvas.

Ieškant naujų saugių vartotojų aptarnavimo formų daug investuota į viešosios bibliotekos terasos stogo remontą ir pačios terasos aplinkos įrengimą – terasą papuošė gėlynai, patogūs krėslai, gultai, kurie traukė ne tik gausybės besilankančių turistų, bet ir renginių, kurių nemažai organizuota terasoje, žiūrovų akį.

2021 m. buvo dalyvauta nacionaliniuose projektuose: „Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė“ ir „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje infrastruktūroje“, skatinusiuose gyventojus kelti informacinį raštingumą ir įvaldyti modernias informacines technologijas. Sėkmingai sudalyvauta nacionalinėje skaitymo skatinimo programoje „Vasara su knyga“, rajono skaitymo skatinimo programoje vaikams „Vasarą skaitome kitaip“. Lietuvos kultūros tarybos Utenos regiono tolygios kultūros projektai skatino ir stiprino bendradarbiavimą su Utenos A. ir M. Miškinių, Ignalinos rajono savivaldybės viešosiomis bibliotekomis.

2021 m. baigta Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) reforma pagal nacionalinės bibliotekos iš Europos regioninės plėtros fondo lėšų finansuojamą projektą „Modernaus elektroninio turinio išsaugojimas ir sklaida“ (METIS). Pagaliau LIBIS perkeltas į debesijos technologiją, nors strigo naujosios programos funkcijos, bet vertė ir kokybė kitokia.

1. Bibliotekos tikslų ir uždavinių įgyvendinimas 2021 m.

Viešosios bibliotekos vizija – Kurkime sumanią bendruomenę kartu!

Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos strateginis tikslas – efektyviai panaudojant Bibliotekos potencialą, užtikrinti visuomenės narių informacijos, kultūros ir švietimo poreikių tenkinimą, mokymosi visą gyvenimą plėtojimą, socialinės ir ekonominės gerovės plėtojimą bei poveikio rajono socialinei raidai didinimą.

Siekdama strateginio tikslo 2021 m. Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka įgyvendino Kultūros plėtros ir Neformalaus ugdymo programas pagal Zarasų rajono savivaldybės biudžeto asignavimus valdytojams, patvirtintus Zarasų rajono savivaldybės Tarybos sprendimais 2021 m. kovo 3 d. Nr. T-14 „Dėl Zarasų rajono savivaldybės 2021 metų biudžeto tvirtinimo“, 2021 m. liepos 9 d. Nr. T-132; 2021 m. lapkričio 26 d. Nr. T-192; 2021 m. gruodžio 29 d. „Dėl Zarasų rajono savivaldybės 2021 metų biudžeto tikslinimo“.

Vykdydama 2021 metų veiklos planą Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka įgyvendino šiuos tikslus ir uždavinius:

I. Tikslas: Kurti tvarią socialinę kultūros vertę nacionalinei pažangai, panaudojant įveiklintą Bibliotekos infrastruktūrą, stiprinant bibliotekose gyventojų kultūrinių ir informacinių kompetencijų bei raštingumo ugdymo(si) veiklas, skatinančias visuomenės narių kūrybingumą.

Siekiant šio tikslo įgyvendinti uždaviniai, pasiekti rodikliai:

1.1. Telkti gyventojus ir organizuoti kokybišką jų bibliotekinį aptarnavimą bibliotekų tinkle ir už jų ribų bibliotekoms priskirtose teritorijose.

Numatyti rodikliai 2021 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Sutelkti gyventojų – 33,9 %	33,3 %	98,2 %
Registruoti vartotojų – 5051 asm.	4869	96,4 %
Išduoti dokumentų – 198080 vnt.	158432 vnt.	80,0 %

1.2. Modernizuoti fizinę ir virtualią mokymąsi bibliotekose skatinančią aplinką, pritaikant ją įvairaus amžiaus ir skirtingų socialinių grupių gyventojų poreikiams.

Numatyta 2021 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Išlaikyti pastatų – 17	17 pastatų	100 %
Atlikti remontų – 2	2	100 %
Aptarnauti lankytojų – 120720 fiz. asm.	99488 asm.	82 %
Užtikrinti interneto prieigą – tinklas 127 kompiuteriai	127 komp.	100 %

1.3. Stiprinti veiklų viešinimą įvairiose viešosiose erdvėse, virtualioje erdvėje įvairiomis rinkodaros priemonėmis.

Numatyta 2021 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Atlikti informacijos sklaidą – 381 informacijų	482	126,5 %
Pasiekti VB FB sekėjų skaičių – 1500 asm.	1561 asm.	104 %
Atnaujinti interneto svetainę zarasubiblioteka.lt	Atnaujinta 1 svetainė	100 %

II. tikslas: Prisidėti prie išsilavinusios, socialiai atsakingos bendruomenės ugdymo, užtikrinant paslaugų įvairovę, stiprinant visuomenės kritinį mąstymą ir raštingumą.

Siekiant šio tikslo įgyvendinti uždaviniai, pasiekti rodikliai:

2.1. Atnaujinti ir aktualizuoti bibliotekų tinklo fondus, atsižvelgiant į rajono gyventojų poreikius.

Numatyta 2021 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Įsigyti naujų dokumentų – 6900 vnt.	8075 vnt.	117 %
Nurašyti dokumentų – 6900 vnt.	4190 vnt.	60,7 %

2.2. Užtikrinti visuomenės prieinamumo kokybę prie LIBIS elektroninio katalogo.

Numatyta 2021 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Dalyvauti Nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos projekte „Modernaus elektroninio turinio išsaugojimas ir sklaida“ perkėlimo į „debesų kompiuteriją“ procese – perkelti 39 tūkst. įrašų	Perkelta 52721 įrašas	135 %

2.3. Skatinti elektroninės mokslo informacijos matomumą ir duomenų bazių panaudojimą.

Numatyta 2021 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Prenumeruoti duomenų bazių – 3 vnt.	4 vnt.	100 %
Peržiūrėtų įrašų prenumeruojamose duomenų bazėse skaičius (per metus) – 1000 peržiūrų	1991 peržiūra	199 %

2.4. Gerinti prieigą prie skaitmeninto turinio.

Numatyta 2021 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Pildyti interneto kraštotyros žinyną www.krastotyra.zvb.lt naujais skenuotais kraštotyros dokumentais – 700 objektų	Suskaitmeninta 3769 objektai	5 k. daugiau

2.5. Užtikrinti sąlygas gyventojų savalaikiam informavimui, informacinio ir skaitmeninio raštingumo įgūdžių stiprinimui.

Numatyta 2021 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Užtikrinti vartotojams galimybę naudotis interneto prieiga. Numatytų interneto seansų skaičius – 20000 seansų	17726 seansai	88,6 %
Išlaikyti Interneto prieigos vietas, kuriose naudojama ne mažesnė kaip 30 Mbps interneto sparta – 125 kompiuteriai	127 kompiuteriai	101 %

2.6. Užtikrinti sąlygas gyventojų savalaikiam informavimui, informacinio ir skaitmeninio raštingumo įgūdžių stiprinimui.

Numatyta 2021 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Vykdyti kompiuterinio ir skaitmeninio raštingumo mokymus vartotojams – 375 gyventojai	Apmokyta 573 gyventojai	1,5 k. daugiau

Teikti konsultacijas – 2007 konsultacijos	suteiktos 2797 konsultacijos	139,3 %
Organizuoti vartotojų informacinį aptarnavimą. Informacinių užklausų skaičius – 7334 užklausos	Atsakytos 6928 užklausos	94,5 %

III. tikslas: Skleisti kultūrą, kultūriškai šviesti visuomenę, stiprinant bibliotekos, savivaldos ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą, mažinant kultūrinę atskirtį ir netolygumus, siekiant visuomenės poreikių ir bibliotekos vaidmens darnos

Siekiant šio tikslo įgyvendinti uždaviniai, pasiekti rodikliai:

3.1. Užtikrinti kultūrinių paslaugų prieinamumą ir įvairovę išnaudojant įvairias erdves bibliotekose ir už jos ribų.

Numatyta 2021 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Organizuoti renginių – 709	739	104 %
Organizuoti parodų – 285	319	112 %

3.2. Stiprinti Zarasų krašto kultūrinį identitetą per veiklas, skirtas krašto personalijų jubiliejams ir įvykiams pažymėti

Numatyta 2021 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Pritraukti virtualių lankytojų kraštotyros interneto žinyne www.krastotyra.zvb.lt – 3000 virtualių lankytojų	5679	189 %

3.3. Užtikrinti tarpsektorinį bendradarbiavimą projektinėje veikloje su kitomis institucijomis ir bendruomenėmis

Numatyta 2021 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Bendradarbiauti su partneriais: organizuojant renginius, įgyvendinant projektus – 10 bendrų veiklų	10 bendrų projektų	100 %

IV. tikslas: Ugdyti kokybišką, kultūrą atpažįstančią ir tradicijas puoselėjančią jaunąją kartą, formuoti savo tapatumą kuriančios visuomenės kritinį mąstymą ir pilietiškumą, atsparumą informacinėms grėsmėms, materialaus ir nematerialaus paveldo pažinimą, stiprinti skaitymo gebėjimus pasitelkiant kūrybišką literatūros populiarinimą, organizuojant edukacines programas.

Siekiant šio tikslo įgyvendinti uždaviniai, pasiekti rodikliai:

4.1. Įgyvendinti bibliotekų programas vaikams ir plėtoti edukacinių užsiėmimų programų lauką, atliepiant visuomenės aktualijas.

Numatyta 2021 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Parengti ir įgyvendinti kultūros renginių vaikams – 239 reng.	276 reng.	115, 5 %
Parengti ir organizuoti edukacines literatūros programas ir edukacinius renginius – 143 edukac.	164 edukac.	114,7 %
Dalyvaujančių skaičius – 5148 asm.	8008 asm.	155 %

4.2. Plėtoti ir vykdyti skaitmeninio raštingumo edukacijas,

Numatyta 2021 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Organizuoti Šeimos skaitmeninių veiklų centro ir LEGO Mindstorm robotikos veiklas. Numatomas dalyvių skaičius – 500.	1764 dalyviai	3,5 k. daugiau

4.3. Didinti neformaliojo ugdymo paslaugų įvairovę, integruojant bibliotekų išteklius bei paslaugas.

Numatyta 2021 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Parengti projektus neformaliajam vaikų ir jaunimo švietimui CBS – 3 programos	3	100 %

V. tikslas: Stiprinti Bibliotekos veiklos kokybę ir efektyvumą, tobulinti žmogiškųjų išteklių kompetencijas.

Siekiant šio tikslo įgyvendinti uždaviniai, pasiekti rodikliai:

5.1.Organizuoti kvalifikacines priemones, gerinančias darbuotojų informuotumą, skirtas teikiamų paslaugų kokybės gerinimui.

Numatyta 2021 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Organizuoti susirinkimus aktualiais darbo klausimais: profesinių temų skaičius – 17 sus.	17 sus.	100 %
Užtikrinti specialistų dalyvavimą respublikos profesiniuose renginiuose, tiesioginiuose ir nuotoliniuose –30 spec.	35 spec.	116,6 %

5.2.Siekti efektyvaus valdymo bibliotekoje.

Numatyta 2021 m. veiklos plane	Pasiektas rezultatas	Įvykdymo procentai
Užtikrinta efektyvi ūkinė veikla – Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos biudžetas įgyvendintas 100 %.	100 %	100 %

I. BIBLIOTEKŲ TINKLAS IR PASLAUGŲ PRIEINAMUMAS

1. Bibliotekos tinklas ataskaitiniais metais

Zarasų rajono teritorija – 1334 km². Gyventojų tankumas vienas mažiausių Lietuvoje – 14,3 gyventojų 1 km². Nuo 2008 m. Zarasai turi kurortinės teritorijos statusą. Aktyvus sportinis turizmas Zarasų miesto Didžiojoje saloje ir kaimo turizmas – vienos populiariausių alternatyvių veiklų kaimiškajame Zarasų rajone. Zarasų rajono savivaldybės teritorija išlieka suskirstyta į 10 seniūnijų: Antalieptės, Antazavės, Degučių, Dusetų, Imbrado, Salako, Suvieko, Turmanto, Zarasų miesto ir Zarasų rajono.

2021 m. Zarasų rajono centralizuotą bibliotekų tinklą sudarė centrinė biblioteka su 16 struktūrinių teritorinių padalinių. Atstumas tarp rajone išdėstytų bibliotekų vidutiniškai yra 8,8 km. Daliai kaimų ir vienkiemių gyventojų bibliotekos yra nepasiekiamos.

2021 m. Zarasų rajono centralizuotame bibliotekų tinkle (toliau – CBS) nevyko jokie pokyčiai.

Zarasų rajono centralizuotoje bibliotekų sistemoje (toliau – CBS):

- Viešoji biblioteka.
- 3 miestelių struktūriniai padaliniai: Dusetų Kazimiero Būgos (nuo 2019 m. aptarnaujantis ir mokyklų bendruomenę), Turmanto ir Zarasų ligoninės struktūrinis padalinys.
- 13 kaimo struktūrinių padalinių: Antalieptės, Antazavės, Avilių, Baibių, Degučių, Imbrado, Sadūnų, Salako, Samanių, Smalvų, Suvieko, Šniukštų, Štadvilių.
- Nestacionarūs knygų išdavimo punktai Zarasuose ir Salake.

2021 m. vienam struktūriniam padaliniui teko vidutiniškai 544 gyventojai. Bibliotekų darbo laiko norma ir darbo laiko režimas nustatomi atsižvelgiant į gyventojų skaičių.

Viešoji biblioteka ir struktūriniai padaliniai dirbo vadovaudamiesi Zarasų rajono tarybos 2021 m. gegužės 7 d. sprendimu Nr. T-97 „Dėl biudžetinių kultūros įstaigų darbo laiko suderinimo“. 2021 m. Zarasų rajono centralizuoto tinklo lankytojams buvo atviros 24767 val. (2020 m. – 22093 val.). Palyginti su 2020 metais, tinklo bibliotekos lankytojams buvo atviros 12 % ilgiau. 2021 m. bibliotekose nebebuvo įvesta karantino rėžimo, skirtingai nei 2020 m.

- Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka lankytojams atvira pirmadieniais – penktadieniais nuo 10 iki 19 val. (gruodžio–vasario mėnesiais – nuo 9 iki 18 val.), šeštadieniais nuo 10 iki 17 val. 2021 m. **Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka buvo atvira lankytojams 298 dienas** (2020 m. – 278 d.).
- Seniūnijų centruose esantys Dusetų Kazimiero Būgos ir Turmanto padaliniai, kuriuose dirbama pilną darbo dieną, vartotojams atviri pirmadieniais – penktadieniais nuo 10 val. iki 18 val., šeštadieniais nuo 10 val. iki 17 val. 2021 m. **šių miestelių padaliniai buvo atviri lankytojams vidutiniškai 296** dienas (2020 m. – vid. 226 d.).
- Salako, Antalieptės ir Degučių struktūriniai padaliniai vartotojams atviri antradieniais – šeštadieniais po 8 valandas per dieną, vidutiniškai po 203 dienas.
- Antazavės, Avilių, Imbrado, Ligoninės, Samanių ir Šniukštų struktūriniai padaliniai atviri antradieniais – šeštadieniais po 6 valandas per dieną.
- Baibių, Sadūnų, Smalvų, Suvieko ir Štadvilių struktūriniai padaliniai atviri antradieniais – šeštadieniais po 4 val. per dieną.

Kaimo struktūriniai padaliniai lankytojams buvo atviri vidutiniškai po 212 (2020 m. – vid. 195) dienų.

2. Nestacionarus gyventojų aptarnavimas

2021 m. Zarasų CBS tinkle veikė **2 nestacionarios bibliotekėlės-punktai**, kuriuos aptarnavo viešoji biblioteka ir Salako struktūrinis padalinys. Zarasų ir Salako socialinės globos namuose įrengtuose knygų punktuose buvo aptarnaujami 22 asmenys. Jiems išduota 107 vnt. knygų.

Knygnešystės paslauga. 2021 m. viešoji biblioteka ir padaliniai teikė knygnešystės paslaugas gyventojams, negalintiems lankytis bibliotekose. Lyginant su 2020 m., knygnešystės paslauga išaugo 63 %. Paslauga buvo teikiama 577 (2020 m. – 354 asm.) asmenims. Jiems nunešta 5852 vnt. (2020 m. – 3362 vnt.) knygų ir periodinių leidinių. Knygas į namus nešė 64 asmenys: bibliotekininkai, šeimos nariai, kaimynai.

Ypač populiari ši paslauga buvo Antalieptės ir Dusetų struktūriniuose padaliniuose. Pasak, vyresniosios bibliotekininkės Eglės Steponavičienės, Antalieptės biblioteka labai greitai prisitaikė prie pasikeitusių darbo sąlygų – karantino ir įvairių ribojimų – parodė savo susitelkimą, kūrybiškumą ir išnaudojo stipriąsias puses. Viena iš bibliotekos stiprybių – dalintis knygomis

pristatant jas skaitytojams, bijantiems lankytis bibliotekoje dėl pandemijos, į namus. Pasak vyresniosios bibliotekininkės Elenos Gaižiuvienės, dalis vartotojų nebegalėjo lankytis dėl reikalavimo dėvėti veido kaukę, reikalaujamo galimybių paso, jaučiamos baimės dėl besitęsiančios pandemijos. Biblioteka, stengdamasi išlaikyti skaitytojus ir norėdama jiems sudaryti sąlygas skaityti norimą literatūrą, aktyviau teikė knygų pristatymo į namus paslaugą.

II. BENDROJI BIBLIOTEKOS VARTOTOJŲ CHARAKTERISTIKA

1. Sutelkti gyventojai centralizuotame bibliotekų tinkle

Lietuvos Respublikos statistikos departamento duomenimis 2021 m. sausio 1 d. Zarasų rajone gyveno 14638 (2020 m. – 14915) gyventojai, iš jų kaimo teritorijoje 8191 gyventojas. Palyginti su praeitais metais, rajone gyveno 1,9 % mažiau gyventojų, iš jų kaimo teritorijoje 1,5 % mažiau. Zarasų mieste registruota 5935 (2020 m. – 6050) gyventojai. Palyginti su 2020 metais, mieste užfiksuotas 1,9 % (115 asmenų) gyventojų skaičiaus mažėjimo rodiklis.

2021 m. Zarasų rajono centralizuotame bibliotekų tinkle (toliau – CBS) 2021 metais sutelkta 33,3 % (2020 m. –33,9 %) **gyventojų, Zarasų mieste – 26,3 %** (2020 m. – 28,3 %) **gyventojų.**

***

Lietuvos Respublikos statistikos departamento duomenimis 2021 m. sausio 1 d. Zarasų rajone gyveno 1812 vaikų (2020 m. – 1836) nuo 0 iki 14 metų (imtinai). Palyginti su 2020 m., nuolatinių gyventojų vaikų skaičius sumažėjo 1,3 %. 2021 m. sausio 1 d. Zarasų mieste gyveno 816 (2020 m. – 821) vaikų nuo 0 iki 14 metų amžiaus.

2021 m. bibliotekų tinkle sutelkta 54,5 % rajone gyvenančių vaikų (2020 m. – 67,6 %), **Zarasų mieste – 42,8 % (2020 – 64,6 %) vaikų.** Atkreiptinas dėmesys, kad registruotų skaitytojų vaikų skaičiaus rodiklis panaudojamas 2021 m. rugpjūčio 1 d. duomenimis, nes, perkėlus LIBIS Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos teikiamas el. paslaugas į centralizuotai valdomą debesų kompiuterijos infrastruktūrą, dėl tiekėjų klaidų sutriko Skaitytojų apskaitos funkcionalumai, kurie iki metų pabaigos nebuvo pilnai atstatyti ir nebuvo galimybės surinkti tikslius duomenis.

***

Lietuvos Respublikos statistikos departamento duomenimis 2021 m. sausio 1 d. Zarasų rajone gyvenančių jaunuolių nuo 15 iki 27 m. skaičius – 2044 (2020 m. – 2134). Palyginti su 2020 m., rajone užfiksuotas 4,2 % jaunimo grupės gyventojų skaičiaus mažėjimas.

2021 m. bibliotekų tinkle sutelkta 41,4 % nuolatinių jaunimo (15–27 m.) grupės gyventojų (2020 m. – 44,6 %), Zarasų mieste – (2020 m. – 43,3 %).

***

Palyginti su 2020 metais, bendras rajono gyventojų sutelktumo rodiklis rajone sumažėjo 1,7 %. Viena, tai lemia objektyvios priežastys – gyventojų skaičiaus mažėjimas, gyventojų senėjimas. Kita – visus metus besitęsianti COVID-19 pandemija ir valstybės įgyvendinamos priemonės pandemijos valdymo srityje, kurių turėjo laikytis bibliotekos, pakeitė lankytojų įpročius, ribojo lankymąsi, o darbui ar jo daliai persikėlus į namus, pasikeitė ir gyvenimo būdas.

***

2021 m. Zarasų CBS registruota 4869 vartotojai (2020 m. – 5053). Viešojoje bibliotekoje

– 1558 (2020 m. – 1715), miestelių bibliotekose 1313 (2020 m. – 1360), kaimo bibliotekose 1998 (2020 m. –1978). Palyginti su 2020 m. registruota 3,6 % mažiau.

2021 m. Zarasų CBS registruota 988 vaikai (iki 14 metų). Viešojoje bibliotekoje vaikų registruota 349 (2020 m. – 530), miestelių bibliotekose –273 (2020 m. – 336), kaimo bibliotekose– 366 (2020 m. –375).

2021 m. **Zarasų CBS registruoti 846 (2020 m. – 953) jaunimo grupės** (15–27 metų) **vartotojai**. Viešojoje bibliotekoje –319 (2020 m. – 347), miestelių bibliotekose 231 (2020 m. – 288), kaimo bibliotekose –296 (2020 m. – 318 vartotojų).

2021 m. perregistruota 4419 lojalių skaitytojų ir užregistruota 450 naujų. Nauji skaitytojai sudarė 9,2 %, kai 2020 m. – 11,5%. Palyginti su 2020 m., lojalių skaitytojų sumažėjo 1 %, o naujai registruotų – 22,5 %. Galbūt galima teigti, kad pandeminiu laikotarpiu bibliotekoms tapo sunkiau sudominti potencialius fizinius vartotojus.

2. Fizinių vartotojų sudėtis

LR Statistikos departamento duomenimis, Zarasų rajone 2021 m. sausio 1 d. vaikai iki 14 metų (imtinai) sudarė 13,3 %, darbingo amžiaus gyventojai – 58,4 %, pensinio a. – 28,3 % visų gyventojų. Gyventojų demografinės sudėties pokyčiai, vykstantys rajone, atsispindi analizuojant registruotų vartotojų grupes.

2021 m. Zarasų bibliotekų tinkle vaikų grupės vartotojai sudarė 20,3 % (2020 m. – 24,6 %). Viešojoje bibliotekoje – 22,4 %, miestelių struktūriniuose padaliniuose –20,8 %, kaimo struktūriniuose padaliniuose – 18,3 %.

Zarasų bibliotekų tinkle jaunimo grupės vartotojai sudarė 17,4 % (2020 m. – 18,9 %), viešojoje bibliotekoje – 20,2 %. miestelių struktūriniuose padaliniuose –21,2 %, kaimo struktūriniuose padaliniuose –16,1 %.

Zarasų bibliotekų tinkle suaugusiųjų grupės vartotojai nuo 28 m. sudarė 62,3 % (2020 – 56,6 %) visų registruotų vartotojų. Viešojoje bibliotekoje – 57,1 %, miestelių struktūriniuose padaliniuose 61,6 %, kaimo struktūriniuose padaliniuose 66,7 %.

Pvz., jei 2018 m. vaikų ir jaunimo grupės vartotojų grupė sudarė 50,8 % visų registruotų vartotojų, tai per trejus metus sumažėjo ir 2021 m. tesudarė 37,7 %. Šie rodikliai atspindi bendrą rajono demografinę situaciją.

Fizinių vartotojų, kurie naudojosi pagrindinėmis bibliotekos paslaugomis, ir bibliotekų pagrindinių veiklos rodiklių palyginamoji analizė 2021-2020 m.

Centralizuotas bibliotekų tinklas	2021 metai	Palyginti su 2020 m. proc. + / -
Atviros valandos lankytojams	24767	+12,1
Registruoti vartotojai:	4869	– 3,6
Iš jų registruoti vaikai	988	– 20,4
Lankytojai	99488	+ 6,0
Iš jų lankytojai vaikai	29356	+ 24,3
Išduotis	158432	– 5,5
Iš jų išduotis vaikams	43036	–2,6
Išduotis vienam vartotojui	32,5	–2,0

Viešoji biblioteka	2021 metai	Palyginti su 2020 m. proc. + / -
Atviros valandos lankytojams	2588	+0,9
Registruoti vartotojai:	1558	–9,2
Iš jų registruoti vaikai	349	– 34,1
Lankytojai	48083	+17,0
Iš jų lankytojai vaikai	14053	+117,6
Išduotis	46283	– 21,3
Iš jų išduotis vaikams	11110	–24,4
Išduotis vienam vartotojui	24.0	–13,2

Miestelių padaliniai	2021 metai	Palyginti su 2020 m. proc. + / -
Atviros valandos lankytojams	6026	+13,7
Registruoti vartotojai:	1313	–3,5
Iš jų registruoti vaikai	273	– 18,8
Lankytojai	19772	– 4,0
Iš jų lankytojai vaikai	2746	– 29,8
Išduotis	33331	– 4,8
Iš jų išduotis vaikams	7536	–10,4
Išduotis vienam vartotojui	25,4	– 1,2

Kaimo padaliniai	2021 metai	Palyginti su 2020 m. proc. + / -
Atviros valandos lankytojams	16153	+12,3
Registruoti vartotojai:	1998	+ 1,0
Iš jų registruoti vaikai	366	– 2,4
Lankytojai	31633	– 1,7
Iš jų lankytojai vaikai	12557	– 5,2
Išduotis	78818	+ 6,7
Iš jų išduotis vaikams	27109	+ 10,0
Išduotis vienam vartotojui	39,4	+ 5,8

2021 m. Zarasų r. tinklo bibliotekose apsilankyta 99488 kartus, t. y. vienas lankytojas vidutiniškai apsilankė 20,4 kartų (2020 m. – 18,5 k.) per metus. Viešojoje bibliotekoje vienas lankytojas apsilankė vidutiniškai 30,9 k., miestelio struktūriniame padalinyje – vidutiniškai 15 k., kaimo struktūriniame padalinyje – vidutiniškai 15,8 k.

Lankomumo rodikliai, 2020 m. ženkliai sumažėję dėl koronaviruso pandemijos suvaldymui įvestų karantinų ir dėl bibliotekų paslaugų ribojimo, 2021 m. augo 6 %. Ženkliausiai lankomumo rodiklis išaugo viešojoje bibliotekoje, net 17 %. Viešojoje bibliotekoje, turinčioje įvairių atvirų erdvių, lankytojai vėl rinkosi dalyvauti renginiuose, edukacinėse literatūros ir technologijų veiklose, jiems buvo organizuojamos ekskursijos.

Vartotojai vaikai iki 14 m. Zarasų r. tinklo bibliotekose apsilankė 29356 kartus (2020 m. – 23622 k.), t. y. vienas vaikas vidutiniškai apsilankė 29,7 k. per metus (2020 m. – vidutiniškai 19 k.). Palyginti su 2020 m., vaikų lankomumo rodiklis išaugo vidutiniškai 24 %.

Viešojoje bibliotekoje vaikai apsilankė 14053 kartus (2020 m. – 6081 k.), t. y. 2,3 k. daugiau 2020 m. Tokį išaugusi lankomumo rodiklį nulėmė kelios priežastys. Mokyklos iš nuotolinio mokymosi perėjo į kontaktinį, todėl, bendradarbiaujant su mokyklomis, nuo gegužės mėn. vėl vyko aktyvios edukacinės veiklos. Bibliotekoje vėl veikė Šeimos skaitmeninių veiklų centro, Žaislotekos, Medijų studijos ir kitos paslaugos.

Miestelių struktūriniuose padaliniuose apsilankė 2746 vaikai (2020 m. –3911). Palyginti su 2020 m., 29,7 % mažiau. Vaikų lankomumas labiausiai sumažėjo Zarasų ligoninės struktūriniame padalinyje, kur dėl karantino miesto gyventojai į ligoninės patalpas, taigi ir bibliotekos, negalėjo pakliūti.

Kaimo struktūriniuose padaliniuose vaikai apsilankė 12557 kartus (2020 m. – 13252). Palyginti su 2020 m., 5,2 % mažiau. Sumažėjus registruotų vaikų skaičiui, sumažėjo ir lankomumo rodiklis.

***

2021 m. viešojoje bibliotekoje per dieną vidutiniškai lankėsi 161 (2020 m. – 148) lankytojas.

Per dieną viename miestelio struktūriniame padalinyje vidutiniškai lankėsi 24 lankytojai. (Didžiausias lankomumo vidurkis Dusetų K. Būgos struktūriniame padalinyje – vidutiniškai 41 lankytojai, Turmanto – vidutiniškai –17, Ligoninės – vidutiniškai –11 lankytojų).

Per dieną viename kaimo struktūriniame padalinyje vidutiniškai lankėsi 11 lankytojų. Didžiausi lankomumo per dieną vidurkiai struktūriniuose padaliniuose, dirbančiuose visą dieną:

Salako struktūriniame padalinyje – vidut. 27 lankytojai, Antalieptės – vidut. 20 lankytojų. Struktūriniuose padaliniuose, atviruose lankytojams po 6 val.: Samanių – vidut. 17 lankytojų; Šniukštų – vidut. 16 lankytojų; Imbrado – vidut. 11 lankytojų. Struktūriniuose padaliniuose, atviruose lankytojams po 4 val.: Avilių – vidut. 11, Smalvų – vidut. 9 lankytojai, Štadvilių ir Suvieko – vid. 7 lankytojai. Mažiausi lankomumo per dieną rodikliai struktūriniuose padaliniuose, atvirtuose lankytojams po 4 val.: Sadūnų struktūriniame padalinyje – vidut. 3, Baibių – vidut. 4 lankytojai.

III. KULTŪRINĖS – EDUKACINĖS BIBLIOTEKOS PASLAUGOS

1. Kultūrinės edukacinės veiklos turinys

2021-aisiais beveik iki gegužės mėn. nebuvo galima organizuoti kontaktinių renginių, vėliau jie buvo organizuojami su apribojimais, laikantis visuomenės sveikatos saugos, higienos, asmenų aprūpinimo būtinosiomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis sąlygų – vykdyta išankstinė žiūrovų registracija, laikomasi atstumo ir apsaugos priemonių dėvėjimo.

Renginiai bibliotekos veikloje yra svarbūs, nes jie leidžia geriau pažinti auditoriją, gaunamas tiesioginis atgalinis ryšys, o stiprų įspūdį palikęs renginys kelia bibliotekos prestižą. 2021 m. vieni pagrindinių renginių tikslų – prisidėti prie vartotojų vienos svarbiausių kompetencijų – kūrybiškumo, gebėjimo komunikuoti – ugdymo, skaitymo poreikio ir suvokimo lavinimo ir užtikrinti turiningą laisvalaikį.

Išskirtine renginių savybe galima įvardinti pandemijos metu paplitusį individualų, virtualų kultūrinį renginių vartojimą per individualias nuotolines peržiūras socialiniuose tinkluose. 2021 m. Zarasų CBS buvo organizuojami virtualūs renginiai. Jie sudarė 14 % visų renginių, virtualūs lankytojai – 15 % visų renginių lankytojų.

2021 m., taikant įprastines ir naujas formas, organizuoti tradiciniai literatūros renginiai – „Nakties skaitymai“, „Poezijos pavasaris“, „Prozos ruduo“. Skaitytojams organizuotos naujų knygų sutiktuvės, literatūros susitikimai su profesionaliais kūrėjais.

Įvyko išskirtinis minėjimo vakaras, skirtas kraštiečio kompozitoriaus Fausto Latėno 65-osioms gimimo metinėms, autoriniai smuiko virtuozo Vilhelmo Čepinskio, operos solisto Liudo Mikalausko muzikos vakarai.

Bibliotekos galerijoje vyko profesionalaus meno parodų atidarymai – tapybos darbų, keramikos, fotografijos.

Organizuotos edukacinės veiklos vaikams, skirtos lietuvių autorių kūrybos pažinimui, etnokultūros puoselėjimui.

2021 m. didesnis dėmesys buvo kreipiamas kraštiečio poeto Fausto Kiršos 130-tųjų gimimo metinių ir poeto Vytauto Mačernio 100-ųjų gimimo metinių minėjimui – organizuoti literatūros renginiai, kraštotyros literatūros pamokos. 2021 m. metais sukako 100 metų, kai gimė viena garsiausių Lietuvos mokslininkių – archeologė, antropologė Marija Alseikaitė Gimbutienė. Jos gimimo jubiliejus įprasmintas įgyvendinant projektą „Knyga kitaip arba kitokių knygų formatuose baltų etninės kultūros ženklai“. Dalyviams – Utenos regiono vaikams ir jaunuoliams – kūrybinėmis ir sceninėmis veiklomis suteikta galimybė susipažinti su etnine kultūra ir jos paveldu kuriant keramikos, vilnos, medžio knygas.

2021 m. renginiai organizuoti bendradarbiaujant su VšĮ „Rašytojų klubas“, Utenos regiono savivaldybių viešosiomis bibliotekomis, Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešąja biblioteka, VšĮ „Pamėginčius“, VšĮ „Teatro istorijos“.

***

Fizinių ir virtualių renginių lyginamoji analizė 2021–2020 m.

Pavadinimas	Bendras renginių skaičius		Iš jų: Kompleksiniai, žodiniai		Parodos	
	2021 m.	2020 m.	**2021 m.**	2020 m.	**2021 m.**	2020 m.
Viešoji biblioteka	**211**	212	**99**	98	**112**	114
Miestelių strukt. padaliniai	**204**	155	**128**	107	**76**	48
Kaimo strukt. padaliniai	**324**	342	**193**	219	**131**	123
IŠ VISO	**739**	709	**420**	424	**319**	285

Palyginti su 2020 m., bendras renginių skaičius išaugo 4,2 %. Žodinių ir kompleksinių renginių skaičius išliko toks pat kaip 2020 m., bet 11,9 % išaugo organizuojamų parodų skaičius.

2021 m. bibliotekų tinkle, panaudojant socialinio tinklo Facebook paskyras, kurias turi susikūrusios VB ir 8 padaliniai, ir viešosios bibliotekos Youtube kanalą, buvo **organizuotos 106 virtualios veiklos**: 50 virtualių renginių ir 56 virtualios parodos. Iš jų: viešojoje bibliotekoje 17, miestelių struktūriniuose padaliniuose 56, kaimo struktūriniuose padaliniuose 33 virtualios veiklos.

Palyginti su 2020 m., bendras kontaktinių renginių lankytojų skaičius sumažėjo 14 %. 2021 m. bibliotekų renginiuose ir parodose lankėsi 10654 (2020 m. – 12407) fiziniai lankytojai ir 2373 virtualūs (2020 m. – 3503 virtualūs). Viešosios bibliotekos renginiuose – 3294 (2020 m. – 3931) fiziniai lankytojai ir 344 virtualūs. Miestelio bibliotekų renginiuose – 2563 (2020 m. – 2602) fiziniai lankytojai ir 873 virtualūs. Kaimo bibliotekų renginiuose – 4797 (2020 m. – 5874) fiziniai lankytojai ir 1056 virtualūs.

***

2021 bibliotekų tinkle organizuota 389 (2020 m. – 340) renginiai ir edukacinės veiklos vaikams ir paaugliams, kurie sudarė 52,6 % visų vykusių renginių. Viešojoje bibliotekoje – 151 renginys, miestelių bibliotekose – 86, kaimo bibliotekose – 152 renginiai vaikams. Iš jų –113 parodų vaikams, kurios sudarė 36 % visų parengtų parodų. Viešojoje bibliotekoje – 54 parodos, miestelių bibliotekose – 18, kaimo bibliotekose – 41.

2021 m. renginiuose vaikams lankėsi 5541 lankytojas (2020 m. – 3643): viešojoje bibliotekoje – 2904, miestelių struktūriniuose padaliniuose – 1095, kaimo struktūriniuose padaliniuose– 1542 lankytojai. Palyginti su 2020 m., vaikų renginių lankytojų skaičius išaugo 52 %.

Analizuojant renginių lankytojų grupes, lankytojai vaikai sudarė 48 % visų renginių lankytojų. **Viename vaikų renginyje lankėsi vidutiniškai 14 lankytojų.**

2. Renginių apžvalga

Viešosios bibliotekos miesto šventėms skirti renginiai

Zarasų rajono savivaldybės strateginėse plėtros kryptyse (2015–2021 m.) viena iš krypčių – investicijos į turizmo infrastruktūros plėtrą, siekis tapti turistams įdomiu kultūrinio turizmo regionu.

Susiformavusios miesto ir seniūnijų švenčių tradicijos, tradicijos švęsti Zarasų miesto gimtadienį per Žolinę, organizuojant menų festivalius. Viešoji biblioteka kasmet parengia kultūros programą, kurią pristato žiūrovams miesto šventės metu.

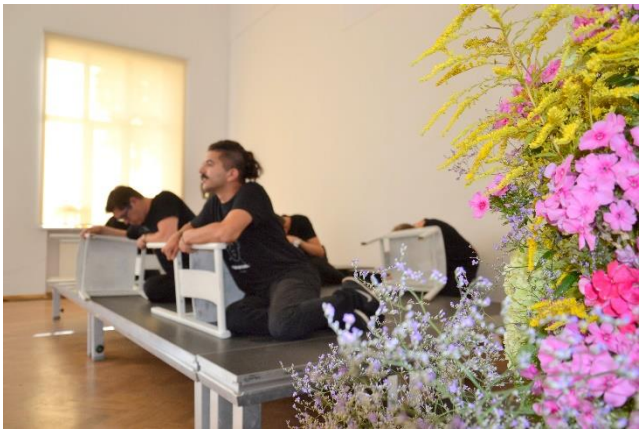

2021 m. švenčiant miesto 515 metų gimtadienį, organizuoti tradiciniai „Nakties skaitymai“, dedikuoti poeto Vytauto Mačernio 100-sioms gimimo metinėms. Literatūros ir muzikos renginyje dalyvavo prozininkas, dramaturgas, rašytojas Herkus Kunčius ir operos solistė Sigutė Trimakaitė. Visagino kultūros centro teatro grupė „Rimti“ parodė spektaklį „Vakaro jausmų sauja“ pagal V. Mačernio kūrybą ir Aldonos Ruseckaitės knygą „Dūžtančios formos“. Nuskambėjo ir dainos premjera, kurią sukūrė du kūrėjai: atlikėjas zarasietis Viktoras Lapėnas ir kompozitorius Vitalij Neugasimov.

Miesto Sėlių aikštėje nušurmuliavo kasmetinė Mažoji knygų mugė. Viešoji biblioteka pakvietė dvylika leidyklų: „Algarvė“ „Andrena“, „Baltos lankos“, „Charibdė“, „Gelmės“, „Lieparas“, „Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras“, „Raidynėlis“, „Rotas“, „Tikra Knyga“, „Trys Nykštukai“ (kartu su „Aktėja“) ir „Žara“. Įsikūrę Knygų alėjoje leidėjai ne tik siūlė knygas, bet ir bendravo su mugės lankytojais.

Liepos 6-ją dieną viešoji biblioteka įsijungė į Valstybės dienos renginius. Žiūrovai bibliotekos vidiniame kiemelyje stebėjo bibliotekos terasoje parodytą spektaklį „Kanonas Barborai Radvilaitei“ pagal J. Vaičiūnaitės ir J. Grušo tekstus (Režisierė G. Karlaitė), skirtą Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo dienos minėjimui.

Tradiciniai literatūros renginiai

Tradiciniai bibliotekos literatūros renginiai yra neatskiriami ir nuo Zarasų krašto kultūrinės aplinkos. „Poezijos pavasariai“ arba „Poezijos pavasarėliai“ organizuojami nuo 1984 m., „Prozos rudenys“ – nuo 1995 m. Bendradarbiaujama su VšĮ „Rašytojų klubas“. Šie renginiai yra populiarūs ir mėgstami lankytojų.

2021 m. birželio 29 d. „Poezijos pavasaris“, taip pat kaip ir 2020 metais, vyko netradicinėje erdvėje – ant bibliotekos stogo. Poezijos šventė „Aš virpantis vilties žmogus“ buvo dedikuota kraštiečio poeto Fausto Kiršos 130-osioms gimimo metinėms. Renginio dalyviai – profesionalūs poetai Jurgita Jasponytė, Liudvikas Jakimavičius, Laura Kromalcaitė, Antanas Šimkus, kompozitorius ir poetas Alvydas Jegelevičius ir aktorius Petras Venslovas. Kasmetinė Felikso Jakubausko literatūros premija už poetinę kūrybą įteikta Vilei Sinkuvienei, literatei, buvusiai lietuvių kalbos mokytojai, verslininkei. Dieną poezijos skaitymai su kūrėjų grupe vyko Antalieptės bibliotekoje.

Spalio 13-osios vakarą viešoji biblioteka visus pakvietė į tradicinį „Prozos rudenį“, į susitikimą su istorinių romanų rašytoja Gina Viliūne, skaitytojams pažįstama iš romanų „Karūna be karaliaus“, „Vilniaus Madona“, „Magdalė, smuklės merga“, „Imperatoriaus meilužė“, „Anos lobis“, o tądien atvykusią su naujausia, jau aštuntąja, knyga – istoriniu detektyvu „Žmogžudystė batsiuvio dirbtuvėje. Pirmoji budelio mokinio byla“. Literatūros vakaro vedėja – dr. Irena Baliulė.

Literatūriniai susitikimai, knygų sutiktuvės

Rugpjūčio 25 dieną Zarasų viešojoje bibliotekoje žiūrovai susitiko su žinomu Lietuvos teatro aktoriumi, įvairių TV projektų dalyviu, TV laidų vedėju Juozu Gaižausku ir aktore, autorinių dainų kūrėja Emilija Latėnaite Beliauskiene. Literatūros ir muzikos vakare J. Gaižauskas pristatė pirmąją savo knygą „Dievas su šlepetėmis“, kuri parašyta po 2019 m. žygio Šv. Jokūbo keliu iš Lisabonos į Santjago de Kompostelą.

Rugpjūčio 3 d. Dusetų bibliotekoje vyko literatūrinis spektaklis „Aš pažinau karalių tavyje", skirtas Vytauto Mačernio 100–osioms gimimo metinėms. Scenarijaus autorius ir atlikėjas – aktorius Petras Venslovas. Žiūrovams skambėjo monologas iš Vytauto Mačernio eilėraščių, vizijų, sonetų, poetinių citatų, laiškų, išsiskleidžiantis kaip prisiminimas, kaip poeto sąmonės srautas, nusakantis ir aktoriaus interpretaciją, požiūrį į Vytauto Mačernio kūrybą, tragišką likimą.

Rugsėjo 8 dieną, bendradarbiaujant su Utenos A. ir M .Miškinių biblioteka, Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos renginių salėje įvyko poezijos ir muzikos koncertas „Pasinesusikalbėjimai“. Su zarasiečiais susitiko aktorė Aldona Vilutytė ir dainų kūrėjas, dainininkas Andrius Zalieska-Zala. Aktorės Aldonos Vilutytės balsu prabilo Daivos Čepauskaitė poezija.

Kraštiečiams, krašto kultūrai skirti renginiai

Birželio 18 d. Zarasų viešojoje bibliotekoje kraštiečiui, kompozitoriui Faustui Latėnui atminti surengtame atsiminimų vakare „Muzika iš tylos“ skambėjo Čiurlionio kvarteto atliekami kompozitoriaus F. Latėno kūriniai. Renginį vedė muzikologas Viktoras Gerulaitis, jautriai apie jiems brangų žmogų kalbėjo kompozitoriaus artimieji – žmona Ramutė Rachlevičiūtė, dukra Elžbieta Latėnaitė, brolis Algirdas Latėnas.

Rugpjūčio 5 d. pristatyta zarasietės Janinos Vaičiūnienės eilėraščių rinktinė „Mano turtai“. Poezijos knygą pristatė lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja Gitana Kavaliauskaitė, dalyvavo literatės šeimos nariai, artimieji, draugai.

Rugpjūčio mėnesį Zarasų bendruomenei buvo pristatyta knyga „Zarasų krašto policijos istorija 1918–2019“. Dalyvavo knygos autoriai Vytautas Bukelskis ir Jonas Burokas. Knygos pristatymo metu apie knygos leidimą papasakojo jos sudarytojai, rengėjai, kraštotyrininkas Vytautas Indrašius, Zarasų policijos komisariato viršininkas Dainius Šidlauskas, Policijos asociacijos atstovai.

Kiti kultūros renginiai

Liepos 24 d., bendradarbiaujant Ignalinos r. sav. viešąją biblioteka, Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos renginių salėje skambėjo dainos totorių kalba. Koncertavo Totorių kultūros centro folkloro ansamblis „Ilsu“. Kolektyvas „Ilsu“ vienija visas kartas – dainuoja ir šoka senjorai, vaikai, jaunimas ir suaugusieji.

Rugsėjo 23 dieną Lietuvos smuiko virtuozas, kompozitorius Vilhelmas Čepinskis pristatė autorinės kūrybos vakarą „Dedikacija Zarasams“, kurio metu viešai skambėjo tik jo sukurti muzikos kūriniai. Kūrybos vakare be paties maestro dalyvavo vokalo solistė Vaida Genytė, atlikėjo sutuoktinė, smuikininkė Viktorija Čepinskienė ir pianino meistrė Giedrė Špečkauskaitė.

Lapkričio 17-osios vakarą bibliotekos renginių salėje koncertavo Liudas Mikalauskas, vienas įžymiausių lietuvių bosų. Jam akomponavo pianistė Beata Vingraitė Andriuškevičienė. Solistas atliko muzikos programą atlikdamas kompozitorių V. Klovos, D. Dolskio, S. Šimkaus, B. Gorbulskio, G. Abariaus, L. Vilkončiaus ir kitų kūrinius, poetų S. Žlibino V. Bložės, Just. Marcinkevičiaus, B. Brazdžionio, E. Drungytės eilėmis.

Gruodžio 28 d. vyko šventinis koncertas „Elnio devyniaragio saulė“. Dalyvavo Visagino kūrybos ir menų akademijos dainavimo ir teatro klasių mokiniai, suaugusių teatro trupė „Juodai balta“ ir kūrybos ir menų akademijos dainavimo ir teatro ugdytiniai su spektaklio ištrauka „Anykščių šilelis“ repo stiliumi.

Skaitymo iššūkis „Vasara su knyga“

Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos skaitytojai šeštą kartą dalyvavo paskelbtose skaitymo varžytuvėse „Vasara su knyga“. „Vasara su knyga“– tai Lietuvos apskričių ir Lietuvos aklųjų bibliotekos drauge su Lietuvos savivaldybių viešosiomis bibliotekomis organizuojamas skaitymo skatinimo projektas, kuriuo siekiama skatinti visuomenę domėtis literatūra ir skaitymu. Skaitytojai, sutikę dalyvauti skaitymo iššūkyje, turėjo perskaityti 5 knygas ir patys užsiregistruoti. Zarasų rajono bibliotekose dalyvauti skaitymo iššūkyje „Vasara su knyga“ užsiregistravo 233 dalyviai, visas užduotis įveikė 195 dalyviai. Dalyvaujant skaitymo iššūkyje perskaityta 215 detektyvinių knygų; 213 knygų, kurių pavadinime yra 4 žodžiai; 212 knygų, apdovanotų literatūrine premija; 212 knygų, išleistų praėjusiame tūkstantmetyje, ir 215 linksmų knygų. Aktyviausiai dalyvavo padaliniai: Dusetų K. Būgos bibliotekoje 38 dalyviai perskaitė 186 knygas, Turmanto bibliotekoje 33 dalyviai perskaitė 165 knygas.

Vasaros knygų fiesta. Jau tradicija tapęs Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės Bitės viešosios bibliotekos inicijuotas renginių ciklas „Vasaros knygų fiesta“, 2021 metais persikėlė į virtualią aplinką. Priešpaskutinis ciklo renginys pakvietė pasisvečiuoti ežerų krašto – Zarasų – rajono savivaldybės viešoje bibliotekoje ir sužinoti apie naujausią bibliotekos leidinį. Virtualiame susitikime režisierė Gražina Karlaitė pristatė Zarasų krašto literatų poezijos rinktinę „Ežerų šneka“, 2019 (https://youtu.be/7_yIGIAg-0U).

Pilietiškumui, etnokultūrai, sveikatinimui skirti renginiai

Bibliotekose organizuojami ne tik literatūros, kūrybos vakarai, naujų knygų pristatymai, bet ir paskaitos, kino renginiai, susitikimai su kitų sričių nei literatūros, žmonėmis, vyksta prisidėjimas prie įvairių kultūros iniciatyvų. Tai pritraukia naujų lankytojų grupes, sustiprina partnerystės ryšius.

Gegužės 9 d. viešojoje bibliotekoje organizuota **Europos dienos šventė**. Lauke gyventojams organizuota sodinukų mainų mugė „Dalinkimės“, „Zuikio Nulėpausio“ dirbtuvėlės ženkliukų gaminimui, ES svarbių datų „Žvaigždžių alėja“, pasiūlytas interaktyvus internetinis žaidimas „ES šalys. Vėliavos. Sostinės“.

Liepos 21 d. Zarasų bibliotekoje, bendradarbiaujant su Ignalinos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuru, organizuota paskaita – praktinis užsiėmimas „**Moters psichinė, fizinė ir emocinė sveikata“**. Dalyvavo lektorė Edita Šimkutė, sertifikuota DAO praktikų instruktorė, Klaipėdos universiteto papildomosios ir alternatyviosios medicinos magistrantė.

Rugsėjo 6 d. viešojoje bibliotekoje, bendradarbiaujant su Zarasų rajono tarybos nare Aurelija Trimonyte, vyko diskusija "**Kodėl vyrams naudinga lyčių lygybė?"**. Diskusiją moderavo Lietuvos Respublikos Seimo narys Matas Maldeikis. Savo mintimis dalinosi zarasiečiai.

Spalio 5 d. viešojoje bibliotekoje vyko knygos „**Kovido frontas“** pristatymas. Renginyje dalyvavo knygos autorius LR Seimo narys, dr. Paulius Saudargas. Pristatymo metu buvo rodomas trumpametražis dokumentinis filmas apie savanorystę ligoninėse pandemijos metu.

Spalio 15 d. Zarasų rajono savivaldybės ir Gintauto Želvio, profesoriaus, Zarasų krašto Garbės piliečio, Sankt Peterburgo lietuvių nacionalinės kultūros autonomijos pirmininko, iniciatyva viešojoje bibliotekoje vyko antrasis tarptautinis mokslo ir kūrybos simpoziumas „**Pokrovo skaitymai**: sentikių kultūros palikimo ir dvasinio išsaugojimo problemos“. Svarbiausia naujiena – buvo pristatytas unikalus Degučių (Zarasų raj.) sentikių bendruomenės metraštis. Naudodamiesi Zoom programa, nuotolinius pranešimus skaitė Sankt Peterburgo Puškino namų (Rusija), Daugpilio (Latvija) universiteto, Sankt Peterburgo Rerichų šeimos muziejaus-instituto, Sankt Peterburgo M. V. Bražnikovo konservatorijos mokslininkai, Zarasų rajono kultūros, turizmo įstaigų specialistai.

Dusetų bibliotekoje Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Utenos departamento Zarasų skyriaus specialistė Auksė Kryžiokienė skaitė paskaitą apie šunis, jų veisles ir priežiūrą. Danutė Narutienė, vyriausioji specialistė, maisto produktų inspektorė, pasakojo apie maisto produktų ženklinimą, ženklinimo taisykles.

Bendrakultūriniai renginiai su bendruomenėmis struktūriniuose padaliniuose

Kaimiškosios bendruomenės turi stiprias tradicijas organizuoti kasmetines bendruomenių šventes – Kraštiečių šventes, Jonines, eglės įžiebimo šventes, į kurias vis aktyviau įsijungia padaliniai. Ir nauja tendencija – aktyvus bendradarbiavimas su seniūnijose įsteigtais dienos centrais.

Turmanto biblioteka seniūnija ir Turmanto bendruomenė organizavo kasmetinį renginį „Joninės švęsk linksmai!”. Samanių biblioteka dalyvavo vainikų pynimo dirbtuvėlėse „Buvo naktys Švento Jono“ Samanių bendruomenės namuose.

Kraštiečių šventės vyko Smalvų, Samanių, Degučių bendruomenėse. Antalieptės biblioteka kraštiečių šventės metu organizavo edukacinius užsiėmimus su spalvotu smėliu „Knygos draugas – skirtukas“ ir „Foto lenktynes“ vaikams ir jaunimui.

Kalėdiniu laikotarpiu organizuotas Smalvų bibliotekos ir bendruomenės renginys „Palinkėkim gerų Kalėdų“, eglučių įžiebimo šventės Degučiuose, Suvieke, senjorų vakaronė Samanių bendruomenėje „Susirinkom-netingėjom“.

2021 metais Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka pasirašė naują sutartį dėl Šniukštų bibliotekos bendradarbiavimo su Antazavės vaikų dienos centru „Pūkutis“. Samanių, Sadūnų, Sakalo, Zarasų ligoninės bibliotekos tęsė bendradarbiavimą su vaikų dienos centrais, vietose organizuodamos renginius, skaitymo skatinimo programas.

Kaimiškųjų vietovių gyventojai buvo kviečiami į renginius, skirtus poeto Vytauto Mačernio metams paminėti, Gimtosios kalbos dienai paminėti, Knygnešio dienai, Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienai.

Profesionalaus meno parodos

2021 m. Zarasų viešojoje bibliotekoje atidaryta ir eksponuota 11-ka profesionalaus meno parodų. Profesionalaus meno parodų pristatymai vyko Dusetų K. Būgos ir Antalieptės struktūriniuose padaliniuose.

Sausio mėnesį viešosios bibliotekos galerijoje atidaryta Patricijos Vytytės, (pseudonimas CUCO BLANCA), dailininkės, scenografės, grafikos darbų paroda.

Kovo mėnesį eksponuota Lietuvos bajorų karališkosios sąjungos vado pavaduotojo Kazio Mackevičiaus sudaryta ir fotografo Rimanto Vilavičiaus parengta senųjų fotografijų paroda „Tarpukario bajorai“.

Balandžio mėnesį atidaryta dusetiškių kūrėjų Genadijaus Kovaliovo ir Vilijos Visockienės fotografijų paroda ir poezijos-fotomeno albumas „Sartų haiku“.

Gegužės mėnesį atidaryta dailininkės, grafikės Dovilės Tomkutės grafikos darbų paroda „Parafrazės" ir papuošalų menininkės Jūratės Kalvaitienės paroda „Gelmės“.

Liepos mėnesį atidaryta Lietuvos nacionalinės premijos laureato grafiko Arvydo Každailio piešinių paroda „Vėlyvas pavasaris“.

Liepos mėnesį bibliotekos renginių salėje eksponuota stendinė paroda „Krymo totoriai fotografijose (XX a. pradžia)“.

Liepos – rugpjūčio mėn. I a. galerijoje eksponuota zarasietės Jurgitos Navickienės sukurtų lėlių paroda.

Rugpjūčio mėnesį atidaryta Zarasų krašto fotografų klubo „Ežerų žemė" paroda „Zarasai ir zarasiečiai“. Parodą pristatė fotografų klubo „Ežerų žemė" fotografai: Gintautas Antanavičius, Rimantas Bikulčius, Gitana Kavaliauskaitė, Vasilijus Kukonenko, Algimantas Navickas, Adolfas Sinkevičius ir Stanislovas Sinkevičius.

Rugsėjo mėn., bendradarbiaujant su Čekijos Respublikos ambasada Lietuvoje, atidaryta Čekijos Respublikos kultūros sklaidos centro „Czech Centres“ paroda „12 Pasaulių: šiuolaikiniai čekų knygų vaikams ir paaugliams iliustruotojai“. Parodos atidaryme dalyvavo Čekijos Respublikos ambasadorius Vitas Korseltas (Vit Korselt), ambasados darbuotoja Laura Vancevičienė, Zarasų miesto mero pavaduotojas Rimantas Jurevičius.

Lapkričio mėnesį pristatyta zarasiškės menininkės Ramunės Sladkevičiūtės-Dainienės keramikos darbų paroda.

Lapkričio mėnesį atidaryta Daugpilio (Latvija) fotoklubo „EZERZEME – F" fotografijų paroda „Akimirkų mozaika", skirta klubo gyvavimo 40-mečiui.

Gruodžio mėnesį III a. skaitykloje eksponuota uteniškio Rimvydo Kvyklio tapybos darbų paroda „Rabinų portretai“, skirta Holokausto 80-mečiui paminėti, surengta pagal programos projektą „Jie gyveno tarp mūsų“.

Gruodžio 3 d., minint Tarptautinę neįgaliųjų žmonių dieną, atidaryta aviliškės Agnės Vidrickaitės rankų darbo siuvinėtų skirtukų paroda „Draugystė su knyga“. Parodą pristatė Zarasų rajono meras Nikolajus Gusevas.

Antalieptės bibliotekoje, švenčiant bibliotekos įkūrimo 85-metį, pristatyta Lietuvos nacionalinės premijos laureato, grafiko Arvydo Každailio paveikslų paroda „Antalieptė – Senadvaris“, tautodailininko Prano Savicko darbų paroda „Viso gyvenimo skrynelės“.

Literatūros parodos

2021 m. organizuota 319 (2020 m. – 285) parodų, kurios sudarė 43 % visų organizuotų renginių. Literatūros parodos sudarė 76,8 % visų organizuotų parodų. 2021 m. organizuotos naujų knygų, teminės, reikšmingų ir įsimintinų datų literatūros parodos. Lietuvių ir užsienio šalių kūrėjams skirtos literatūros parodos sudarė 34,8 %, kalendorinėms šventėms – 18,5 %, teminės – 19,4 %, kraštotyros literatūros – 4,1 %. Meno parodos sudarė 11 %, netradicinės – 12,2 %.

Viešojoje bibliotekoje literatūros parodos eksponuotos Skaitytojų aptarnavimo skyriaus abonemente, mokslo šakų literatūros skyriuje, mediatekoje ir Vaikų literatūros skyriuje.

Teminės literatūros parodos. Jų tikslas – atkreipti dėmesį į konkrečią problemą, paskatinti skaityti knygas, rekomenduojant geriausias iš jų. Skaitytojų aptarnavimo skyrius pasiūlė temines

literatūros parodas Lietuvių kalbos dienoms, Lietuvos nepriklausomybės dienai, „Reikšmingiausias knygas per nepriklausomos Lietuvos 31-erius metus“, senųjų plokštelių parodą ir kitas.

Personalinės literatūros parodos. Jų tikslas – atkreipti skaitytojų dėmesį į individualią figūrą, asmenybę, pažadinti norą kuo daugiau sužinoti apie asmenį – menininką, rašytoją, kompozitorių ir kitus. Literatūros parodomis pažymėti lietuvių rašytojų, įžymių veikėjų jubiliejai: lietuvių beletristikos pradininko, istoriko, švietėjo Motiejaus Valančiaus 220-osios gimimo metinės, poeto, vertėjo Kornelijaus Platelio 70-osios gimimo metinės, prozininkės, poetės, kritikės Sofijos Kymantaitės–Čiurlionienės 135-osios gimimo metinės, poeto, kritiko Marcelijaus Martinaičio 85-osios gimimo metinės, poeto Vytauto Mačernio100-osios gimimo metinės, prozininkės Jurgos Ivanauskaitės 60-osios gimimo metinės, rusų rašytojo Michailo Bulgakovo 130-osios gimimo metinės, austrų kompozitoriaus V. Amadėjaus Mocarto 265-osios gimimo metinės.

Valstybinėms ir kalendorinėms šventėms pažymėti parengtos literatūros parodos: „Nusviro trispalvės gedulu paženklintos“, skirta Laisvės gynėjų dienai, „Viskas aplink mus yra meilė ir iš meilės“, skirta Šv. Valentino dienai, „Vasario šalis – Lietuva“, skirta Lietuvos valstybės atkūrimo dienai, „Lietuvos istorijos puslapiai“, skirta Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienai, „Išaukštinkime žodį – gyvybės versmę lietusį...“, skirta Knygnešio dienai, „Liepsnojanti teatro dvasia“, skirta Tarptautinei teatro dienai, „Vilties šviesa“, skirta Šv. Velykoms, „Mano pasauliui sparnus suteikei Tu“, skirta Motinos dienai, „Knyga: nuo medinės iki skaitmeninės...“, skirta Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienai, „Išgyvenę istoriją“, skirta Gedulo ir vilties dienai, „Apsvaigę vasaros kerais“, skirta Joninėms, „Užburianti smuiko melodija“, skirta Tarptautinei muzikos dienai, „Mirusiems – pagarba, gyviesiems – gyvenimas“, skirta Vėlinėms, „Kai ramybės angelas apgaubia mūsų namus“, skirta Šv. Kalėdoms, „Muzikos pasaulyje“, skirta Tarptautinei muzikos dienai.

Kraštotyros literatūros parodomis pažymėti: kraštiečio poeto Fausto Kiršos 130-osios gimimo metinės, kompozitoriaus Fausto Latėno 65-osios gimimo metinės. Antazavės bibliotekoje – „Grafaitės Emilijos Pliaterytės įvaizdis mene ir literatūroje“, skirta E. Pliaterytės 215-oioms gimimo metinėms paminėti, „Vaikystė plaukė senelės laivu“, skirta kraštiečio rašytojo Igno Lapienio 130-osioms gimimo metinėms; Šniukštų bibliotekoje – kraštotyros literatūros paroda „Stanislavai Kirailytei 90 metų“, virtuali paroda Sadūnų bibliotekos Facebook paskyroje „Justinas Tumėnas – Dusetų krašto poetas, beletristas“, skirta rašytojo 140-osioms gimimo metinėms paminėti, „Kitu vardu ir likimu palaidojau jaunyste", skirta kraštiečio poeto Vytauto Ivonio (Stasio Krasausko) 100-osims gimimo metinėms paminėti, Dusetų bibliotekoje – virtuali paroda „Kraštiečio rašytojo, vertėjo Lino Brogos Sakralinio meno fotografijos“.

Netradicinės parodos viešojoje bibliotekoje ir struktūriniuose padaliniuose. Jų tikslas – parodyti savo bendruomenės narių talentus, skleisti kūrybingumą ir išradingumą. Iš netradicinių parodų formų buvo organizuojamos parodos-kolekcijos, parodos-staigmenos, parodos-žaidimai, parodos-nuotaikos (pvz., žydinčių parodos). Kaip ir kasmet skaitytojai dalinosi savo asmeninėmis kolekcijomis, jas eksponuodami viešosios bibliotekos ir Dusetų struktūrinio padalinio stiklo vitrinose. 2021 m. Skaitytojų aptarnavimo skyriuje buvo eksponuojamos 3 kolekcinės parodos: Zarasų miesto gyventojos Danguolės Martinkienės biserio darbų paroda „Karoliukų džiaugsmas“, vėliau rankų darbo atvirukų paroda „Gėlės atvirukuose“, nuo spalio mėnesio iki metų pabaigos – lėlių paroda „Mano vaikystės lėlė“.

Dusetų K. Būgos struktūriniame padalinyje susidomėjimo susilaukė kunigo Stanislovo Krumpliausko velykinių atvirukų kolekcijos paroda, Jurgos Kasčiūnaitės – Kutkienės pynimo darbų

paroda „Sodai“. Renato Žiliuko meninės kalvystės darbų paroda „Metalinė šiluma“, Elenos Lingienės siuvinėtų paveikslų paroda, tautodailininkų Daivos ir Eriko Čypų tautodailės darbų paroda, kraštiečio rašytojo, poeto, inžinieriaus Lino Brogos sakralinio meno fotografijų paroda, fotomenininkės Vilijos Visockienės karpinių paroda, jaunosios dailininkės Emilijos Čypaitės piešinių paroda, latvių fotografų klubo „EZERZEME-F“ darbų paroda, A. Mikulevičienės siuvinėtų paveikslų paroda „Žvilgsnis į gamtą”, siuvėjos Sandros Stumbrienės antpirščių paroda „Pasaulio - geografija antpirščiuose“.

Antalieptės bibliotekoje pristatyta skaitytojos Stanislavos Zabielienės paveikslėlių paroda „Mamos laisvalaikio darbai“, Sadūnų bibliotekoje – bendruomenės moterų rankdarbių paroda „Ką mes veikiam, kai nedirbam ir neskaitom“, Šniukštų bibliotekoje – skaitytojos „Rimos Paurienės dirbinių iš karoliukų paroda, Salako bibliotekoje – Salako socialinės globos namų gyventojo Audriaus Naprio piešimo darbų paroda.

3. Renginiai vaikams

2021 m. Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriuje ir struktūriniuose padaliniuose vaikams pasiūlyti žodiniai renginiai, edukacinės veiklos (literatūros edukacijos, kūrybos dirbtuvės) ir parodos: literatūros, meno, netradicinės.

Edukacija – tai daugiau nei informacija, tai tam tikra veikla, atverianti kiekvienam galimybę dalyvauti kultūriniuose procesuose. Pagrindinis kultūrinės edukacijos veiklų tikslas – vaikų ir jaunimo aktyvumo skatinimas bei jų dalyvavimas meninės kūrybos procese. Prioritetas – knyga, kuri yra priemonė užmegzti dialogą su vaikais, įtraukti juos į siūlomas veiklas. O sėkmę lemiantis faktorius – ilgalaikis bibliotekos ir mokyklų bendradarbiavimas.

2021 m. iš 389 renginių vaikams, 42 % (164 renginiai) buvo edukaciniai. Palyginti su 2020 m., organizuota 14 % daugiau renginių, bet edukacinių – net 46,4 % daugiau. Edukacinių užsiėmimų metu vaikai įtraukiami į literatūros, piešimo, fotografijos, šiuolaikinių technologijų, teatro veiklas.

Vaikams organizuotuose renginiuose apsilankė 5541 (2020 m. – 3838) lankytojas: viešosios bibliotekos renginiuose –2904 (2020 m. – 1058), miestelių padalinių renginiuose –1095 (2020 m. –1218), kaimo padalinių renginiuose –1542 (2020 m. – 1562) lankytojai. **Viename renginyje dalyvaudavo vidutiniškai 14 dalyvių.**

Renginių ir edukacinių veiklų vaikams apžvalga Vaikų literatūros skyriuje ir struktūriniuose padaliniuose

Literatūriniai susitikimai, kūrybinės veiklos su profesionaliais kūrėjais

Vasarą Ignalinos, Visagino, Utenos ir Zarasų viešosiose bibliotekose vyko kūrybinio rašymo vasaros stovykla jaunimui „Pasakoja tekstai“. Ji buvo skirta kuriančiam 15-19 metų Utenos regiono jaunimui, siekiant skatinti meninį, kūrybinį saviraiškos ugdymą ir plėsti kultūrinį akiratį, įtraukti jaunąją kūrėjų kartą į šiuolaikinės literatūros gyvenimą, mokyti kritiškai vertinti literatūros procesus. Zarasų viešojoje bibliotekoje kūrybinės rašymo dirbtuvės vyko su rašytoju, eseistu, vertėju Laurynu Katkumi, profesionalia scenariste, dramaturge, kūrybinio rašymo dėstytoja Lina Simutyte, komunikacijos specialistu, rašytoju Povilu Šklėriumi.

Dusetų K. Būgos bibliotekoje vyko nuotoliniai susitikimai Zoom platformoje su rašytoja, aktore Birute Mar, rašytoja Kotryna Zyle ir rašytoja Igne Zarambaite. Nuotoliniu būdu organizuota

rašytojos Gaja Guna Ekle knygos „Brolis kurio nereikėjo“ aptarimas, rašytojos Vytautės Žilinskaitės „Robotas ir peteliškė“ kūrybiniai skaitymai, kūrybinis užsiėmimas su Ilona Ežerinyte, Ignės Zarambaitės knygos „Juodavandeniai“ ir knygos „Stebuklingi senelio batai“ virtualus aptarimai.

Gyvai vyko Rasos Bačiulienės knygos „Vilko ašara“ pristatymas, Algimanto Katiliaus knygos „Aš prašau duonos“ sutiktuvės.

Dusetų bibliotekoje išskirtinio susidomėjimo sulaukė literatūros popietė su prozininku gamtininku, fotografu, aplinkosaugininku, radijo laidų vedėju Selemonu Paltanavičiumi.

Salako bibliotekoje vaikams organizuotas literatūrinis susitikimas su vaikų rašytoju Tomu Dirgėla. Vaikai dalyvavo rašytojo parengtoje literatūros programoje „Lukas Šiaudelis šoka baletą“.

Teatralizuotos veiklos

Birželio mėn. viešoji biblioteka su Ignalinos r. savivaldybės viešąja biblioteka, bendradarbiaudamos projekte „Menų dūzgės kūrybingai vaikystei“ , vaikams pasiūlė spektaklį „Knygų BLIC TURAS“. Jame aktoriai menine forma pristatė vaikų knygų penketuko rinkimuose dalyvavusias knygas.

Zarasų viešojoje bibliotekoje birželio ir gruodžio mėn. vaikams organizuoti „Vėjų teatro“ spektakliai „Baisiai gražu“ pagal poetės Daivos Čepauskaitės eiles.

Dusetų K. Būgos bibliotekoje vaikams organizuotos dvi edukacinės popietės „Žaidžiame lėlių teatrą“, kurias vedė Lietuvos teatro ir kino aktorė E. Piškinaitė. Aktorė papasakojo apie įvairių pasaulio tautų lėles, lėlių teatro ištakas, parodė, kaip pasigaminti užmaunamą ant piršto lėlytę. Naudodama mirioramą ji sekė vieną gražiausių ir populiariausių lietuviškų pasakų „Aukso obelėlė, vyno šulinėlis“.

Skaitymo įgūdžių lavinimui

Vasaros skaitymų programa. Kasmetinė Zarasų CBS vasaros skaitymų programa „Vasarą skaitome kiTAIP“ organizuojama kasmet nuo 2002 metų. Ji vyko viešojoje bibliotekoje ir struktūriniuose padaliniuose. Bibliotekininkės kvietė visus „užkrėsti geruoju skaitymo virusu“. 2021 metais programoje dalyvavo 258 dalyviai vaikai ir jaunuoliai. Per vasarą suorganizuota 83 užsiėmimai. Dalyviai perskaitė 1969 knygas ir sukūrė 369 darbelius. Kaip įprasta, veiklos vyko už bibliotekos sienų – pievose, paežerėse, sporto aikštelėse. Pagrindinės veiklų temos buvo susijusios su literatūros apie gamtą populiarinimu, pripažintų vaikų rašytojų pristatymu ir krašto pažinimu.

Viešojoje bibliotekoje vyresnioji bibliotekininkė Zina Černovienė organizavo edukacinę programą „Džiaukimės vasara skaitydami, klausydami, žaisdami ir kurdami“. Ja buvo siekiama supažindinti dalyvius su premijuotais ir naujais užsienio ir lietuvių autorių kūriniais, skatinančiais pozityvius jausmus. Dalyviai tyrinėjo prancūzų iliustratorės Frederigue Bertrand šifruotus paveikslėlius žiūrimus naudojant grotelių tinklelį. Susikūrė knygeles pagal italų dizainerio Bruno Munari dizainą. Išklausę ir aptarę terapinę pasaką „Drūlija ir diena NE“ (aut. Inga Narijauskienė), žaidė grįžtamojo ryšio programos žaidimą „Balansas“, skatinantį susikaupti ir valdyti savo emocijas, o jausmus vaizdavo smėlyje. Perskaitę pasakėlę apie katiną, iš popieriaus kūrė šį personažą, sugalvojo katinėliams vardus. Perskaitę Selemono Paltanavičiaus kūrinį „Sniego žmogelių žiema“, personažus – varnas, žvirblį, sniego žmogelius – kūrė 3D pieštukais. Po pažinties su literatūra apie pievų gyventojas sraiges, jas kūrė 3D pieštukais. Zaraso ežero pakrantėje tyrinėjo augmeniją, nusipynė floristinius kilimėlius. Išklausę Brigitos skaitomą pasakėlę apie boružę Liputę

ir pasidaliję patirtimis apie draugystę, vaškiniais pieštukais piešė pasipūtėlę aguoną, 3D pieštukais – Liputę.

Avilių bibliotekoje pagrindinis vasaros veiklų akcentas – lietuvių liaudies senoviniai žaidimai. Aplankyti Avilių kaimo kapinėse esantys kryžiai, pabrėžiant, kad 2021 metai yra skulptoriaus J. Zikaro metai. Gamtoje rišti levandų ryšulėliai namams kvėpinti, daryti vasaros kvapų konservai (iš šalavijų, čiobrelių, pelynų, beržų lapų).

Dusetų Kazimiero Būgos bibliotekoje veiklų pagrindinė tema – „Kur knygutė mus nuves“. Skaitymo „virusas“ tarp skaitytojų plito įvairiais būdais. Popietėje-piknike „Lobių ieškojimas“ buvo suburta „Smalsučių“ komanda, atlikta įvairių užduočių, pramogauta, pristatytos naujos knygos, skaitoma. Kitose veiklose tyrinėta „kas knygutėse gyvena?“, kaip knyga gali padėti susigaudyti savo jausmuose ar pasiūlyti įvairiausių idėjų.

Ligoninės bibliotekos komanda leidosi į trumpą kelionę pažinti istorinius objektus išlikusius Zarasuose. Aplankė istorinę Šaltupės koplytėlę. Pagilinę žinias kraštotyros tema piešė Šaltupės koplytėlės eskizus. Susipažino su Zarasaičio ežero kilme skaitydami paplūdimyje knygas apie ežerų atsiradimą Zarasų krašte.

Samanių bibliotekos pagrindinė veiklų kryptis – diskutuoti su vaikais apie skaitymą ir tyrinėti savo krašto apylinkes. Ieškota istorinės medžiagos apie Samanių kaimą, dalintasi senų žmonių prisiminimais apie kaimo apylinkes, čia gyvenusius kraštiečius. Diskutuota apie kaimo ateitį,

Suvieko bibliotekos pagrindinė veiklos tema – garsinis knygų apie gamtą skaitymas. Parke klausytasi paukščių čiulbesių, domėtasi grybų karalija ir daryti geri darbai: vaikai rinko šiukšles, laistė gėles.

Šniukštų bibliotekos dalyviai pagrindine veiklų tema pasirinko knygų apie gamtą populiarinimą gamtoje – pasirinktos Selemono Paltanavičiaus knygos. Taip pat pieštas „Skaitymo virusas”, išrinktas gražiausias piešinys.

Lietuvių kalbos dienos. Šios dienos viešojoje bibliotekoje ir struktūriniuose padaliniuose minimos nuo 2016 m. (nuo vasario 16 d. iki kovo 11 d). 2021 m. Vaikų literatūros skyriuje organizuotas žaidimas-viktorina „Lietuviškas žodi, skambėk“, viktorina „Moki žodį, žinai kelią“ ir valandėlė „Vingri kalba gimtoji“. Dalyviai – Zarasų „Santarvės“ pradinės mokyklos II – IV klasių moksleiviai – interaktyviose veiklose iš žodžių dėliojo priežodžių ir patarlių dėliones, tekstuose ieškojo svetimybių. Atlikdami kūrybinę užduotį iš knygų „Rusų-lietuvių patarlės“, „Vokiečių-lietuvių patarlės“, „Norvegų-lietuvių patarlės“ rinkosi patikusias patarles ir jas užrašė ant kuriamų skirtukų. Parengta renginių dalyvių sukurtų skirtukų paroda „Kalba – didžiausias žmogaus turtas“, kurioje 79 eksponatai.

4. Edukacinės veiklos

NAUJA. 2021 m. buvo akredituota Kultūros paso edukacinė programa „Miriorama ritiny ir interaktyviai“. Šios programos tikslas – dalyvius susipažinti su miriorama arba ritinine knyga, Europoje išpopuliarėjusia XIX amžiuje, ir technologijomis paremtu žaidimu-viktorina. Vaikų literatūros skyriuje sukurta didelė mirioramų kolekcija. Dalyviai, išsirinkę iš mirioramų bibliotekėlės vieną ritininę knygą, sukdami ją, susipažindavo su jos veikimo ir kūrimo principu. Skaitė ir aptarė A. Lindgren kūrinį „Pepė Ilgakojinė“, žaisdami interaktyvų žaidimą su KINECT įranga, susipažino su pagrindinių personažų savybėmis. Pasitelkę vaizduotę spalvotais pieštukais ir flomasteriais sukūrė 16 m. ilgio iliustracijų ritinines knygas „Pepė Ilgakojinė“.

Edukacinių veiklų ciklas „Knyga kitaip arba kitokių knygų formatuose baltų etninės kultūros ženklai“

Lietuvos Respublikos Seimui 2021-uosius metus paskelbė mokslininkės archeologės, antropologės, archeomitologijos pradininkės Marijos Gimbutienės, baltų kultūros tyrinėtojos metais. Todėl buvo parengtas edukacinių veiklų ciklas. Pasitelkus 8 profesionalius kūrėjus buvo sukurtos keramikos, medžio ir veltinės knygos. Netradicinės veiklos birželio-rugpjūčio mėnesiais vyko Antalieptėje, Imbrade, Stelmužėje, Antazavėje, Zarasuose, projekto partnerių – Visagino ir Molėtų viešosiose bibliotekose, Utenos A. ir M. Miškinių viešojoje bibliotekoje.

Birželio pradžioje, sušvelnėjus karantinui, Antalieptės bibliotekoje vyko kūrybinės dirbtuvės „Medinėje knygoje baltų ženklai“. Jas vedė tautodailininkas medžio drožėjas Zenonas Striška. Visą savaitę būrelis vaikų, susidomėjusių drožyba, rinkdavosi į vykstančius užsiėmimus. Dalyviai turėjo galimybę susipažinti su baltų simboliais ir ženklais, sužinoti jų reikšmes, žymėjimą, išsiaiškinti kur jie buvo naudojami seniau ir dabar. Kruopštaus darbo rezultatas – medinė knyga „Baltų ženklai“.

Baigiantis mokslo metams jaunuoliai Zarasų, Visagino ir Molėtų viešosiose bibliotekose, Utenos A. ir M. Miškinių viešojoje bibliotekoje dalyvavo kūrybinėse dirbtuvėse „Paukščiai senuosiuose lietuvių tikėjimuose ir mene“. Dalyviai klausėsi dailininkės grafikės Rasos Vasilevičiūtės pasakojimų apie lietuvių sukurtas mitines sakmes. Atlikdami kūrybines užduotis, išsirinktus meno kūrinius pavaizdavo piešdami ir taikydami monotipiją.

Viena iš netradicinių organizuotų veiklų buvo veltinės knygos su baltiškais ženklais kūrimas Imbrado seniūnijoje. Kūrybines dirbtuves „Vilnonės svajonės“ vaikams ir jaunuoliams vedė dailininkė tekstilininkė, Lietuvos veltinio amatininkų gildijos narė Ramunė Sladkevičiūtė Dainienė. Dalyviai susipažino ne tik su baltiškais simboliais, bet ir su vilnos rūšimis, vėlimo technikomis, faktūromis. Taikydami šlapiąjį vėlimo būdą kiekvienas dalyvis suvėlė po vieną knygos lapą, puoštą pasirinktais ženklais. Dailininkė Ramunė Sladkevičiūtė Dainienė iš nuostabių kūrinių suformavo veltinę knygą „Baltiški ženklai“.

Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos jauniesiems lankytojams buvo organizuotos kūrybinės keramikos dirbtuvės „Knyga kitaip arba molyje etno ženklai“. Birželio-liepos mėnesiais vykusias veiklas Zarasų krašto muziejaus Amatų centre Antazavės dvare vedė dailininkas keramikas Romualdas Pučekas. Dalyviai prisirinko augalų. Minkydami ir kočiodami molį suformavo knygos lapus ir įspaudė augalus molyje. Mediniais ir metaliniais įrankiais raižė įspūdžius ir savo vardus. Išdegtus darbus padengė glazūra ir degino elektrinėje krosnyje.

Liepos 20-21 dienomis kūrybinėse dirbtuvėse „Baltų sakmės atgyja“ dirbtuvių vadovė, aktorė Kristina Mauruševičiūtė supažindino su balso, atminties ir reakcijos lavinimo pratimais, scenos ir kūno kalba, improvizacija, vaidyba. Vaikai skaitė sakmių tekstus mokydamiesi keisti emocijas, su lazdelėmis, akmenukais kūrė unikalius garsinius fonus. Susipažinę su įvairių teatro pratimų technika, inscenizavo mitologines sakmes apie ugnį, akmenis, susijusias su Zarasų krašto vietovėmis, vaidino taikydami skirtingus teatro žanrus.

Rugpjūčio 27–28 dienomis plenero „Medinis dangus“ kūrybinės veiklos vyko Zarasų viešojoje bibliotekoje ir Zarasų krašto muziejaus Stelmužės bažnytinio meno muziejuje. Kūrybines dirbtuves vedė „Knygų šalies“ menininkai – dailininkė Sigutė Chlebinskaitė, grafikė Rasa Vasilevičiūtė, kaligrafas Linas Spurga, etnologe Gražina Kadžytė ir aktorė Jūratė Vilūnaitė. Etnologė Gražina Kadžytė pasakojo kaip tautosakinėje literatūroje pavaizduoti Rojaus, Pasaulio, Gyvybės ir kitokie medžiai ir ką jie simbolizuoja. Stelmužės bažnytinio meno muziejuje kalbėjimo

meno „Anykščių šilelis“ – balsas, žodis ir medis“ mokė aktorė, kalbėjimo meno žinovė Jūratė Vilūnaitė. Grafikės Rasos Vasilevičiūtės pakviesti dalyviai susipažino su muziejaus interjeru, ir piešė medžio kūrinius. Antrąją dieną tušu piešė bambuką, susipažino su gražiausiomis pasaulio knygomis apie medžius. Su menininke Sigute Chlebinskaite kūrė „Autorines knygas dėžutėje“. Dailininkas kaligrafas Linas Spurga supažindino su kaligrafija ir mediniais kaligrafijos instrumentais, pakvietė juos išbandyti. Po pratybų ir bendro darbo kaligrafijos instrumentais buvo sukurta leporello knyga „Miško skliautas“.

Rugsėjo-spalio mėnesiais vyko projekto dalyvių sukurtų knygų parodos pristatymai.

Biblioterapija. 2021 m. Vaikų literatūros skyriaus bibliotekininkė edukacijai, organizuodama edukacines veiklas, diegė į praktiką naujų skaitymo skatinimo būdų – taikė pojūčių terapiją, renginiuose panaudodama pagal emocijų raišką įvertintas knygas. Edukacijoms buvo naudota Ingos Narijauskienės knyga „Pelėda Drūlija ir diena NE", pasakojanti apie jausmus. Dalyviai ne tik klausėsi pasakos ir kalbėjosi apie emocijas, bet ir atsipalaiduodavo, piešdami smėlio paveikslus, išbandė savo emocinę ramybę specialiai tam skirtu žaidimu. Renginyje dalyvavo projekto autorė dr. Daiva Janavičienė.

Edukacinių susitikimų ciklas „Susitikimai su literatūros personažais“ pakvietė renginių dalyvius susipažinti su rašytojos Evelinos Daciūtės kūriniais vaikams iš serijos „Meškių istorijos“. Dalyviai dalijosi savo patirtimis, išgyventas emocijas ne tik papasakodami, bet ir sukurdami joms patarles, iliustracijas. Susipažindami su 2020-ųjų m. knygų penketuku vaikams ir Metų knyga „Ką manė kamanė“ (autorius Vainius Bakas), dalyviai skaitė labiausiai patikusių kūrinių ištraukas, dalijosi patirtomis emocijoms.

Technologijų edukacija. Y ir Z kartos jaunuoliai yra asmenybės, kurios negali įsivaizduoti pasaulio be technologijų, jiems skaitmeninis pasaulis įprastas. Mobilieji telefonai, planšetiniai kompiuteriai ir internetas yra jų kasdienio gyvenimo dalis. Todėl jie noriai rinkosi viešosios bibliotekos siūlomas skaitmenines veiklas. 2021 m. Šeimos skaitmeninių veiklų centre buvo organizuojamos edukacinės interaktyvios veiklos: minant dviračiu susipažinti su Zarasų, Utenos, Preili ir Daugpilio rajonų lankytinomis vietomis, Zarasų ir Utenos miestų gatvėmis. Naudojantis virtualios realybės akiniais, sukantis kėdėje apie savo ašį, susipažinti su miesto įžymybėmis, Zarasų ir Utenos rajonuose esančiomis dvarvietėmis ir piliakalniais. Pažaisti naujas Kinect judesio viktorinas „Piliakalniai“ ir „Literatūros kūrinių personažai“. 2021 m. Šeimos skaitmeninių veiklų centre dalyvavo 1764 lankytojai.

Vaikų literatūros skyriuje nuo rugsėjo mėnesio kiekvieną trečiadienį buvo organizuojami LEGO Mindstorms robotikos užsiėmimai (panaudojant turimus 12 komplektų rinkinių). 37-se užsiėmimuose dalyvavo 110 vaikų, 77 tėvai.

Literatūros edukacija. Vaikų literatūros skyriuje 20 renginių vyko virtualiu būdu, kadangi moksleiviai sausio – balandžio mėnesiais negalėjo dalyvauti bibliotekos renginiuose. 1–6 klasių moksleiviams buvo pravestos Zuikio Nulėpausio (vyresn. bibliotekininkė Liudmila Vaitavičienė) „Gerumo pamokėlės“ tema „Draugystė“. Virtualiuose renginiuose dalyvavo 374 vaikai.

Etnokultūros edukacija. 2021 m. vaikams buvo pasiūlyta nemažai edukacinių veiklų, siejamų su etnokultūros tema. 5 renginių ciklas „Žiemos švenčių belaukiant: Susikaupimo metas – Adventas, Žaisliukas eglutei, Stebuklai ir dovanos“, supažindino pradinių klasių moksleivius su

knygelėmis apie Kalėdas, papročius. Dalyviai klausėsi A. Kandroškaitės pasakėlės apie Kalėdų naktį žmonių kalba prabylusius žvėrelius ir paukštelius, pasakėlės apie Gerumo, Draugiškumo, Šilumos ir Pagarbos angeliukus, italų rašytojo, kunigo Bruno Ferrero istorijų apie keturių advento vainiko žvakių prasmę, apie bendravimo svarbą. Vaikai pasakojo, dalijosi patirtimis ir įspūdžiais apie šeimų tradicijas. Pasigamino popierinius eglutės žaisliukus-žibintus, žaidė žaidimą „Žiedo dalijimas“.

Muzikos edukacija. 2021 m. pagrindinė Mediatekoje organizuojamų edukacijų tema – ekranizuotų literatūros kūrinių populiarinimas. Tęsėsi bendradarbiavimas su Zarasų meno mokyklos Muzikos skyriumi. Nacionalinės bibliotekų savaitės metu Zarasų meno mokyklos auklėtiniai dovanojo bibliotekininkams nuotolinį koncertą „Pavasario muzika“. Dalyviams vaikams iš Antazavės J. Gruodžio mokyklos ir Zarasų „Santarvės“ pradinės mokyklos buvo suorganizuoti filmų „Haris Poteris ir Fenikso brolija", „Belos kelionė namo“, „Ilgo plauko istorija“, „Liūtas karalius“ aptarimai ir diskusijos.

Neformalus vaikų švietimas. Biblioteka yra viena iš neformaliojo vaikų ugdymo organizavimo vietų Zarasų rajone. 2021 m. buvo parengtos 3 neformaliojo vaikų švietimo programos. Programa Dusetų K. Būgos bibliotekoje „Startas į programavimą ir robotikos pasaulį“ (I pusmetis), „Slaptasis kodas“ (II pusmetis). Šniukštų bibliotekoje veikė NVŠ programa „Skaityk ir sportuok bibliotekoje“ (birželio – rugpjūčio mėn.).

Literatūros parodos vaikams

2021 m. Zarasų CBS vaikams buvo parengta 113 parodų, iš kurių 15 % sudarė literatūros parodos lietuvių rašytojams ir poetams, 8 % – užsienio personalijoms, 16,8 % skirta kalendorinėms šventėms, 27,4 % – atskiroms temoms gvildenti, o didžiausią dalį – 32,8 % – sudarė meno ir netradicinės (kolekcinės, vaikų darbų ir pan.).

Vaikų literatūros skyriuje buvo parengtos 55 (2020 m. –56) parodos. Parodų pasiskirstymas: 12 literatūros parodų lietuvių ir užsienio šalių vaikų literatūros kūrėjams; 15 literatūros parodų kalendorinėms datoms ar aktualioms temoms paminėti; 27 – vaikų kūrybos darbų parodų pristatymai erdvėje edukacijoms bei stiklo stelaže. Registruota 510 suaugusių ir vaikų parodų lankytojų. Parodomis vaikams siekiame ne tik supažindinti su vaikų ir užsienio literatūra, bet ir įtraukti vaikus į kūrybinį procesą, viešinti jų kūrybos rezultatus.

Vaikų kūrybos darbų parodos. Viešosios bibliotekos priestato edukacinėje vaikų erdvėje įrengtoje galerijoje surengtos 27 vaikų meno darbų parodos. Bendradarbiaujant su kitomis švietimo ir kultūros organizacijomis suorganizuota 11 vaikų ir paauglių kūrybos parodų.

Bendradarbiaujant su kraštietės Virginijos Kuosaitės Knowles Jungtinėje Karalystėje įkurta Bradfordo jaunųjų meistrų meno mokykla 2021 m. buvo surengta jau ketvirtoji šios mokyklos ugdytinių pastelės kūrinių paroda „Tapytojo Peter Brook Jorkšyro grafystės peizažas vaikų akimis“.

Dėmesio susilaukė paroda „Tarptautinis ekslibrisų konkursas „Trakų pusiasalio pilis: Vienaragis – kultūrinio, istorinio paveldo simbolis“, parengta bendradarbiaujant su Trakų istorijos muziejumi. Parodoje eksponuoti 62 kūriniai-ekslibrisai, sukurti Lietuvos ir įvairių užsienio šalių vaikų.

Bendradarbiaujant su Zarasų meno mokykla surengtos mokyklos ugdytinių tapybos ir grafikos parodos „Prašom sėstis“, „Slapta gamtos kalba“, „Linija, taškas, dėmė“, „Mano žiema“, „Prašom sėsti“ – 4 fizinės 1 piešinių virtuali.

Bendradarbiaujant su Zarasų „Santarvės“ pradine mokykla surengtos 5 piešinių, medžio kūrinių ir skirtukų parodos „Kalneliai, pilys Lietuvos“ – virtuali ir fizinė, „Darbais, o ne žodžiais mes Tėvynę mylim“, skirta Vasario 16-ajai; „Pavasario žiedai antrokų akimis“, „Ant medžio trinkos“.

Bendradarbiaujant su Zarasų P. Širvio progimnazija surengta 1 tekstilės-siuvinėtų darbelių paroda „Pirmieji bandymai siuvinėti“.

Bendradarbiaujant su Zarasų „Lakštingalos“ mokykla atidaryta 1 darželinukų sukurtų knygučių ir piešinių-padėkliukų raidžių paroda „Skaitantis darželis“.

Įgyvendinant projektą „Knyga kitaip arba kitokių knygų formatuose baltų etninės kultūros ženklai“ surengtos ne tik projekto metu sukurtų kūrinių –keramikos, vilnos, medžio knygų – parodos, bet ir organizuotos literatūrinės ekskursijos

Pristatytos bibliotekoje organizuotų edukacinių renginių metu sukurtų piešinių, popieriaus darbelių-lankstinių, atvirukų 6 parodos „Vasaros spalvos drugelių sparnuose“, „Dažo zuikiai margučius“, „Dažai, vanduo, žiedai“, Aš ir medis“, „Rudenėlis dažė dažė“, „Padauža katinas“.

5. Mokymai gyventojams ir bibliotekų vartotojams

2021 m. gyventojų mokymams, konsultavimui ir pažintinių ekskursijų organizavimui skirta 407 val. (2020 m. – 521 val.), individualiam konsultavimui 2797 val. Palyginti su 2020 m., mokymų valandų skaičius sumažėjo 22 %, ekskursijų išaugo 248 %, o individualių konsultacijų išaugo 14,6 %. Apmokyta 791 (2020 m. – 1020) dalyvis: viešojoje bibliotekoje 224, miestelių struktūriniuose padaliniuose 35, kaimo struktūriniuose padaliniuose 532 dalyviai. Analizuojant dalyvių sudėtį, vaikai sudarė 52,7 % visų mokymo dalyvių.

Centralizuotas tinklas	**Vartotojams organizuotų grupinių ir individualių apmokymų trukmė (val.)**		**Ekskursijos (val.)**		**Individualios konsultacijos (skaičius)**	
	2021 m.	2020 m.	**2021 m.**	2020 m.	**2021 m.**	2020 m.
Viešoji biblioteka	**145**	**137**	**56**	**14**	**1885**	**2206**
Teritoriniai padaliniai	**195**	**357**	**11**	**13**	**912**	**125**
Iš viso:	**340**	**494**	**67**	**27**	**2797**	**2439**

Mokymai viešojoje bibliotekoje. 2021 m. įgyvendinant suaugusiųjų neformaliojo švietimo finansuotą programą „Anglų kalbos mokymai“, kurią finansavo Zarasų rajono savivaldybė, spalio–gruodžio mėn. vartotojams organizuoti anglų kalbos mokymai pradedančiųjų (Beginners) lygmenyje. 9 kursų dalyviai 30 kontaktinių valandų mokėsi pagal numatytą programą ir atliko numatytas praktines užduotis. Anglų kalbos mokymus vedė anglų kalbos mokytojas Ugnius Meškas.

Prieš trejus metus Informacinės visuomenės plėtros komiteto su partneriais pradėtas vykdyti projektas „Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė”, 2021 m. pabaigoje baigėsi. 2021 m. viešosios bibliotekos inžinierius automatizuotiems bibliotekiniams procesams Donatas Merkys balandžio mėn. organizavo kompiuterinio raštingumo kursus pradedantiesiems. Mokymuose dalyvavo 22 gyventojai, mokymai vyko 18 val.

Populiariausias būdas apmokyti vartotojus buvo individualios konsultacijos. Struktūriniuose padaliniuose, palyginti su 2020 m., konsultacijų skaičius išaugo 7 kartus: konsultacijas suteikė 567 vartotojams; tam per metus viename struktūriniame padalinyje skyrė vidutiniškai po 12 val. Didesnio gyventojų susidomėjimo sulaukė „Skaitmeninės savaitės 2021“ metu „Prisijungusios Lietuvos” ir Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos transliuotos paskaitos: „Skaitmeninė visuomenė–kvietimas augti“, „Darbo vietų transformacija“, „Debesų kompiuterija“, „Kaip (iš)gyventi tarp ekranų?, „Finansinis saugumas internete“

Bibliotekininkai individualių konsultacijų metu padėjo gyventojams įgyti reikalingų įgūdžių, mokė saugiai ir atsakingai naudotis internetu. Viešojoje bibliotekoje populiariausios konsultacijų temos: kaip naudotis el. paštu, kaip įkelti skelbimus į el. erdvę, kaip naudotis el. bankininkyste ir laisvalaikio el. paslaugomis: nusipirkti knygų iš el. knygyno, užsisakyti el. bilietus ir pan. Struktūriniuose padaliniuose pagrindinės konsultacijų temos buvo susijusios su mokymais naudotis Word dokumento galimybėmis. Gyventojai norėjo išmokti prisegti dokumentus prie el. laiško, susikurti el. pašto dėžutę, atsisiųsti iš interneto ir išsaugoti dokumentą, prisijungti prie el. bankininkystės, naudotis skenavimo programomis, naudotis esveikata.lt ir gpasas.lt, atsisiųsti GP ir ES pažymėjimus, susipažinti su el. receptais ir pan.

Vaikų mokymai. Vartotojų vaikų mokymai vyksta jungiant žaidimų, viktorinų, protmūšių elementus. Naujiems vartotojams, registruojant juos į biblioteką, suteikiamos esminės žinios apie vidaus tvarkos taisykles, bibliotekos teikiamas paslaugas, vartotojų teises bei atsakomybę.

Jau tapo tradicija organizuoti saugesnio interneto ir Skaitmeninės savaitės programas. 2021 m. vasario 8–13 d. 18-oji **Saugesnio interneto savaitė** „Kurkime geresnį internetą kartu“ vyko nuotoliniu būdu. Vaikų literatūros skyrius „Santarvės“ pradinėms mokyklos trečiokus pakvietė į nuotolines viktorinas „Naudokimės saugiai“. Dalyviams buvo paruošti klausimai apie asmens duomenų saugumą ir pateikti keli atsakymų variantai, iš kurių reikėjo išrinkti vieną teisingą. Struktūriniai padaliniai kvietė gyventojus dalyvauti internetinėje transliacijoje „Išmani biblioteka - erdvė kurti ir augti“, Dusetų K. Būgos biblioteka pakvietė jaunuosius skaitytojus nuotoliniu būdu dalyvauti interneto viktorinoje ir edukacinėse veiklose „Noriu būti saugus internete“.

Visoje Europoje vykstančios jau 12-osios **„Skaitmeninės savaitės 2021“** renginiuose, vykusiuose kovo 22-28 dienomis, dalyvavo ir Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka. Vaikų literatūros skyrius moksleiviams organizavo nuotolinę viktoriną-žaidimą „Išmok ir naudok“. Dalyviai atsakinėjo į įvairius klausimus apie skaitmenines technologijas, pasakojo kokiomis skaitmeninėmis paslaugomis naudojasi. Atlikdami praktines užduotis nufotografavo skaitomas knygas, nuotraukas redagavo, atsiuntė bibliotekai. Iš dalyvių nuotraukų buvo parengta virtuali ekspozicija „Nufotografavau. Skaičiau. Skaitau“.

Viktorina **„Lietuva ir Europos Sąjunga“ kvietė dalyvius prisiminti Europos Sąjungos diena.** Parengtoje 30-ties klausimų viktorinoje varžėsi Zarasų „Santarvės“ II C kl. ir Zarasų profesinės mokyklos moksleiviai. Jie atsakinėjo į klausimus apie Europos šalių papročius, tradicijas, mokslą, švietimą ir kultūrą. Už teisingus atsakymus buvo įteikti prizai.

Ekskursijos. Bibliotekose organizuojamos pažintinės, apžvalginės, literatūrinės, teminės ekskursijos. 2021 m. bibliotekų darbuotojai organizavo 116 (2020 m. – 77) ekskursijas tikslinėms grupėms, kurių bendras laikas 27 val., t. y. viena ekskursija vidutiniškai 21 min.

Viešojoje bibliotekoje buvo organizuotos 85 ekskursijos. Viešoji biblioteka yra turizmo lankytinas objektas, todėl ekskursijas po biblioteką vedė ir Zarasų turizmo ir verslo informacijos

centro gidai. Viešojoje bibliotekoje apsilankė 3309 ekskursantai. Lankėsi su bibliotekos darbu susipažino bibliotekininkai iš Ignalinos, Gargždų rajonų viešųjų bibliotekų, pedagogai iš Raseinių, Pasvalio, Telšių, Visagino. Bendruomenių nariai iš Ukmergės, Visagino, Merkinės, Kėdainių, Pakruojo, Kauno. Neįgaliųjų grupės iš Jurbarko, Vilkaviškio, Vilniaus krašto bajorų sąjunga, „Bočių“ draugija iš Telšių. Gimnazistai iš Telšių, Visagino, Šiaulių, moksleivių stovyklos „Aktyvus stovyklavimas“ (Zarasai), „Pažink ežerų kraštą“ (Kaunas) dalyviai, jaunimas iš tarptautinės robotikos mokyklos (Latvija-Estija). Turistai iš Vilniaus, Šakių, Radviliškio, Kauno, Klaipėdos, Kėdainių, Pakruojo. Bibliotekoje taip pat lankėsi svečiai iš JAV ir Danijos.

Vaikų literatūros skyriuje parengta teminė ekskursija „Literatūros ir pramogų jūroje“, skirta lankytojų supažindinti su bibliotekos erdvėmis ir paslaugomis vaikams ir jaunimui. Jose dalyvavo Zarasų rajono Antazavės Juozo Gruodžio gimnazijos moksleiviai ir pedagogai, Zarasų P. Širvio progimnazijos Salako ugdymo skyriaus bendruomenė, VšĮ „Visagino edukacijų centras“ stovyklautojai, Robotikos mokyklos tarptautinių mokymų dalyviai iš Latvijos, Estijos ir Lietuvos, Zarasų „Santarvės“ mokyklos moksleiviai, Zarasų miesto svečiai.

Struktūriniuose padaliniuose organizuota 23 pažintinės ekskursijos, kurių bendra trukmė 11 val. Pagrindinės tikslinės grupės – pirmąsyk apsilankantys vaikai. Antazavės, Avilių, Salako, Sadūnų, Smalvų, Suvieko, Šniukštų, bibliotekose organizuotos ekskursijos, kurių metu vartotojai mokyti naudotis bibliotekos resursais ir laikytis bibliotekos taisyklių. Antalieptės bibliotekoje vyko tik viena ekskursija – lankėsi senjorai iš Klaipėdos. Dusetų K. Būgos bibliotekoje lankėsi Jūžintų ir Kamajų padalinių darbuotojai, Daugpilio (Latvija) menininkų grupė.

IV. ELEKTRONINIO TURINIO KŪRIMAS, INFORMACINIŲ IR ELEKTRONINIŲ PASLAUGŲ PLĖTRA

Elektroninės paslaugos yra vienos iš greičiausiai besiplečiančių ir perspektyviausių visose viešąsias paslaugas teikiančiose institucijose. Jos teikiamos ir Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos tinkle. Vartotojams sudarytos sąlygos nuotoliniu būdu naudotis LIBIS elektroniniu katalogu. Nuo 2021 m. rugsėjo mėnesio, modernizavus LIBIS, perkeliant LIBIS bibliotekų teikiamas el. paslaugas į centralizuotai valdomą debesų kompiuterijos infrastruktūrą, vartotojai gali atlikti dokumentų paiešką ir užsakyti leidinius naudodamiesi atnaujintu elektroninių paslaugų portalu ***ibiblioteka.lt.*** Nuotoliniu būdu prieinamos prenumeruojamos duomenų bazės. Informacijos sklaida teikiama bibliotekos sukurtose interneto svetainėse https://zarasubiblioteka.lt, www.krastotyra.zvb.lt, socialiniame tinkle Facebook sukurtose bibliotekos paskyrose, palaikant interaktyviąją komunikaciją su lankytojais, pritaikius naudotis inovatyviais produktais https://zarasubiblioteka.lt/zarasu_krastas/.

Perkėlus LIBIS Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos teikiamas el. paslaugas į centralizuotai valdomą debesų kompiuterijos infrastruktūrą, dėl tiekėjų klaidų sutriko programos funkcionalumai – komplektavimo, apskaitos, skaitytojų aptarnavimo, kurie iki metų pabaigos nebuvo pilnai atstatyti. Tai sutrukdė tiksliai apskaičiuoti metų veiklos statistinius rodiklius.

1. Atnaujinta interneto svetainė https://zarasubiblioteka.lt.

Viešosios bibliotekos interneto svetainė išliko vienu iš pagrindinių informacijos sklaidos kanalų. Joje yra skelbiama tekstinė ir vaizdinė informacija apie biblioteką, anonsuojami ir aprašomi

renginiai, parodos, naujos knygos. 2021 m. lapkričio mėnesį bibliotekos inžinierius automatizuotiems bibliotekų procesams be informacijos praradimo visiškai atnaujino svetainės turinio valdymo sistemą (toliau – TVS): iš Joomla TVS, kurios dėl įsilaužimų į svetainę nebebuvo galima atnaujinti, pereita prie atviro kodo Wordpress TVS, šiuo metu populiariausios interneto svetainių valdymo sistemos. Atnaujinta svetainės struktūra, pakeistas dizainas. Pagėrėjo SEO (paieškos sistemos optimizavimas) pritaikymas naudojimuisi mobiliaisiais įrenginiais. Interneto adresui yra taikomas SSL sertifikatas. Jis padeda nustatyti svetainės tapatybę ir apsaugoti duomenų perdavimą.

2021 m. svetainėje lankėsi 20160 (2020 m. – 20486) virtualių lankytojų. Dėl TVS naujinimo darbų svetainė kurį laiką neveikė. Todėl, palyginti su 2020 m., virtualių lankytojų skaičius sumažėjo 1,5 %.

2. Elektroninio katalogo kūrimas

2021 m. baigta Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) reforma. Nacionalinė biblioteka įgyvendino iš Europos regioninės plėtros fondo lėšų finansuojamą projektą „Modernaus elektroninio turinio išsaugojimas ir sklaida“ (METIS). LIBIS sujungė Lietuvos bibliotekas į bendrą informacijos tinklą. Sukurtas jungtinis LIBIS bibliotekų katalogas; perkelti katalogavimo, komplektavimo, duomenų valdymo procesai į interneto terpę, sudarant korporatyvinio katalogavimo tinklą ir išnaudojant bendrus resursus; užtikrinta duomenų apsauga ir operatyvus duomenų atnaujinimas bei pateikimas; pritaikytos LIBIS naudotojo sąsajos šiuolaikinėms technologijoms ir mobiliesiems įrenginiams; sukurtos tinklines paslaugos apsikeisti duomenimis tarp LIBIS ir išorinių informacinių sistemų.

Kurį laiką dėl duomenų perkėlimo iš senosios sistemos į naująją nesklandžiai veikė bibliotekos el. katalogas, LIBIS sistemos funkcionalumai.

Zarasų CBS dokumentų rekatalogavimo procesai baigti, išškyrus nerekataloguotą vinilinių plokštelių fondą. Naujos LIBIS sistemos teikiamais duomenimis, 2021 m. gruodžio 31 d. elektroniniame LIBIS kataloge buvo 114985 įrašų. 2021 m. sukurti 22466 įrašai.

Analizinių įrašų kataloge buvo 40224 įrašai (kraštotyros). Per metus sukurti 1088 įrašai. Dirbant modernizuotoje sistemoje, įrašų importas ir eksportas nebevyksta, kiekvienos LIBIS bibliotekos katalogas yra Jungtinio katalogo dalis. Autoritetinių įrašų bazė taip pat yra bendra.

3. Prieiga prie prenumeruojamų duomenų bazių

2021 m. vartotojai turėjo galimybę naudotis prieiga prie dviejų užsienio licencijuotų specializuotų duomenų bazių ir vienos nacionalinės. „EBSCO Publishing“ duomenų bazėje – viso teksto moksliniai straipsniai humanitarinių, socialinių mokslų, medicinos, sveikatos apsaugos ir kt. temomis. Per metus duomenų bazėje atlikta 255 paieškos, atsisiųsta 21 pilnatekstis dokumentas. „Naxos Music Library“ duomenų bazėje – klasikinės, populiarios muzikos, džiazo, bliuzo ir kitų muzikos žanrų kūriniai, platus žymių kompozitorių muzikos įrašų pasirinkimas, kompozitorių, atlikėjų biografijų, muzikos terminų žodynų ir kita informacija. Populiariausia „Infolex“ – teisinės informacijos duomenų bazė, kurioje pateikiami naujausi teisės aktai, jų atnaujinimai, teismų sprendimai. 2021 m. duomenų bazėje lankytojai atliko 1736 paieškas.

4. Bibliotekos kuriamos duomenų bazės ir jų panaudojimas

Interneto krašto žinynas www.krastotyra.zvb.lt**.** 2021 m. kraštotyros žinyną www.krastotyra.zvb.lt aplankė 5679 (2020 m. – 4654) virtualūs lankytojai. Palyginti su 2020 m., virtualių lankytojų skaičius išaugo 22 %.

2021 m. biblioteka, bendradarbiaudama su Zarasų krašto garbės piliečiu, Dusetų Švč. Trejybės bažnyčios klebonu, kanauninku Stanislovu Krumpliausku, gavo originalius bažnyčios dokumentus, kuriuos pavyko suskaitmeninti. Suskaitmeninta 52 knygos, kurios patalpintos krašto žinyno svetainėje. Tai ir XVIII–XIX a. Antalieptės karmelitų vienuolyno parapijiečių sąrašas ir mirties metrikų knygos XX a. pradžios; XIX a. Dusetų parapijos nuosavybę patvirtinantys dokumentai, Dusetų parapijos inventoriaus XVIII – XX a. pr. knygos, kasos pajamų ir išlaidų knygos, Dusetų parapijos gyventojų sąrašai ir pan. Dusetų parapijos bažnytiniuose dokumentuose, besidomintiems savo genealogijos šaknimis žmonėms, yra įmanoma atsekti savo giminės liniją.

Intraneto duomenų bazė http://skaitmeninimas.zvb.lt/. 2021 m. Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka pasinaudojo nemokama kultūros paveldo skaitmeninimo paslauga. Bendradarbiaujant su Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Regioniniu skaitmeniniu skyriumi buvo suskaitmeninti kraštiečio Antano Kartano rankraščiai – III–VII tomai. Buvo nuskenuoti 3769 vaizdai. Skaitmeninis dokumentas įkeltas į Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos sukurtą duomenų bazę http://skaitmeninimas.zvb.lt, dėl autorių teisių apsaugos, kol kas prieinamą tik viešojoje bibliotekoje. Duomenų bazėje patalpinami visi Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos suskaitmeninti leidiniai ir rankraščiai iš Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos fondo. 2021 m. apsilankė 220 virtualių lankytojų.

Nauja mobili programėlė. Vartotojams pasiūlyta 2021 m. startavusi mobili programėlė „Biblioteka arčiau tavęs“ (per Google Play), kurią kūrė Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka kartu su Panevėžio regiono bibliotekomis. Tai pirmoji programėlė, sujungianti Panevėžio regiono bibliotekų paslaugas į virtualų tinklą. Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vartotojams siūloma mobili programėlė „Zarasų biblioteka“.

5. Informacinių užklausų tenkinimas

Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos ir padalinių tinkle yra apskaitomos visos užklausos: gautos pačioje bibliotekoje, gautos telefonu, elektroniniu paštu ar kitomis elektroninės komunikacijos priemonėmis.

2021 m. elektronine paslauga „Klausk bibliotekininko“, kurios tikslas automatizuotai suteikti trumpą informaciją apie biblioteką, jos fondus, duomenų bazes, atsakyti į su konkrečia dokumentų paieška susijusius klausimus, pasinaudojo tik 7 vartotojai.

2021 bibliotekininkai atsakė į 6928 (2020 m. – 7337) informacines užklausas, iš vartotojų pateiktų 6989 užklausų (2020 m. – 7525). Iš jų į 641 – elektroniniu būdu. Iš viso elektroniniu būdu vartotojai pateikė 681 užklausą (2020 m. – 943), kas sudarė 9,7 % (2020 m. – 12,5 %) visų pateiktų užklausų. Bibliotekininkai atsakė į 99 % visų pateiktų užklausų. Palyginti su 2020 metais, užklausimų pateikta 7,1 % mažiau. Gautos užklausos parodo vartotojų interesus, poreikius. Profesionaliai atsakydama į informacines užklausas, biblioteka prisideda prie žinių apie viešai prieinamus informacijos šaltinius sklaidos.

2021 m. didžiąją dalį – 62,4 % – sudarė teminės užklausos. Tikslinamosios sudarė 15,5 % , faktografinės užklausos, adresinės, kitos – 19,1 % pateiktų užklausų. Viešojoje bibliotekoje teminės užklausos sudarė 70,9 %, tikslinamosios – 22,6 %, faktografinės, adresinės, kitos –6,5 %.

Vartotojai vaikai pateikė 797 (2020 m. –1116) užklausų. Jos sudarė 11,5 % visų pateiktų užklausų. Didžiąją dalį –41 % – sudarė teminės informacinės užklausos.

Pastebima, kad užklausos dažnai siejamos su aktualiais Lietuvoje socialiniais, ekonominiais, sveikatos, aplinkosauginiais klausimais ir problemomis, sezoniškumo: daržininkystės, poilsio, natūraliosios kosmetikos, turizmo ir pan. klausimais. Moksleivių pateiktos užklausos siejasi išskirtinai su literatūros klausimais. Nagrinėjant informacinių užklausų tematiką, 2021 m. populiariausios buvo psichologijos, filosofijos, verslo vadybos, istorijos, socialinio darbo, medicinos klausimais.

6. Naudojimasis viešosios interneto prieigos paslaugomis

2021 m. nemokama viešoji interneto prieiga veikiama viešojoje bibliotekoje ir visuose struktūriniuose padaliniuose. Zarasų centralizuotame bibliotekų tinkle gyventojams buvo prieinamos 127 kompiuterizuotos darbo vietos su interneto prieiga: VB – 46, miestelių struktūriniuose padaliniuose – 22, kaimo struktūriniuose padaliniuose – 59 kompiuterizuotos darbo vietos. Dviejuose struktūriniuose padaliniuose (Baibių ir Smalvų), įgyvendinant nacionalinį projektą „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje infrastruktūroje“, buvo atnaujintos 5 kompiuterizuotos darbo vietos.

Tūkstančiui rajono gyventojų tenka vidutiniškai 8,7 kompiuterizuotos darbo vietos su interneto prieiga, tūkstančiui vartotojų tenka vidutiniškai 26 kompiuterizuotos darbo vietos su interneto prieiga.

2021 m. įvyko 17276 (2020 m. – 15631) interneto seansai. Palyginti su 2020 m., naudojimosi viešosios interneto prieigos paslauga rodiklis išaugo 10,5 %. 2021 m. atnaujinta vartotojų statistikos ir registracijos sistema (VRSS) skaičiavo bevielio interneto seansus.

7. Socialinių tinklų panaudojimas

Aktyvus turinio kūrimas socialiniuose tinkluose praplečia bibliotekos lankytojų geografiją, pritraukia ne tik nuolatinius vartotojus, bet ir įvairių amžiaus grupių virtualius paslaugų gavėjus, nes yra skirtas bendrauti, tenkinti informacinius vartotojų poreikius skelbiant informaciją apie teikiamas bibliotekos paslaugas, organizuojamus renginius, edukacinius renginius, teikiant aktualią jiems informaciją. Bet reikia pastebėti, kad tik prasidėjus COVID-19 pandemijai bibliotekos ėmė aktyviai panaudoti šį komunikacijos lauką ir susidūrė su iššūkiu, kaip susitvarkyti su didėjančia kokybiško internetinio turinio konkurencija.

2021 m. socialiniame tinkle „Facebook“ paskyras pildė viešoji biblioteka ir 8 padaliniai: Dusetų K. Būgos, Antalieptės, Avilių, Baibių, Degučių, Salako, Samanių, Zarasų ligoninės, Sadūnų. Bibliotekos turėjo 6420 sekėjų (2020 m. – 4842) .

Viešoji biblioteka 2021 m. Facebook sukurtos paskyros turinį papildė renginių anonsais, literatūros naujienomis, interaktyviomis viktorinomis, įdomybėmis. Aktyviai dalintasi partnerių ir kitų kultūros srities institucijų skelbiamu turiniu apie kultūros gyvenimo aktualijas, dalintasi kitų bibliotekų virtualiais renginiais. 2021 metų pabaigoje viešoji biblioteka turėjo 1506 sekėjus (2020 m. – 1313). Per metus paskelbta 656 įrašai (2020 – per 600, 2019 m. – 450). **Antalieptės** biblioteka

Facebook paskyroje turi 1026 sekėjus. Kelis kartus per mėnesį atnaujinama informacija apie biblioteką ir renginius. **Avilių** biblioteka turi 277 sekėjus. Anonsuojami būsimi renginiai, dalinamasi vaizdais apie įvykusias veiklas. **Baibių** biblioteka turi 130 sekėjų. buvo skelbiamos literatūros parodos, skaitytojų darbelių parodos. **Degučių** biblioteka FB paskyroje turi 283 sekėjus. Buvo keliamos renginių nuotraukos, naujai gautų knygų anonsai. **Dusetų** bibliotekos paskyra Facebook socialiniame tinkle sukurta tik 2019 m. kovo mėn., bet 2021 m. pabaigoje biblioteka turėjo 2675 sekėjus (2020 m. –1823). Informacija atnaujinama beveik kasdien: per metus parengti 25 virtualūs renginiai – pristatytos naujos knygos, organizuoti knygų pristatymai, susitikimai su autoriais gyvai. **Ligoninės** biblioteka turi 198 sekėjų. Suorganizavo 13 nuotolinių skaitymo renginių. **Sadūnų** biblioteka turi 173 sekėjus, **Salako** biblioteka 79 sekėjus, **Samanių** biblioteka – 73 sekėjus. Padaliniai skelbia informaciją apie naujai gautus leidinius, veiklas ir kitas aktualijas.

8. Virtualūs renginiai

2021 m. bibliotekų tinkle, pasinaudojant socialiniu tinklu Facebook ir Youtube kanalu, buvo organizuotos 106 virtualios veiklos: 50 virtualių renginių ir 56 virtualios parodos. VB – 17 virtualių veiklų, Dusetų ir Zarasų ligoninės padaliniai – 56 virtualios veiklos, 6 kaimo padaliniai – 33 virtualios veiklos. 2021 m. bibliotekų virtualiuose renginiuose ir parodose lankėsi 2373 virtualūs lankytojai. Iš jų: viešosios bibliotekos renginiuose – 344 virtualių, miestelio bibliotekų renginiuose – 873 virtualūs, kaimo bibliotekų renginiuose –1056 virtualūs lankytojai.

Naudojantis quizmaker.com programėle **Viešosios bibliotekos** Skaitytojų aptarnavimo skyriuje parengtos 8 virtualios viktorinos iš serijos „Pažink literatūrą per knygų pavadinimus“:

Interaktyvi viktorina knygų mylėtojams iš serijos „Knyga ieško pavadinimo-8.

Žiemos motyvai grožinėje literatūroje“.

Interaktyvi viktorina knygų mylėtojams iš serijos „Knyga ieško pavadinimo-7.

Rudens motyvai grožinėje literatūroje“

Interaktyvi viktorina knygų mylėtojams iš serijos „Knyga ieško pavadinimo-6.

Vasaros motyvai grožinėje literatūroje“

Interaktyvi viktorina knygų mylėtojams iš serijos „Knyga ieško pavadinimo-5.

Biblioteka. Knyga. Bibliotekininkas“

Interaktyvi viktorina knygų mylėtojams iš serijos „Knyga ieško pavadinimo-4.

„Velykų šventės simboliai grožinėje literatūroje“

Interaktyvi viktorina knygų mylėtojams iš serijos „Knyga ieško pavadinimo-3.

Pavasario motyvai grožinėje literatūroje“

Interaktyvi viktorina Šv. Valentino, įsimylėjėlių dienai

„Knyga ieško pavadinimo-2“

Vasario 16-ajai sukurtas bibliotekos teatro „Juodai balta“ spektaklis „Per Lietuvą skrido angelas“. Režisierė Gražina Karlaitė. https://youtu.be/6641Ovs3FXk

Vasario 16-ajai sukurtas renginys – „Zarasų literatų klubo „Virš tylos“ nariai sveikina visus Vasario 16-osios proga savo kūrybos posmais“ https://youtu.be/wKmH3GFfGlw

Kovo-gegužės mėnesiais vartotojams buvo organizuotas virtualus foto konkursas „Zarasai, Zarasai mėlynieji...“

Virtuali kalėdinių atvirukų paroda. 2021 m. nuo gruodžio 1 d. iki Kalėdų viešosios bibliotekos Facebook skaitytojams kas dieną buvo pasiūloma po savitą, bibliotekos sukurtą kalėdinį

atviruką iš serijos „Šv. Kalėdų belaukiant“. Šiuose atvirukuose esančių tekstų fragmentai ir vaizdai buvo surinkti iš tarpukario spaudos, mokslo populiariosios literatūros, epaveldas.lt ir kitų rašytinių šaltinių. Tekstai ir vaizdai pasakojo kaip šventinis laikotarpis būdavo pateikiamas tarpukario Lietuvoje, kas būdavo svarbiau: dvasiniai dalykai, burtai, dovanos.

(https://www.facebook.com/media/set/?vanity=zarasuvb&set=a.6770725069635406)

Sėkmingas buvo **Dusetų Kazimiero Būgos bibliotekos** sumanytas projektas, skirtas Tarptautinei gimtosios kalbos dienai. Tarmiškai pasaką „Blusa ir musė“ skaitė skaitovas gimnazistas Emilis Strundžėnas, savo kūrybą tarmiškai – literatė Janina Grigėnienė. Visas birželio mėnuo buvo skirtas trėmimų atminimui, tremtinių pagerbimui. Sukurta grotažymė #tremties80metis ir 13-ka renginių šiai tematikai, bendras pasiektų žmonių skaičius 3951. Kovo 16 – birželio 30 dienomis vyko virtuali viktorina, skirta kuriamos knygos „Dusetų parapijos šimtmečiai” anonsavimui. Sukurtos 23 viktorinos klausimų dalys, dvi spėlionės dalys, jų atsakymų įrašai, kvietimas į knygos sutiktuves, knygos nuotraukų albumas.

Nacionalinė bibliotekų savaitė „Nauja realybė – naujos formos“ vyko nuotoliniu būdu. Bibliotekos kvietė dalyvauti virtualiuose susitikimuose Zoom programėlėje ir Facebook paskyrose, organizavo nuotraukų, dokumentų, literatūros, piešinių parodas. Antalieptės biblioteka Facebook paskyroje sukūrė linksmą filmuką iš foto archyvų „Nauja realybė“, Dusetų K. Būgos biblioteka pasiūlė virtualią literatūros parodą „Knygos turi savo likimus“, kompiuterinių piešinių parodą „Aš ir biblioteka“. Degučių bibliotekos Facebook paskyroje vyko virtualus pokalbis „Ar viską žinau apie savo biblioteką“. Samanių bibliotekoje – virtuali nuotraukų paroda „Biblioteka – kaimo šviesulys“, Salako bibliotekoje – edukacinė popietė „Knygos įkvepia kurti“, Baibių bibliotekos Facebook paskyroje – kraštietės Vitos Paškauskaitės antrosios eilėraščių knygos „Siela šešėlio neturi“ pristatymas.

Youtube kanalas leidžia žiūrėti vaizdo įrašus, pažymėti, kad jie patinka, prenumeruoti kanalus, įkelti vaizdo įrašus, rašyti komentarus, sudaryti grojaraščius. 2021 m. 6 viešosios bibliotekos renginiai (be tiesioginės transliacijos) buvo nufilmuoti ir patalpinti vaizdo įrašų dalinimosi tinklo „Youtube“ paskyroje „Zarasų biblioteka“ ir sulaukė 781 peržiūros. Žiūrėta 23 valandas.

1. Zuikio Nulėpausio edukacinis užsiėmimas „Pasveikink Mamytę“. 2021-04-30 https://www.youtube.com/watch?v=otUhkY4qUnk
2. Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos lėlių teatriuko spektaklis „ZUKO nenori būti žvėrių karaliumi“ 2021-04-29 https://www.youtube.com/watch?v=xaUvjCf8rME&t=5s
3. Edukacinis užsiėmimas visai šeimai „Saulės lėlės“ 2021-04-28 https://www.youtube.com/watch?v=ReJgo9-u6ps&t=308s
4. Zuikis Nulėpausis skaito knygą vaikams „Ar žinai, kaip aš tave myliu?“ 2021-04-27 https://www.youtube.com/watch?v=RYihmQrdNo4
5. Zuikis Nulėpausis skaito knygą vaikams „Jūs visi man brangiausi“ 2021-04-26 https://www.youtube.com/watch?v=93Un-gn9akM
6. Mažoji knygų mugė 2021, Zarasai, Sėlių aikštė. 2021-08-16 https://www.youtube.com/watch?v=3Qx48ootz78

9. Naujos paslaugos vartotojams

Sensoriniai skaitymai. 2021 m. Zarasų rajono savivaldybės viešoj biblioteka – Lietuvos apskričių viešųjų bibliotekų ir Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijų projekto

„Autizmo spektro ir kitų kalbos, komunikacijos ir elgesio sutrikimų turintiems asmenims draugiškų bibliotekų tinklo diegimas“ dalyvė. Bibliotekos duris papuošė išskirtinis ženklas – spalvota dėlionė „Biblioteka visiems“. Sudaryta 6 darbuotojų komanda, kuri dalyvavo mokymuose nuotoliniu būdu ir tiesiogiai (mokymai: „Skaitymas kitaip: sensorinių skaitymų organizavimo metodika ir įgyvendinimas bibliotekoje“, „Lietuvių ir užsienio šalių literatūros naujienų apžvalga informavimo ir konsultavimo paslaugų gerinimui socialinę atskirtį patiriančioms visuomenės grupėms“ „Skaitymas kitaip: sensorinių skaitymų organizavimas ir praktinis įgyvendinimas bibliotekoje“), įsigytas specialių priemonių sensoriniams skaitymams paketas.

V. PROJEKTINĖ VEIKLA PASLAUGŲ PLĖTRAI IR KOKYBEI

Projektinė veikla padeda pritraukti papildomų lėšų, plėsti ir tobulinti paslaugas bendruomenei. 2021 m. Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka gavo finansavimą 2 projektų įgyvendinimui, 4 neformaliojo švietimo programų įgyvendinimui, dalyvavo 4 nacionaliniuose projektuose ir buvo partneriu 10-yje apskričių viešųjų bibliotekų, kitų rajonų savivaldybių viešųjų bibliotekų ir kitų organizacijų projektuose.

Eil. Nr.	Projekto pavadinimas. Tikslai ir uždaviniai	Institucijos finansavusios projektą pavadinimas ir skirtos lėšos	Savivaldybės lėšos	Įgyvendinimo laikotarpis
Bibliotekos parengti ir gavę finansavimą projektai				
1.	Įgyvendintas projektas „Knyga kitaip arba kitokių knygų formatuose baltų etninės kultūros ženklai“ (Vadovė Z. Černovienė). Projekto tikslas – kūrybinėmis ir sceninėmis veiklomis suteikti galimybę susipažinti su etnine kultūra ir jos paveldu įvairių socialinių grupių Utenos regiono vaikams ir jaunuoliams. Skatinti jų meninį ugdymą ir saviraišką, pilietiškumą, skaitymo skatinimą, plėsti informacinės visuomenės kūrimą. Turinys: edukacijų metu su profesionalais buvo sukurtos keramikos, medžio ir vilnonės knygos. Projekto vadovė – vyresn. bibliotekininkė Zina Černovienė	Lietuvos kultūros taryba – 4400 Eur	1900 Eur	2021 m.
2.	Įgyvendintas Lietuvos bibliotekininkų draugijos Zarasų skyriaus projektas „Bendraujančios bibliotekos: patirtys, naujos paslaugų vartotojams formos“ Jį finansavo Zarasų rajono savivaldybė. Kvalifikacinė išvyka į Akmenės, Plungės ir Telšių rajono savivaldybių viešąsias bibliotekas. Aplankyta Laižuva, kur 1876–1892 metais dirbo ir amžino poilsio atgulė kunigas, poetas, kraštietis Antanas Vienažindys. poeto Vytauto Mačernio gimtosios vietos – Seda, Šarnelė. Projekto vadovė –vyriaus. metodininkė S. Bikulčiūtė	Zarasų rajono savivaldybė 1000 Eur	100 Eur	2021 m.
Bibliotekos parengti projektai (negavę paramos)				
1.	Knygos šventė. Literatūriniai tiltai Utenos regione“. Projekto tikslas –stiprinti kūrybinius ryšius su žymiais profesionaliais Lietuvos literatūros ir muzikos kūrėjais,	Lietuvos kultūros taryba	–	2021 m.

	jų kūrybos naujienomis, leidyklų naujienomis ir organizuoti renginius Utenos regione (projekto vadovė Danutė Karlienė).			
2	Literatūrinės stotelės: nuo aukštaičių Pauliaus iki žemaičių Vytauto – kultūros darbuotojų kvalifikacinė išvyka“. Projekto tikslas – skatinti bibliotekų darbuotojus pažinti Lietuvos literatūrinio žodžio kūrėjus, keliaujant per kultūrinius-etnografinius regionus į kūrėjų atminimo įamžinimo vietas, skatinant dalijimąsi gerąja patirtimi ir ateityje kuriant turistinį literatūros maršrutą Aukštaitijos – Žemaitijos regionų poetų pėdomis. (Projekto vadovė Saulė Pelekienė).	Lietuvos kultūros taryba	–	2021 m.
3.	Skaitmeninių paslaugų centro plėtra – papildytosios realybės vaizduose atpažįstamos literatūrinės ir istorinės asmenybės“. Tikslas –sukurti naują produktą – mobilią papildytos realybės fotografijų parodą „Papildytosios realybės vaizduose atpažįstamos literatūrinės ir istorinės asmenybės“, naudojamą bibliotekose turimų išmaniųjų įrenginių pagalba. (Projekto vadovė – Jolanta Lementauskienė).	Lietuvos kultūros taryba	–	2021 m.
Projektai, kuriuose biblioteka dalyvavo partnerio teisėmis				
1.	Projektas „Autizmo spektro ir kitų kalbos, komunikacijos ir elgesio sutrikimų turintiems asmenims draugiškų bibliotekų tinklo diegimas“ inicijuotas Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos. Jį finansuoja LR kultūros ministerija. Projekto vykdytoja – Lietuvos apskričių viešųjų bibliotekų asociacija. Projekto partneriai: Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacija, Pirmasis žingsnis jau padarytas – bibliotekose tobulinamos darbuotojų kompetencijos, kuriamos naujos paslaugos Autizmo spektro (ASS) ir kitų kalbos, komunikacijos ir elgesio sutrikimų turintiems lankytojams. Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos duris papuošė išskirtinis ženklas – spalvota dėlionė „Biblioteka visiems“, organizuoti mokymai darbui su autizmo spektrą turinčiais vaikais. Koordinatorė – direktoriaus pavaduotoja Jolanta Lementauskienė	Lietuvos kultūros taryba	100 Eur	2021 m.
2.	Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos koordinuojamas projektas „Vasara su knyga“. Zarasų rajone užsiregistravo 233 dalyviai, visas skaitymo užduotis įveikė 195 dalyviai. Koordinatorė – vyriaus. metodininkė Stanislova Bikulčiūtė	Lietuvos kultūros taryba	Indėlis nefinansinis	2021 m.
3.	Utenos A. Ir M. Miškinių projektas „Šiuolaikinių technologijų taikymas ir kūrybiška partnerystė populiarinant kultūros paslaugas“, kurį iš dalies finansuoja Lietuvos kultūros taryba. Veiklos vyko	Lietuvos kultūros taryba	150 Eur	2021 m.

	Paliesiaus dvare (Ignalinos rajonas). Mokymus vedė VšĮ „IT AKADEMIJA“ dėstytojai. Koordinatorė – direktoriaus pavaduotoja Jolanta Lementauskienė			
4.	Utenos A. ir M. Miškinių viešosios bibliotekos projektas „9x10=išaugtas bibliotekos rūbas". Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos lankytojams poezijos ir muzikos koncertas „Pasinesusikalbėjimai“. Su zarasiečiais susitiko aktorė Aldona Vilutytė ir dainų kūrėjas, dainininkas Andrius Zalieska-Zala. Koordinatorė – direktorė Danutė Karlienė	Lietuvos kultūros taryba	Indėlis nefinansinis	2021 m.
5.	Lietuvos bibliotekininkų draugijos Utenos skyriaus projektas „Mokomės iš geriausių ir kuriame ateities biblioteką – kvalifikacijos išvyka į Oodi (Suomija) biblioteką“, remiamą Lietuvos kultūros tarybos. Išvykoje į Oodi viešąją biblioteką dalyvavo 5 Zarasų viešosios specialistai. Koordinatorė – direktorė Danutė Karlienė	Lietuvos kultūros taryba	380 eur	2021 m.
6.	Ignalinos bibliotekos projektas „Kūrybinio rašymo dirbtuvės jaunimui „Pasakoja tekstai“. Ji buvo skirta kuriančiam 15-19 metų Utenos regiono jaunimui, siekiant skatinti meninį, kūrybinį saviraiškos ugdymą ir plėsti kultūrinį akiratį, įtraukti jaunąją kūrėjų kartą į šiuolaikinės literatūros gyvenimą, mokyti kritiškai vertinti literatūros procesus. jaunimo kūrybinės stovyklos metu sukurtus kūrinius. Projekte dalyvavo Zarasų „Ąžuolo“ gimnazijos gimnazistai. Zarasietės Sonatos Obuchovičiūtės eilėraščiai sudėti į virtualų almanachą (https://ignalinosvb.lt/sonata-obuchoviciute/). Koordinatorė – Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vedėja Saulė Pelekienė	Lietuvos kultūros taryba	Indėlis nefinansinis	2021 m.
7.	Ignalinos r. sav. viešosios bibliotekos projektas „Totorių istorija žadina vaizduotę“, kuriame partnerių teisėmis dalyvavo Molėtų, Utenos ir Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos. Viešojoje bibliotekoje vyko totorių ansamblio „Ilsu“ koncertas, pristatyta stendinė paroda apie totorius „Krymo totoriai fotografijose (XX a. pradžia)“. Projekto koordinatorė – direktoriaus pavaduotoja Jolanta Lementauskienė	Lietuvos kultūros taryba	Indėlis nefinansinis	2021 m.
8.	VŠĮ „Teatro istorijos“ projektas „Kinematografinė poetinė kelionė „Miesto eilės“ Zarasų viešojoje bibliotekoje“. Sausio-kovo mėn. bibliotekos priestato I a. veikė išskirtinių objektų-instaliacijų paroda. Naudojantis prie kiekvieno objekto pritvirtintais QR kodais buvo galima išgirsti septynis garsių lietuvių poetų eilėraščius. Projekto koordinatorė – direktoriaus pavaduotoja Jolanta Lementauskienė	Lietuvos kultūros taryba	100 Eur	2021 m.

9.	Partneris VŠĮ „Pamėginčius“ projektuose „Aš prašau duonos“ ir „Vilko ašaka“. Tikslas – supažindinti vaikus su lietuvių kalbos lobynais. Dusetų K. Būgos bibliotekoje pristatyta tremtinio Algimanto Katiliaus knygą „Aš prašau duonos“ ir organizuotos edukacinės dirbtuvės K. Būgos gimnazijos vyresnių klasių moksleiviams. Projekte „Vilko ašara” Zarasų Santarvės pradinės mokyklos moksleiviams pristatyta patarlių ir priežodžių knyga, kurio pagrindinis veikėjas yra vilkas, o lietuviškos patarlės ir priežodžiai su angliškais atitikmenimis. Leidinį puošia dusetiškės Emilijos Čypaitės iliustracijos. Koordinatorės– vyresniosios bibliotekininkės Elena Gaižiuvienė, Zina Černovienė	Lietuvos kultūros taryba	Indėlis nefinansinis	2021 m.
10.	Partneris Antano ir Motiejaus Miškinių literatūrinės-etnografinės sodybos projekte „4 Rytų Aukštaitijos Antanai". Projekto tikslas – gilintis ir pažinti savo krašto kūrėjus. Partnerio teisėmis dalyvavo Zarasų bibliotekos suaugusių teatras „Juodai balta‘, parengė ir pristatė spektaklį „Juokias mėnulis, juokias mano sieloj“. Koordinatorė – režisierė Gražina Karlaitė	Lietuvos kultūros taryba 400 eur	Indėlis nefinansinis	2021
Nacionaliniai projektai, kuriuose biblioteka dalyvavo				
1.	Tęsiamas „Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos 2018–2021 metais įgyvendinamas projektas „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje infrastruktūroje“. Projekto tikslas – plėtoti ir atnaujinti viešosios prieigos kompiuterių ir interneto infrastruktūrą viešosiose bibliotekose, sudarant sąlygas gyventojams dalyvauti skaitmeninių kompetencijų ugdymo ir vietos skaitmeninio turinio kūrimo bei kitose skaitmeninės informacijos iniciatyvose. 2021 m. Zarasų viešojoje bibliotekoje gautas eksperimentinis paketas – virtualios realybės žaidimas; Baibių struktūriniame padalinyje gauti 2 kompiuteriai, 1 daugiafunkcinis kopijavimo aparatas ir projektorius; Smalvų struktūriniame padalinyje gauti 3 kompiuteriai, 1 daugiafunkcinis kopijavimo aparatas ir televizorius. Koordinatoriai: IT inžinierius Donatas Merkys, vyriaus. metodininkė Stanislova Bikulčiūtė	Projektas finansuojamas 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos lėšomis		2018–2021 m.
2.	Pabaigtas nacionalinis projektas „Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė“ (toliau – „Prisijungusi Lietuva“), Vykdyti gyventojų mokymai. 2021 m. mokymus organizavo Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos inžinierius automatizuotiems bibliotekiniams procesams Donatas Merkys. Pradedančiųjų mokymus baigė 22 asmenys, po 18 val. Iš viso projekte naudotis informacinėmis ir ryšių technologijomis (IRT) mokėsi daugiau negu 104 tūkst. Lietuvos gyventojų, o visose projekto veiklose dalyvavo per 500 tūkst. žmonių.	Projektas finansuojamas Europos regioninės plėtros fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis.		2018-2021

	Koordinatorė – vyriausioji metodininkė Stanislova Bikulčiūtė			
3.	Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos projektas „Modernaus elektroninio turinio išsaugojimas ir sklaida“ (METIS). Projekto tikslas – saugoti ir skleisti modernų kultūrinį turinį, kuriant pažangias Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) bibliotekų elektronines paslaugas. Projekto uždaviniai – modernizuoti LIBIS, perkeliant LIBIS bibliotekų teikiamas el. paslaugas į centralizuotai valdomą debesų kompiuterijos infrastruktūrą ir plėtoti portalą ibiblioteka.lt , portale www.ibiblioteka.lt sukurti 4 naujas paslaugas ir modernizuoti ankstesnių projektų apimtyse sukurtas ir šiuo metu veikiančias paslaugas; perkelti katalogavimo, komplektavimo, duomenų valdymo procesus į WEB terpę, sudarant korporatyvinio katalogavimo tinklą ir išnaudojant bendrus resursus. Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos LIBIS elektroninio katalogo, Skaitytojų aptarnavimo posistemio duomenų bazės 2021 m. rugpjūčio mėn. buvo perkeltos į debesų kompiuterijos technologiją. Koordinatorė direktorė Danutė Karlienė	Projektas finansuojamas Europos regioninės plėtros fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis		2021
4.	Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos iniciatyva „Knygų startas“ – lauknešėliai – visiems Lietuvos naujagimiams. Zarasų rajonui skirta 30 lauknešėlių. Projekto koordinatorė – direktoriaus pavaduotoja Jolanta Lementauskienė	Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka	Nefinansinis	2021 m.

9. BIBLIOTEKOS ĮVAIZDŽIO FORMAVIMAS, ATSTOVAVIMAS IR PARTNERYSTĖ

1. Bibliotekos viešinimas

Bibliotekos įvaizdis yra vienas iš svarbių veiksnių, nulemiančių esamų ir potencialių vartotojų bei pačios bibliotekinės bendruomenės reakcijas į bibliotekos sėkmę. Dažnai pasirinkimą lankytis ar nesilankyti bibliotekoje lemia ne tik gyvenamoji vieta, ne ką mažiau svarbūs kitų asmenų atsiliepimai apie biblioteką, paslaugų kokybę, personalą ir pan. Daug lemia ir vizualusis bibliotekos įvaizdis – logotipas, architektūra, patalpų interjeras.

2021 m. bibliotekos viešinimo kryptys išliko tos pačios: patraukti potencialių klientų dėmesį ir informuoti turimus lankytojus – padėti geriau pažinti bibliotekos veiklas, paslaugas, sukurtus produktus ir pan.

2021 metais informacija buvo viešinama rajono ir regioninėje spaudoje, nacionaliniuose leidiniuose, interneto portaluose, socialiniuose tinkluose ir bibliotekų viduje – info lentose, pastatomuose mobiliuose stenduose.

Bibliotekos dailininkė renginių ir paslaugų viešinimui rengė renginių kvietimus ir el. kvietimus, skelbimai ir el. skelbimus.

Apie Zarasų rajono bibliotekos veiklas rašė profesionalūs žurnalistai, skaitytojai ir bibliotekos partneriai. Straipsnius, informacijas rengė patys bibliotekininkai. Didelę veiklų ir renginių sėkmę

lemia profesionali reklama įvairiais viešinimo kanalais. Deja, lėšų dirbti su reklamos agentūromis bibliotekų biudžete nebuvo skirta, išskyrus projektinių veiklų viešinimui.

2021 m. publikacijų ir informacijų apie Zarasų viešąją biblioteką ir padalinius suvestinė							
Iš viso išplatinta publikacijų	Platinta		Radijas, televizija	Parengta bibliotekininkų		Parengta ne bibliotekininkų	
	Spaudoje	Internete		Spaudoje	Internete	Spaudoje	Internete
561	79	482	1 / 1	40	422	39	60

2021 m. rajono, regiono ir respublikos leidiniuose ir internetinėje erdvėje paskelbtos 561 informacijos (2020 m. – 529): 79 (14 %) spaudoje ir 482 (86 %) internete. Palyginti su 2020 m., viešojoje erdvėje pasirodė 6 % daugiau informacijos. 2021 m. vyko daugiau veiklų, todėl ir informacijų skaičius išaugo.

Analizuojant 2021 metais paskelbtus spaudoje straipsnius ir informacijas, daugiausia publikuota rajono laikraštyje „Zarasų kraštas“ ir Dusetų krašto laikraštyje „Dusetos“. Straipsnius publikavo „Utenos apskrities žinios“, „Utenis“ ir profesinis žurnalas „Tarp knygų“.

Ne bibliotekininkų parašyti originalūs straipsniai spaudoje sudarė 49,3 % straipsnių. Aktyviausiai rašė bibliotekų renginių ir edukacijų lankytojai – Giedrė Mičiūnienė, Gražina Zolotuchina, Gitana Kavaliauskaitė, Vasilijus Trusovas, Petras Ivanovas, Olga Raugienė. Nemažai straipsnių parašė Zarasų rajono laikraščio „Zarasų kraštas“ redaktoriaus pavaduotoja Danutė Pulokaitė, informuodama skaitytojus apie vyksiančius ar jau įvykusius renginius.

Internete pagrindiniai viešinimo partneriai buvo www.zarasai.lt, www.zarasuose.lt, www.regionunaujienos.lt, www.aina.lt, www.skaitymometai.lt, www.alkas.lt. Interneto žiniasklaidoje buvo informuojama apie bibliotekų renginius, vykdomus projektus, paslaugas lankytojams.

Lietuvos nacionalinėje televizijoje ir radijuje buvo anonsuojamas „Poezijos pavasario“ renginys.

Vasaros laikotarpiu viešosios bibliotekos paslaugas viešino turizmo informacijos internetiniai portalai: www.visitzarasai.lt, https://welovelithuania.com/zarasai-pasiilge-lankytoju-ir-vasaros/

Rajono mokyklų tinklalapiuose www.zarasudarzelis.lt, www.santarve.info, www.azuolas.info, www.sirviomokykla.lt, www.zmm.lt buvo skelbiama informacija apie viešojoje bibliotekoje įvykusius edukacinius renginius vaikams.

Aktyviai informacija apie bibliotekos renginius dalijosi Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, pildydama Panevėžio regiono bibliotekų tinklaraštį www.pavb.lt „Gyvenkite Panevėžio regiono bibliotekų ritmu“.

Viešinimui intensyviausiai buvo panaudojama bibliotekos interneto svetainė zarasubiblioteka.lt. Susidūrus su komunikavimo viešojoje erdvėje žinių trūkumu, 2021 m. Zarasų tinklo bibliotekininkams buvo organizuoti mokymai, kaip dirbti su socialiniais tinklais. Facebook yra puiki priemonė skirtingų auditorijų pasiekimui ir atgalinio ryšio gavimui. 2021 m. bibliotekininkai viešino naujas knygas, kvietė į renginius, akcijas, dalinosi renginių akimirkomis, skelbė bibliotekos paslaugas, veiklas ir pan.

2021 m. bibliotekos patirtis buvo viešinama Epale“ projekte, suburiančiame ne tik Lietuvos, bet ir visos Europos suaugusiųjų švietėjus bei kuriantis profesionalų, aukštos kompetencijos turinį.

Tarp šešių „Epale“ metų andragogų, ir Zarasų viešosios bibliotekos darbuotoja (Jolanta Lementauskienė). „Epale“ platformoje paskelbti straipsniai:

- „Teatras patyriminiam suaugusių mokymuisi“, https://epale.ec.europa.eu/en/node/307013
- „Dalijimasis sodinukais – dalijimasis patirtimi“, https://epale.ec.europa.eu/en/node/307622
- „Vartotojai kaip kūrėjai – kultūrinis paveldas atgimsta virtualiai“, https://epale.ec.europa.eu/en/node/305665

2021 metų svarbiausi bibliotekos renginiai įtraukiami į Zarasų rajono renginių programą ir tvirtinami Zarasų rajono tarybos ir viešinami per rajono savivaldybės viešinimo kanalus.

2021 m. įsigyta **reprezentacinių prekių su bibliotekos logotipu:** liečiamo ekrano rašiklių su bibliotekos logotipu. Švenčiant Antalieptės bibliotekos gyvavimo 80-metį, išleisti tvarieji rašikliai su jubiliejaus atributika. Bendradarbiaujant su prie bibliotekos įsikūrusiu klubu „Ežerų žemė“ bibliotekoje sumaketuoti ir spaustuvėje išleisti 2022 metų pakabinami kalendoriai (A3 formato).

2. Atstovavimas. Partnerystė.

Atstovavimas. Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka yra Lietuvos bibliotekininkų draugijos narė, įsteigusi Zarasų skyrių. Dalyvaujama Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos, Lietuvos miestų ir rajonų viešųjų bibliotekų direktorių asociacijos veikloje.

2021 m. direktorė Danutė Karlienė, Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos narė, dalyvavo Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos posėdžiuose. Direktorė yra Zarasų rajono savivaldybės Kultūros ir meno tarybos pirmininkė, Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos 2021 metų nominacijos konkurso paraiškų vertinimo komisijos pirmininkė.

Direktoriaus pavaduotoja Jolanta Lementauskienė yra Zarasų rajono savivaldybės Kultūros ir meno premijų komisijos pirmininko pavaduotoja. Vyriausioji metodininkė Stanislova Bikulčiūtė yra Zarasų-Visagino vietos veiklos grupės valdybos narė.

Susitikimai su politikais. Zarasų viešojoje bibliotekoje lankėsi ir jos veikla domėjosi LR Seimo narys Algimantas Dumbrava, LR Seimo narys Paulius Saudargas, LR Seimo narys, Seimo Kultūros komiteto pirmininko pavaduotojas Robertas Šarknickas, jo patarėjas Ernestas Aganauskas.

Partnerystė. Šiandien daug kalbama apie partneryste grįstą bendradarbiavimą, bendradarbiavimo tinklų kūrimą, bendradarbiavimo kultūros stiprinimą, kas yra perspektyvu ir naudinga. Bibliotekos ilgalaikio bendradarbiavimo plėtra su įvairiomis kultūros ir kitų sektorių institucijomis, ilgalaikė socialinė ir kultūrinė partnerystė yra vienas iš efektyvių būdų tikslingai pritraukti lankytojus.

Kultūrinės veiklos organizuotos su ilgalaikiais partneriais: Ignalinos visuomenės sveikatos biuru, Zarasų rajono savivaldybe, VšĮ „Teatro istorijos“, „Pamėginčius“. Nuolatiniais renginių partneriais išliko Zarasų Pauliaus Širvio progimnazija, Zarasų „Ąžuolo“ gimnazija, Zarasų „Santarvės“ pradinė mokykla, Zarasų „Lakštingalos“ mokykla, Dusetų Kazimiero Būgos gimnazija, Salako ir Turmanto pradinės mokyklos, Antazavės Juozo Gruodžio gimnazija, Zarasų ir Dusetų meno mokyklos. Projektų partneriais buvo Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, Utenos A. ir M. Miškinių, Ignalinos ir Molėtų viešosios bibliotekos.

Kultūrinis bendradarbiavimas. 2021 m. tradicinis literatūros renginys „Poezijos pavasaris“ buvo organizuotas bendradarbiaujant su LR Rašytojų sąjunga ir VšĮ „Rašytojų klubu“.

Tarptautinis bendradarbiavimas. Tarptautinių savanorių veikla**.** 2021 metais biblioteka, turinti akreditaciją darbui su tarptautiniais savanoriais, tęsė bendradarbiavimą su jaunimo savanoriškos veiklos centru „Deineta“, organizuodama tarptautinių savanorių priėmimą.

Savanoriauti Zarasų viešojoje bibliotekoje nuo lapkričio mėn. pradėjo savanorė iš Rusijos Daria Kravtsova, atvykusi pagal Europos solidarumo korpuso Europos Sąjungos programą, suteikiančią jaunimui (18-30 m.) galimybių savanoriaujant, atliekant praktiką, dirbant, įgyvendinant pačių inicijuotus projektus – kurti naudą vietos ar visos Europos bendruomenėms.

2021 m. spalio 14–31 d. **bendradarbiaujant su Lietuvos žmogaus teisių centru** Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos lankytojams buvo pasiūlytas „Nepatogus kinas".

Socialinė partnerystė su socialiniu taksi. 2021 m. siekdama didinti paslaugų prieinamumą ir dovanoti skaitymo džiaugsmą kuo didesniam skaičiui žmonių, Zarasų rajono savivaldybės viešoj biblioteka, pasirašė bendradarbiavimo sutartį su „Socialiniu taksi", kurios pagrindu teikė knygų į namus pristatymo paslaugą negalią turintiems asmenims.

Donorystės akcijos. 2021 m. bendradarbiaujant su VšĮ Nacionaliniu kraujo centru ir VUL Santaros klinikų kraujo centru viešojoje bibliotekoje gyventojams organizuotos 4 neatlygintinos kraujo donorystės akcijos, kurių metu aktyviai dalyvavo gyventojai.

Bendradarbiavimas su ambasadomis. 2021 m. ilgalaikio bendradarbiavimo su Čekijos Respublikos ambasada Lietuvoje, rezultatas – bibliotekos galerijoje pristatyta Čekijos Respublikos kultūros sklaidos centro „Czech Centres" parengta paroda „12 Pasaulių: šiuolaikiniai čekų knygų vaikams ir paaugliams iliustruotojai".

Bendradarbiavimas su Lietuvių literatūros ir tautosakos institutu. 2021 m. Dusetų K. Būgos biblioteka sukūrė vaizdo filmuką, apžvelgiantį rašytojo R. Giedraičio – Spalio labdaros fondo turimus dokumentus, nuotraukas, rašytojo veiklą. (Vaizdo įrašo trukmė 02:34). Biblioteka siekdama įprasminti rašytojo vardą, išsaugoti palikimą, 2021 m. komunikavo su Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto humanitarinių mokslų daktare, docente, lituanistinių valstybinių mokslinių tyrimų institutų strateginės tarybos nare Žydrone Kolevinskiene. Rengiama knyga, kurios pagrindas – Dusetų K. Būgos bibliotekoje turimi dokumentai apie R. Spalį-Giedraitį.

Bendradarbiavimas su rajono savivaldybe. Veikė kartu su Zarasų rajono savivaldybe viešosios bibliotekos priestato III a. įkurta Zarasai HUB – bendradarbystės erdvė. 2021 metais atliktas bibliotekos vasaros terasos stogo remontas. Bet 2021 m. nuotolinio darbo paslaugomis bibliotekoje pasinaudojo tik keli lankytojai.

Partnerystė su bibliotekose veikiančiais klubais

Klubai. Biblioteka prisideda prie kultūros prieinamumo didinimo įtraukdama ir didindama dalyvaujančių kultūrinėse veiklose gyventojų skaičių.

Prie Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos veikia **literatų klubas „Virš tylos"**. Jo nariai, švęsdami Vasario 16-ąją, pakvietė pasiklausyti savo kūrybos virtualiai (https://youtu.be/wKmH3GFfGlw). Eiles skaitė literatai Gitana Kavaliauskaitė, Onutė Kačkienė, Olga Černova, Jūratė Mardosienė ir Vasilijus Trusovas ir Vita Paškauskaitė.

Prie Dusetų Kazimiero Būgos bibliotekos aktyviai veikė Dusetų krašto **kuriančiųjų klubas „Atgaiva".** Literatų iniciatyva organizuoti virtualūs renginiai, skirti Sausio 1-jai: kraštiečių literatūrinio klubo „Atgaiva" eilių skaitymas; renginys Sausio 13-ai – prisiminimai iš dusetiškių, buvusių prie barikadų ir kraštiečių literatūrinio klubo "Atgaiva" eilės, skirtos šiai atmintinai dienai.

2021 m. prie viešosios bibliotekos veikęs Zarasų **fotografų klubas „Ežerų žemė"** rugpjūčio mėn. parengė fotografijų parodą „Zarasai ir zarasiečiai", kurios atidarymas vyko bibliotekos I. a galerijoje per miesto gimtadienio šventę.

Bibliotekos teatras „Juodai balta“ aktyviai talkino bibliotekos renginiuose. (Režisierė G. Karlaitė). 2021 m. liepos 13 d. poeto Vytauto Mačernio metams parengtas ir parodytas spektaklis „Vakaro jausmų sauja“, pagal poeto V. Mačernio ir rašytojos A. Ruseckaitės kūrybą. Vasario 16-tosios proga organizuota viešosios bibliotekos teatro „Juodai balta“ virtuali akcija „Per Lietuvą skrido angelas“ (https://youtu.be/6641Ovs3FXk). Liepos 6ąją, Valstybės dieną, Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vidiniame kieme pristatytas Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo dienos spektaklis „Kanonas Barborai Radvilaitei" (pagal J. Vaičiūnaitės ir J. Grušo tekstus). Su teatro trupe parengti 3 spektakliai. Su „Anykščių Šilelio“ repu [projekte „4 Antanai“) sudalyvauta Daugailių bažnyčioje. Liepos mėn. Vajasiškyje per Šv. Onos atlaidus pasirodyta su spektakliu pagal A. Vienažindį „Malda ir rožė“. Rugsėjo mėn. A. ir M. Miškinių literatūrinėje sodyboje parodytas spektaklis „Juokias mėnulis, juokias mano saulė“ pagal A. Miškinio prisiminimų knygą „Žaliaduonių gegužė“. Spalio mėn. Vilniuje Sapiegų rūmuose pasirodyta su P. Širvio spektakliu „Vis dar be pabaigos... Paulius Širvys“.

VII. DOKUMENTŲ FONDAS IR JO PANAUDOJIMAS

1. Fondo formavimas

2021 m. vienas svarbiausių bibliotekos tikslų – centralizuotos bibliotekų sistemos (CBS) fondo komplektavimas ir jo sklaida. CBS fondą sudaro viešosios bibliotekos ir padalinių pagrindiniai fondai ir mainų fondas. Viešosios bibliotekos ir struktūrinių padalinių pagrindinių fondų turinys universalus. Fondus sudaro knygos: grožinė literatūra, mokslo populiarioji, pažintinė, informacinė literatūra; žemėlapiai; žurnalai ir laikraščiai; prenumeruojami dienraščiai ir savaitraščiai, kraštotyros tematikos vietinės reikšmės ir respublikiniai leidiniai, medijų priemonės: vinilinės plokštelės, muzika ir filmai DVD, 3D formatu ir elektroniniai ištekliai.

2021 m. CBS fondas buvo atnaujinamas grožinės literatūros kūriniais, mokslo populiariąja ir pažintine literatūra, kraštotyros dokumentais, trimačiais dokumentais – loginiais, edukaciniais, lavinamaisiais stalo žaidimais.

Pagrindiniu fondų komplektavimo šaltiniu išliko einamasis komplektavimas, t. y. bibliotekos fondų papildymas naujais dokumentais. Pagrindinis įsigijimo kriterijus – viešieji pirkimai, laikantis Viešųjų pirkimų įstatymo.

2. Fondo apimtis

2021 m. gruodžio 31 d. Zarasų rajono centralizuotos bibliotekų sistemos (Zarasų CBS) dokumentų sudarė 170940 fiz. vnt. (45332 pav.) dokumentų. Palyginti su 2020 metais, Zarasų CBS dokumentų fondas išaugo 2,3 %. Knygų fondas taip pat išaugo 2,3 %. Sunku objektyviai vertinti šiuos nežymius pokyčius, nes juos nulėmė sutrikęs LIBIS nurašymo funkcionalumas, perkėlus sistemą iš diegiamos lokaliai į darbo vietą į „debesis“. Kaip ir kasmet, kylant periodinių leidinių kainoms jų komplektų gaunama vis mažiau, pavadinimų skaičius kol kas išlieka stabilus. Garsinių ir garsinių regimųjų dokumentų fondas nežymiai pasipildė naujais vaidybiniais filmais. Garso įrašų bei vaidybinių ar dokumentinių filmų lietuvių kalba pasiūla vis mažėja, medija persikelia į internetines platformas.

Fondą toliau pildė nauja dokumento rūšis – trimačiai dokumentai. Pageidaujant padalinių bibliotekų lankytojams, buvo įsigyta 15 stalo žaidimų: dėlionių, loginių, lavinančių žaidimų, loto įvairaus amžiaus vartotojams.

Zarasų rajono CBS palyginamoji fondo sudėtis pagal rūšis 2021 – 2019 m.						
Metai	**Iš viso**	**Knygų**	**Periodinių**	**Garsinių, regimųjų, mišrių**	**Elektroninių**	**Kitų: vaizd., natų, kartograf., rankr., trimačių**
2021	170940	151209	14251	3969	466	1045
2020	167055	147693	13937	3945	465	1015
2019	167230	148257	13665	3890	468	950

Zarasų viešojoje bibliotekoje 2021 m. pabaigoje buvo 71099 vnt. (2020 m. – 69100 vnt.), 40434 pav. dokumentų. Knygos sudarė 80,5 % (57269 vnt.), periodiniai leidiniai – 12,8 % (9136 vnt.), garsiniai, mišrūs ir regimieji – 4,9 % (3472 vnt.), elektroniniai – 0,5 % (364 vnt.), kiti – 1,2 % (858 vnt.). Palyginti su 2020 m., viešosios bibliotekos fondas sumažėjo išaugo beveik 2 tūkstančiais vienetų. Išaugo knygų, serialinių, mišrių garsinių regimųjų, šiek tiek natų skaičius.

Miestelių struktūriniuose padaliniuose 2021 m. pabaigoje buvo 29515 vnt. (2020 m. – 28770 vnt.), 13146 pav. dokumentų. Knygos sudarė 95,2 % (28091 vnt.), periodiniai leidiniai – 3,8 % (1127 vnt.), garsiniai, mišrūs ir regimieji – 0,7 % (209 vnt.), elektroniniai – 0,1 % (33 vnt.) kiti – 0,2 % (55 vnt.). Palyginti su 2020 metais, miestelių padalinių fondas šiek tiek išaugo, nes išaugo knygų skaičius. Serialinių leidinių šiek tiek sumažėjo.

Kaimo struktūriniuose padaliniuose 2021 m. pabaigoje buvo 70326 vnt. (2020 m. – 69185 vnt.), 14645 pav. dokumentų. Knygos sudarė 93,6 % (65849 vnt.), periodiniai leidiniai – 5,7 % (3988 vnt.), garsiniai, mišrūs ir regimieji – 0,4 % (293 vnt.), elektroniniai – 0,1 % (69), kiti – 0,2 % (127 vnt.). Palyginti su 2020 metais, kaimo padalinių fondas padidėjo per tūkstantį vnt., nes išaugo knygų fondas. Mažėjant prenumeruojamų žurnalų ir laikraščių, jų nurašyta daugiau, negu gauta, todėl serialinių leidinių skaičius šiek tiek sumažėjo. Gauta 12 naujų trimačių dokumentų, fondai pasipildė dėlionėmis, loginiais ir lavinančiais stalo žaidimais.

Vienam vartotojui rajone vidutiniškai tenka 35 (2020 m – 33) leidiniai. Zarasų viešojoje bibliotekoje vienam vartotojui tenka 45,6 (2020 m. – 40,3) leidiniai, miestelių bibliotekose –22,5 (2020 m – 21,2), kaimo bibliotekose – 35,2 (2020 m. – 34,9) leidiniai.

Vienam gyventojui rajone vidutiniškai tenka 11,7 (2020 m. – 11,1) leidinių. Zarasų mieste – 12 (2020 m. – 11,5), miesteliuose – 9,8 (2020 m. – 9,5), kaimuose vienam – 12,3 (2020 m. – 11,6) leidinių.

***

Analizuojant CBS fondo sudėtį, 2021 m. pabaigoje grožinė ir ikimokyklinio amžiaus vaikams skirta literatūra sudarė 58,6 %, mokslo šakų literatūra – 41,4 %. Fondo sudėtis beveik nepakito, tik 2021 m. metais 2,2 % išaugo ir mokslo šakų ir grožinės literatūros skaičius. Miestelių bibliotekose grožinė literatūra sudaro 62,8 %, kaimo bibliotekose – 66,4 % viso fondo.

Grožinės ir mokslo šakų literatūros fondo sudėtis ir procentinis santykis 2021-2019 m.

	Grožinė ir ikimokyklinė literatūra			Mokslo šakų literatūra			Periodiniai leidiniai
	2021	**2020**	**2019**	**2021**	**2020**	**2019**	**2021**
CBS	100099 (58,6 %)	97882 (58,6 %)	98557 (58,9 %)	70841 (41,4 %)	69172 (41,4 %)	68673 (41,1%)	14251 (8,3 %)
VB	35122 (49,4 %)	34215 (49,5 %)	35368 (50,4 %)	35977 (50,6 %)	34885 (50,5 %)	34841 (49,6 %)	9136 (12,9 %)
Miestelių	18539 (62,8 %)	18053 (62,8 %)	17839 (63 %)	10976 (37,2 %)	10717 (37,3 %)	10483 (37 %)	1127 (3,8 %)
Kaimų	46709 (66,4 %)	45758 (66,3 %)	45350 (66 %)	23617 (33,8 %)	23298 (33,7 %)	23349 (34 %)	3988 (5,7 %)

Periodiniai leidiniai sudaro 8,3 % CBS fondo (14251 vnt.). Zarasų VB periodiniai leidiniai sudaro 12,85 % fondo (9136 vnt.), miestelių struktūriniuose padaliniuose – 3,82 % (1127 vnt.) fondo, kaimo struktūriniuose padaliniuose – 5,67 % (3988 vnt.).

3. Specialieji fondai

Viešojoje bibliotekoje kraštotyros ir mediatekos fondai yra atskiros bibliotekos Skaitytojų aptarnavimo skyriaus pagrindinio fondo sudedamosios dalys. Informacinės literatūros fondas yra įjungtas į mokslo šakų literatūros fondą.

Kraštotyros fondo kaupimas ir populiarinimas. Viešosios bibliotekos kraštotyros fondas 2021 m. buvo papildytas 25 kraštotyros dokumentais. Metų pabaigoje kraštotyros fondą sudarė 4112 vienetai (3446 pavadinimų) dokumentų: knygos, laikraščiai, žurnalai, rankraščiai, kraštotyros darbai, teminiai kraštotyros informacijos iškarpų aplankai, atvirukai, nuotraukos, skaidrės, lankstinukai, informaciniai lapeliai ir kita informacija, susijusi su Zarasų kraštu.

Kraštotyros fondo dalį sudaro ne kraštotyros tematikos, bet senų, retų ir ypač vertingų spaudinių bei rankraščių fondas, sudarytas iš senų, retų bei vertingų dokumentų (XIX a. pb iki XX a. penktojo dešimtmečio), rankraščių ir jiems prilyginamų dokumentų, autorizuotų ir neautorizuotų mašinraščių.

2021 m., rengiantis atidaryti Antazavės dvaro biblioteką, buvo renkama medžiaga ekspozicijai apie Pliaterių giminę, dvarus ir Emiliją Pliaterytę iš www.epaveldas.lt. ir Antazavės dvaro Pliaterių ir kitų dvarininkų giminės archyvo –3815 pozicijų. 2021 m. įsigyta 1908 m. išleista A. Janulaičio knygelė „Emilija Pliateraitė, lenkmečių karžygė“, naujausių ir anksčiau išleistų knygų apie Lietuvos dvarus ir jų kultūrą: „Dvarų kultūra: erdvės, istorija, architektūros paveldas“ (2020), „Dvarų keliais : Arūno Eduardo Paslaičio Lietuvos dvarų piešiniai“ (2020), „Lietuvos dvarai ir pilys“ (2016), „Magiškiausias kambarys, arba Dvaro vaistinėlė / Marius Daraškevičius“ (2021), „Radvilos. Kunigaikščių istorija ir paveldas“ (2020), „Bajorų dvaras keičia savininką“ (2018), „Dvarai kviečia užsukti“ (2016), „Oginskių dvaro virtuvėje“ (2016), „Po gražiausius Lietuvos dvarų parkus“ (2010), „Vilniuje ir Lietuvos dvaruose : 1815-1843 metų dienoraštis / Gabrielė Giunterytė-Puzinienė“ (2005), „Rūmų dvaro visuomenė“ (2004).

2021 m. kraštotyros fondas papildytas kraštiečių autografuotais leidiniais, kraštotyros turinio leidiniais, išliekamąją vertę turinčia leidyba: Antano Žiliuko „Kalvų ir ežerų įkvėpti“ (2021), „Antano Brodovskio (1859-1928) kolekcija“ (2015), „Penas ir jo mokiniai“ (2017), „10 metų kartu 2010-2020“ (2020), „Dusetų kaimų palikimas“ (2020), „Zarasų krašto policijos istorija, 1918-2019“ (2019), „Sartų fotovasara 2021“ (2021), „Stelmužės XVII a. dvaro istorija“ (2019), „Zarasų miesto aikštė XIX a. pab. – XXI a. pr. “ (2018), „Zanavykų krašto sodybų architektūra“ (2020), Василий Золотов „Дегуцкий Летописец“ (2021), Norbetras Černiauskas „Paskutinė Lietuvos vasara“ (2021). Su J. Jasėno ekslibriais: Irenos Juodelytės-Varnienės „Rožės dygliai“ (2021), ir „Į Tave...“ (2019), poezijos rinktine „Atokios stotys“ (2021), „Ant asfalto duona nežydi“ (2016), „Jau saulelė“ (2014), „Kai mūsų knygnešių keliai...“ (2013), “Mylėk, Lietuvą, tą brangią žemę“ (2016), „Mūs Laisvė krauju apšlakstyta“ (2015), „Mes laisvei gimę“ (2018) ir kt.

Vyresnioji bibliografė kraštotyrai 2021 m. naujai kopijuota iš įvairių šaltinių informacija papildė 15 kraštotyros aplankų, skirtų personalijoms: „Poetas Paulius Širvys“, „Poetas beletristas Justinas Tumėnas“, „Poetas Antanas Vienažindys“, „Grafaitė Emilija Pliaterytė“, „Pedagogė Leokadija Malcienė“, „Salako krašto jūrų muziejaus įkūrėja Jadvyga Vida Žilinskienė“, „Pedagogė Stanislava Kirailytė“, „Kalbininkas Kazimieras Būga“, „Zarasų rajono paminklosaugininkas Jonas Nemanis“, „Technikos mokslų daktaras Lionginas Radzevičius“, „Kraštotyrininkas Vytautas Indrašius“, „Dailininkas Arvydas Každailis“, „Dailininkas Šarūnas Sauka“, „Dailininkė Nomeda Saukienė“, „Dailininkas Arvydas Stauskas“.

Kopijuota kraštotyros informacija papildyta 12 teminių aplankų, skirtų krašto įvykių jubiliejinėms datoms: „Zarasų rajono literatai“, „Šlyninkos vandens malūnas“, „Zarasų rajono savivaldybė“, „Stelmužės ąžuolas“, „Zarasų krašto dvarai“, „Zarasų rajono žydai“, „Nekrologai“, „Zarasų rajono bažnyčios“, „Zarasų rajono regioniniai parkai“, „Zarasų rajono švietimas“, „Tiberiados bendruomenė“, „Zarasų rajono Sentikiai, pravoslavai“.

2021 m. išduota 1333 fizinių vnt. kraštotyros dokumentų. Palyginti su 2020 m. tai net 35 % mažiau. Tačiau kraštotyros svetainėje www.krastotyra.zvb.lt užfiksuotas net 22 % virtualių lankytojų rodiklio augimas.

Mediatekos fondas. Fondą sudaro 4006 vnt. dokumentų. Knygos muzikos ir kino tema ir spausdintos natos sudaro 28,6 % (1149 vnt.), kitos laikmenos: vinilinės muzikos plokštelės, muzikos ir filmų HDD, CD, DVD, 3D – 71,4 %. 2021 m. fondą papildė muzikos kompaktiniai diskai: Andrijauskų trio „Šviesa languos“; Sauliaus Mykolaičio „Kelio pradžia“; „Baltų varnų ir styginio kvarteto „Virsmas“; Bardų dainų rinkinys; DVD filmai „Motinos istorija“, „Ledi Čaterli“ ir kiti filmai.

2021 m. išduota 2530 vnt. mediatekos fondo dokumentų, t. y. 18,9 % mažiau nei 2020 m. Išduoties mažėjimo rodiklis rodo, kad vis mažiau tampa paklausi muzika ir filmai CD ir DVD laikmenose, o vartotojai renkasi interneto kanaluose siūlomus muzikos ir filmų kanalus.

Mainų fondas. Mainų fondą sudaro dubletai, neprofiliniai, skirti keistis su kitomis bibliotekomis bei informacijos įstaigomis dokumentai. 2021 m. mainų fonde buvo 2969 vnt. Grožinė literatūra sudaro 63,4 % fondo dalies. 84 % fondo – literatūra lietuvių kalba, 26 % – rusų ir kitomis. 2021 m. mainų su kitomis bibliotekomis nevyko. Visas mainų fondas yra rekataloguotas ir suvestas į LIBIS elektroninį katalogą.

4. Dokumentų įsigijimas. Finansavimo šaltiniai

2021 m. CBS įsigyta 8075 vnt., 1490 pav. (2020 m. – 8898 vnt., 1610 pav.) dokumentų. Fondo atnaujinimas sudarė 4,7 %. Palyginti su 2020 m., 2021 m. įsigyta 832 vnt. dokumentų mažiau.

CBS gautis	2021	2020	+ / -
Knygų	4192	4892	-700
Periodinių leidinių	3828	3862	-34
Garsinių	9	48	-39
Mišrių garsinių regimųjų	16	25	-9
Natų	13	25	-12
Kompiuterinių	0	1	-1
Rankraščių	2	0	2
Kartografinių	0	1	-1
Vaizdinių	0	3	-3
Trimačių	15	41	-26
Iš viso:	8075	8898	-823

2021 m. Zarasų CBS įsigyta 2789 vnt. (2020 m. – 3128 vnt.) grožinės literatūros su ikimokykline literatūra, **5286 vnt.** (2020 m. - 5242 vnt.) mokslo šakų leidinių (su periodika). **Įsigyta grožinė ir ikimokyklinė literatūra sudarė 34,5 %, mokslo šakų leidiniai su periodika – 65,5 %.**

Palyginti su 2020 m., CBS einamųjų metų periodinių leidinių gautis nepasikeitė. 2021 m. prenumeruota 51 pavadinimo periodinių leidinių, dovanų gauta 42 pavadinimų žurnalų ir 6 pavadinimų laikraščių. Gauta kultūros, gamtos, mokslo teminių laikraščių: „Šiaurės Atėnai“, „7 dienos“ , „Žaliasis pasaulis“, regioninins Klaipėdos krašto „370“, religinis „Ganytojas“, „Ignalinos diena“; žurnalų: „Akiratis“, „Artuma“, „Ateitis“, „Aukštaitiškas formatas“, „Būdas“, „Dailė“, „Donelaičio žemė“, „Durys“, „Kariūnas“, „Kelionė“, „Kinas“, „Vakaro žvaigždelė“, „Šiaurietiški atsivėrimai“, „National geographic“ bei „National geographic Kids“, „Padubysio kronikos“, „Rubinaitis“, „Santara“, „Senvagė“, „Tautodailės metraštis“, „Tipu tapu“, „Niponica“, „Metai“, „Muzikos barai“, „Mano ūkis“, „Naujoji Romuva“, „Nemunas“ ir kt.

2021 m. viešoji biblioteka įsigijo 2083 vnt. (2020 m. – 2162), 1259 pav. dokumentų, iš kurių 1374 vnt. knygų, 670 vnt. periodinių leidinių, 9 vnt. garsinių, 16 vnt. garsinių regimųjų dokumentų, 12 vnt. natų, 2 vnt. rankraščių. Palyginti su 2020 m., viešosios bibliotekos gautis 3,7 % mažesnė. 7,7 % mažiau periodinių leidinių. Garsinių ir garsinių regimųjų dokumentų fondas nežymiai pasipildė naujais vaidybiniais filmais. Įsigyti populiarių garso įrašų bei vaidybinių ar dokumentinių filmų lietuvių kalba vis sunkiau, nes pasiūla kasmet vis skurdesnė. Filmai užsienio kalbomis nėra populiarūs, lankytojai vengia žiūrėti ir filmus su lietuviškais titrais. Einamųjų metų periodinių leidinių prenumeruota 32 pavadinimų, iš kurių laikraščių 8 pavadinimų.

2021 m. miestelių padaliniai įsigijo 1676 vnt. (2020 m. – 2137 vnt.), 740 pav. dokumentų, iš kurių 865 vnt. knygų, 807 vnt. periodinių leidinių, 1 vnt. natų, 3 vnt. trimačių. 32 % gauta mažiau naujų knygų. Šį pokytį nulėmė Dusetų K. Būgos struktūrinio padalinio gautis, kai 2020 m. fondą papildė 342 vnt. kun. S. Krumpliausko knygų kolekcija, taip pat buvo gauta dovanų iš leidyklų ir skaitytojų (161 vnt.). 2021 m. miestelių bibliotekose buvo prenumeruojama 24 pavadinimų periodiniai leidiniai, iš kurių 12 pav. laikraščių.

Vidutiniškai vienas miestelio struktūrinis padalinys 2021 metais gavo 559 vnt. (2020 m. – 712 vnt.) dokumentų. Knygų vidutiniškai po 288 vnt. (2020 m. – 424 vnt.).

2021 m. kaimo padaliniai įsigijo 4316 vnt. (2020 m. – 4599 vnt.) 914 pav. dokumentų, iš kurių 1953 vnt. knygų, 2351 vnt. periodinių leidinių ir 12 vnt. trimačių. Palyginti su 2020 m., kaimo padaliniai gavo 13 % mažiau naujų knygų. Negauta garsinių dokumentų, kurie plečiantis internetinėms medijoms, praranda populiarumą, tačiau fondas pasipildė naujais trimačiais dokumentais - loginiais, mokomaisiais bei laisvalaikio stalo žaidimais, loto, dėlionėmis. Einamųjų periodinių leidinių prenumeruota 24 pavadinimai, iš kurių 6 pavadinimų laikraščiai.

Vienas kaimo struktūrinis padalinys vidutiniškai per metus gavo 353,8 vnt. (2020 m. 353,8 vnt.) leidinių. Knygų – vidutiniškai po 173,1 vnt. (2020 m. – 173,1 vnt.).

2021 m. vienam vartotojui vidutiniškai teko 1,7 naujų dokumentų. Vienam tūkstančiui vartotojų vidutiniškai teko 1658 nauji dokumentai. VB vienam vartotojui teko 1,3 , miestelių, kaimo vartotojui – 2,2 naujo dokumento.

Vienam gyventojui vidutiniškai teko 0,6 naujo dokumento. Vienam tūkstančiui gyventojų vidutiniškai teko 551 naujas dokumentas.

***

Finansavimo šaltiniai, iš kurių buvo įsigyti nauji dokumentai, buvo įvairūs. Pirkta Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos lėšomis, Zarasų rajono savivaldybės lėšomis, gauta leidinių kurių leidybą rėmė Kultūros taryba, gyventojų parama 1,2 % ir fizinių ir juridinių asmenų parama bei dovanos.

Finansavimo šaltiniai (Eurais)

	2021	2020	+/-
Kultūros ministerijos skirtos lėšos	25256	26100	-844
Zarasų rajono savivaldybės skirtos lėšos	12803,50	12507,34	+296,16
Leidiniai, kurių leidybą rėmė Kultūros taryba	1496,35	1138,21	+358,14
Parama	434,78	0	+434,78
Gyventojų parama 1,2%	257,71	231,31	+26,40
Fizinių ir juridinių asmenų parama bei dovanos (įkainota bibliotekos komisijos)	8456,26	6 391,27	+2064,99
Kitos lėšos	34,96	0	+34,96
IŠ VISO:	**48739,56**	**46368,13**	**+2371,43**

2021 m. dokumentų gauta iš viso už 48739,56 eurų. Palyginti su 2020 m., lėtų dokumentams įsigyti panaudota 5,1 % daugiau. Iš Kultūros ministerijos lėšų gauta 3,2 % mažiau, negu 2020 m. Iš Zarasų rajono savivaldybės biudžeto skirta 2,3 % daugiau spaudiniams įsigyti. Periodiniams leidiniams, kurių įsigijimą finansavo rajono savivaldybė, išleista 8901,50 Eur. , kas sudarė veik 70 % savivaldybės panaudotų lėšų.

Kaip ir kasmet, bibliotekai skirta dalis gyventojų pajamų mokesčio taip pat buvo panaudota spaudiniams įsigyti. 2021 m. ši suma nežymiai didesnė, negu 2020 m.

Kultūros ministerijos lėšos sudarė 51,8 % (2020 m. – 56,3 %)**, rajono savivaldybės lėšos – 26,3 %** visų išleistų lėšų dokumentams. Kiti šaltiniai sudarė 21,9 % lėšų.

Inventorintų dokumentų vienetų įsigijimas pagal finansavimo šaltinį

Šaltinis 2021metai	(vnt.)
Kultūros ministerijos lėšomis	2563
Zarasų rajono savivaldybės lėšomis	327
Leidiniai, kurių išleidimą rėmė Kultūros taryba	187
Fizinių ir juridinių asmenų parama bei dovanos	1088
Gyventojų parama 1,2%	26
Kitos lėšos	36
Iš viso:	**4227**

2021 m. už vieną dokumentą vidutiniškai mokėta po 10,1 Eur (2020 m. po 8,9 euro).

Už valstybės, savivaldybės biudžeto lėšas ir piniginę gyventojų paramą viešųjų pirkimų būdu įsigyti leidiniai (be periodikos) sudaro 69 % visos 2021 m. gauties.

4,4 % sudaro Kultūros tarybos remti leidiniai,

25,7 % sudaro fizinių ir juridinių asmenų dovanos.

Kaip ir kasmet, knygas dovanojo skaitytojai, knygų autoriai, renginių dalyviai, bibliotekos svečiai. Kunigas Stanislovas Krumpliauskas dovanojo Dusetų K. Būgos bibliotekai dar vieną dalį savo asmeninės bibliotekos. Kunigas Justas Jasėnas dovanojo kone 100 vertingų autografuotų grožinės literatūros kūrinių, albumų. Zarasų „Rotary“ klubas dovanojo 56 populiarias ypač skaitytojų laukiamas knygas. Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“ dovanojo 21 knygą vaikams.

Organizavus viešuosius pirkimus, 2021 m. atlikta per 20 apklausų, sudaryta apie 50 sutarčių su leidinių tiekėjais ir leidėjais. Daugiausia knygų, kaip ir 2020 m., įsigyta iš UAB „Alma Littera sprendimai“ (836 vnt.), UAB „Balto trader“ (477 vnt.), UAB „Tyto alba“ (255 vnt.), „UAB Patogu pirkti“ (204 vnt.), UAB „Nieko rimto“ (200 vnt.) ir kt.

5. Dokumentų šalinimas

2021 m. iš viso nurašyta 4190 vnt. leidinių.

CBS dokumentų nurašymas 2021 m.

	2021	2020	+ / -
Knygų	676	5456	-4870
Periodinių leidinių	3514	3590	-76
Garsinių	0	12	-12
Garsinių regimųjų	0	7	-7
Natų	0	4	-4
Rankraščių	0	1	-1
Elektroninių	0	3	-3
Iš viso	**4190**	**9073**	**-4883**

Dėl naujos LIBIS programos neįgyvendinto nurašymo funkcionalumo 2021 m. nurašymas buvo 46 % mažesnis, lyginant su 2020 m.

Zarasų viešojoje bibliotekoje nurašyta 84 vnt. dokumentų. Miestelių bibliotekose nurašyta 931 vnt. Kaimo bibliotekose nurašyta 3175 vnt.

Dokumentų nurašymas pagal priežastis

Priežastis	2021	2020	+ / -
Susidėvėję ir vartotojų sugadinti	676	4822	182
Neaktuali periodika	3514	3590	-770
Iš viso	**4190**	**9073**	**-1425**

2021 m. pagrindine dokumentų nurašymo priežastimi buvo neaktuli (senesnė nei 3 m.) periodika – 83 % ir leidinių susidėvėjimas – 17 %.

6. Knygų ir kitų laikmenų dokumentų panaudojimas

2021 m. pabaigoje Zarasų CBS fondą sudarė 170940 vnt. knygų ir kitų dokumentų. **2021 m. vartotojams išduota 158432 vnt. dokumentų,** t. y. 5,5 % mažiau nei 2020 m. **Vienam vartotojui per metus išduota vidutiniškai 32,5 dokumentai.** (Detaliau Priedas Nr. 2. Fondo panaudojimas).

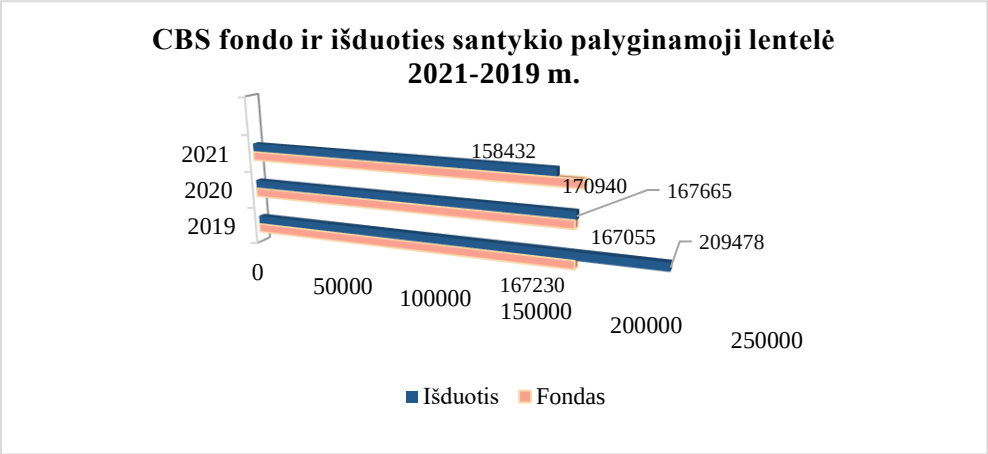

2021 m. pirmąsyk CBS fondo apyvarta tesiekia 0,9. Po LIBIS Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos elektroninio katalogo perkėlimo į centralizuotai valdomą debesų kompiuterijos infrastruktūrą, nebuvo galima suformuoti dokumentų nurašymo aktų, todėl išsibalansavus dokumentų gavimo ir nurašymo santykiui, fondas išaugo.

Viešojoje bibliotekoje fondo apyvarta – 0,7, miestelių struktūriniuose padaliniuose – vidutiniškai 1,2, kaimo struktūriniuose padaliniuose vidutiniškai – 1,2. Didžiausia apyvarta Smalvų struktūriniame padalinyje – 2,1, Samanių ir Imbrado struktūriniuose padaliniuose – 1,8, Salako struktūriniame padalinyje –1,6. Mažiausia apyvarta Antazavės struktūriniame padalinyje – 0,2 ir Suvieko – 0,5. Šis rodiklis yra signalas, kad būtina fondo peržiūra ir atnaujinimas.

***

Zarasų CBS vartotojams į namus išduota 112035 fiz. vnt. **(2020 m. – 111048 vnt.)** dokumentų (tai sudarė 70,7 %), **vietoje naudotasi** 46397 vnt. fiz. vnt. (2020 m. – 56617 vnt.) dokumentų (tai sudarė 29,3 %). Palyginti su 2020 metais, išduoties į namus rodiklis išaugo 1 %, o naudojimosi dokumentais vietoje sumažėjo 18 %. Galima teigti, kad per tuos du COVID-19 pandemijos metus, bibliotekoms laikantis COVID 19 saugumo reikalavimų, išryškėjo nauja tendencija – lankytojai vis mažiau naudojasi skaityklų paslaugomis.

Zarasų viešojoje bibliotekoje vartotojams iš viso išduota 46283 fiz. vnt. dokumentų, t. y. 21,2 % mažiau nei 2020 m. Į namus išduota 29187 fiz. vnt. dokumentų (tai sudarė 63 %), vietoje naudotasi 17096 fiz. vnt. dokumentų (tai sudarė 23 %.) Palyginti su 2020 metais, išduoties į namus rodiklis sumažėjo 26,6 %, o naudojimosi dokumentais vietoje rodiklis sumažėjo 22,2 %. Kadangi

LIBIS apskaitos funkcionalumai neveikė kelis mėnesius, tai ir išduoties apskaitoje gali būti didelė paklaida.

Miestelių struktūriniuose padaliniuose vartotojams išduota 33331 fiz. vnt. dokumentų, t. y. 4,8 % mažiau nei 2020 m. Į namus išduota 25870 fiz. vnt. dokumentų (77,6 %), vietoje naudotasi 7461 fiz. vnt. dokumentų (22,3 %). Palyginti su 2020 metais, miestelių struktūriniuose padaliniuose dokumentų išduoties į namus rodiklis sumažėjo 2,4 %, naudojimosi dokumentais vietoje rodiklis sumažėjo 12,2 %.

Kaimo struktūriniuose padaliniuose vartotojams išduota 78818 vnt. dokumentų, t. y. 6,7 % daugiau nei 2020 m. Į namus išduota 56978 fiz. vnt. dokumentų (tai sudarė 72,3 %), vietoje naudotasi 21840 fiz. vnt. dokumentų (tai sudarė 27,7 %). Palyginti su 2020 metais, kaimo struktūriniuose padaliniuose išduoties į namus rodiklis išaugo net 19,4 %, o naudojimosi dokumentais vietoje rodiklis sumažėjo 16,5 %.

Literatūros išduoties ir fondo panaudojimo santykis 2021 m.

	Grožinės literatūros išduotis	Grožinės literatūros apytaka	Mokslo šakų literatūros išduotis su periodika	Mokslo šakų literatūros fondo apytaka	Iš jų periodinių leidinių
CBS	72063	0,7	86369	1,2	2,6
Viešoji biblioteka	19886	0,6	26397	0,7	2,0
Miestelių	18155	1,0	15176	1,4	10,8
Kaimo	34022	0,7	44796	1,9	1,7

2021 m. **Zarasų CBS grožinių leidinių išduotis** sudarė 45,5 % (2020 m. – 45,9 %) visos išduoties, **mokslo šakų dokumentų išduotis** – 54,5 % (2020 m. – 54,1 %). Palyginti su praeitais metais, santykinės išduoties proporcijos veik nepakito. Bet grožinės literatūros išduota 6,2 % mažiau, o mokslo šakų 4,8 % mažiau nei 2020 m. Analizuojant fondo sudėties ir išduoties santykį, matyti, kad grožinės literatūros apyvarta CBS sudaro 0,7, viešojoje bibliotekoje 0,6, miestelių bibliotekose 1,0, kaimo bibliotekose 0,7. Galima teigti, kad grožinės literatūros fondas yra per didelis arba neatitinkantis skaitytojų poreikių. Mokslo šakų (su periodika) fondo apyvarta per metus 1,2: viešojoje bibliotekoje 0,7, miestelių bibliotekose – 1,4, kaimo bibliotekose – 1,9.

2021 m. **viešojoje bibliotekoje** grožinių dokumentų išduotis sudarė 43 % (2020 m. – 48,1 %), mokslo šakų dokumentų – 57 % visos dokumentų išduoties. Palyginti su 2020 m. grožinės literatūros išduota 29,6 % mažiau, mokslo šakų –13,5% mažiau. Grožinės literatūros fondo apyvarta tesiekia 0,6, mokslo šakų 0,7. Šie rodikliai rodo, kad reikalinga gilesnė turimo fondo atitikimo vartotojų poreikiams analizė. Galbūt viešosios bibliotekos išduoties rodiklio mažėjimui įtakos turi fondo išdėstymas – mokslo šakų literatūros priestato III a., grožinės literatūros fondas pasiekiamas senojo pastato II a.

LIBIS duomenimis 2021 m. Skaitytojų aptarnavimo skyriuje **grožinės literatūros skaitomiausių kūrinių penketukas:**

1. Ten, kur gieda vėžiai : romanas / Delia Owens. – 3-iasis leid.. – Vilnius, 2020.
2. Petro imperatorė : [istorinis romanas] Kn.2 / Kristina Sabaliauskaitė. – 3-oji laida. – Vilnius, 2021.
3. Saulės sesuo : Elektros istorija : romanas / Lucinda Riley. – Vilnius, 2020.

4. Dingusi sesuo : Meropės istorija : romanas / Lucinda Riley. – Vilnius, 2021.
5. Petro imperatorė. [istorinis romanas] Kn.1. / Kristina Sabaliauskaitė. - 3-čioji laida. - 2019.

Skaitomiausių mokslo informacinių leidinių penketukas:

1. 999 Aušvico moterys : tikra istorija / Heather Dune Macadam. – Vilnius, 2021.

2. Kūnas mena viską : kaip išgydyti kūno, proto ir sielos traumas / Bessel van der Kolk. Vilnius [i.e. Klaipėda], 2020.

3. Sapiens : glausta žmonijos istorija / Yuval Noah Harari. – [Vilnius], 2018.

4. Pakeliui su savimi / Lavija Šurnaitė – Vilnius : Alma littera, 2019.

5. Aromaterapija vaikams: daugiau nei 300 natūralių ir kvapnių eterinių aliejų mišinių / Valerie Ann Worwood. – [Vilnius], 2017.

2021 m. **miestelių struktūriniuose padaliniuose** grožinių dokumentų išduotis sudarė 54,4 %, mokslo šakų dokumentų – 45,5 %. Palyginti su 2020 m., grožinės ir mokslo šakų išduoties rodikliai išliko stabilūs. Grožinės literatūros apyvarta – 1, mokslo šakų – 1,4.

2021 m. **kaimo struktūriniuose padaliniuose** grožinių dokumentų išduotis sudarė 43,2 %, mokslo šakų dokumentų – 56,8 %. Palyginti su 2020 m., grožinės literatūros išduotis išaugo 26,3%, mokslo šakų – 0,5%. Grožinės literatūros apyvarta – 0,7, mokslo šakų – 1,9.

Analizuojant išduoties rodiklius struktūriniuose padaliniuose, matyti, kad 2021 metais santykinai išaugo grožinės literatūros išduoties rodiklio procentas.

***

2021 m. Zarasų CBS periodinių leidinių išduotis sudarė 46,7 % (2020 m. – 44,3) visos išduoties.

Viešojoje bibliotekoje periodinių leidinių išduotis sudarė 40,1 %. Miestelių struktūriniuose padaliniuose – vidutiniškai 36,4 %. Lyginant miestelių bibliotekų periodinių leidinių išduoties santykinį rodiklį: Dusetų K. Būgos struktūriniame padalinyje periodinių leidinių išduotis sudarė 18 %, Turmanto struktūriniame padalinyje – 55,9 %, Ligoninės struktūriniame padalinyje – 80,7 % visos išduoties. Toks aukštas Zarasų ligoninės struktūrinio padalinio periodinių leidinių išduoties rodiklis yra dėl to, kad daugiausiai Ligoninės personalas ir ligoniai skaitė periodinę spaudą.

Kaimo struktūriniuose padaliniuose periodikos išduotis sudarė vidutiniškai 55 % (2020 m. – 57 %) visos išduoties. Lyginant kaimo padalinių periodinių leidinių išduoties rodiklį: didžiausias Samanių ir Imbrado struktūriniame padalinyje –74 %, Baibių – 70 %, žemiausi – Šniukštų ir Degučių – 34 %.

Analizuojant periodikos išduoties rodiklius, matyti, kad nuo 2020 m. dėl karantino periodikos išduotis krenta. Nors kaimo struktūriniuose padaliniuose, ypač dirbančiuose nepilną darbo dieną, didžiają dalį išduoties sudarė periodiniai leidiniai, jų panauda sumažėjo 3,5 %.

***

Išduoties vaikams analizė. 2021 m. Zarasų rajono **centralizuotoje bibliotekų sistemoje vaikams išduota 43036** (2020 m. – 44176) fiz. vnt. dokumentų, t. y. 2,6 % mažiau nei 2020 m. Viešojoje bibliotekoje išduota 8391 vnt., t. y. 24 % mažiau, miestelių struktūriniuose padaliniuose – 7536 vnt., t. y. 10,4 % mažiau, kaimo struktūriniuose padaliniuose išduota 27109 vnt., t. y. 9,9 % daugiau nei 2020 m.

2021 m. išduotis vaikams sudarė 27,1 % visos išduoties (2020 m. – 26,3%).

Analizuojant išduoties vaikams sudėtį, grožinės literatūros išduotis – 26450 vnt. arba 61,5 % (2020 – 62,7 %) visos išduoties vaikams. Palyginti su 2020 m., išduota 4,5 % mažiau nei 2020 m.

Mokslo šakų literatūros su periodika išduotis – 16583 vnt. arba 37,3 % išduoties vaikams. Tai 0,6 % daugiau nei 2020 m.

Periodinių leidinių vaikams išduota 16487 vnt., t. y. 11,8 % daugiau nei 2020 m. Periodinių leidinių išduotis vidutiniškai sudarė 38 % (2020 m. –33 %) visos išduoties vaikams. Iš jų: viešojoje bibliotekoje 34,1 %, miestelių struktūriniuose padaliniuose 23,1 %, kaimo struktūriniuose padaliniuose 43,9 %.

Zarasų viešojoje bibliotekoje vaikams grožinės literatūros išduotis sudarė 71 % (5967 vnt.), mokslo šakų išduotis – 29 % (2424 vnt.) išduoties. Miestelių struktūriniuose padaliniuose grožinės literatūros išduotis vaikams sudarė 75 %, mokslo šakų – 25 %. Kaimo struktūriniuose padaliniuose grožinės literatūros išduotis vaikams sudarė 55 %, mokslo šakų – 45%.

2021 m. CBS vaikų skaitomumo rodiklis – vidutiniškai 43,6 (2020 m. – vidut. 36) dokumentai 1 vartotojui vaikui: viešojoje bibliotekoje – vidutiniškai 24 dokumentai; miestelių struktūriniuose padaliniuose – vidutiniškai 27 dokumentai; kaimo struktūriniuose padaliniuose – vidutiniškai 74 dokumentai.

7. Leidinių užsakymo iš kitų bibliotekų paslauga

Nesant leidinio CBS fonde skaitytojams buvo sudaryta galimybė užsisakyti jį naudojantis tarpbibliotekinio abonemento (toliau – TBA) paslauga iš nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos ir Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos fondų naudojantis LIBIS TBA posistemiu. 2021 m. į Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės Bitės viešosios bei Nacionalinės M. Mažvydo bibliotekų TBA skyrius išsiųsta 14 užklausų ir gauta 14 dokumentų: iš jų 14 kopijų. Skaitytojų aptarnavimo skyriuje šia paslauga naudojosi 2 abonentai. Dokumentai užsakomi per LIBIS elektroninį TBA posistemį, užsakymai vykdomi gana greitai, bet paslauga nėra populiari, nes mokama.

8. Dokumentų fondo apsauga

Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos knygos, kitų laikmenų dokumentai yra apsaugoti RFID lipdėmis, susietomis su savitarnos ir aptarnavimo technine ir programine įranga, skirta leidiniams ir publikacijoms užsakyti bei gauti viešojoje bibliotekoje. Lipdės suveikia išnešant knygą iš bibliotekos. RFID technologija susieta su Lietuvos integralia bibliotekų informacijos sistema LIBIS. Viešoji biblioteka turi RFID bangomis veikiantį knygų inventorizavimo įrenginį, kurio pagalba yra daug paprasčiau sutikrinti VB fondo išdėstymą.

Kasmet pagal galimybes organizuojama bent po vieną patikrinimą struktūriniuose padaliniuose. Bet 2021 m., laikantis saugumo ir įvesto lankytojų srautų ribojimo, patikrinimai nebuvo vykdomi.

Menkai pažeistos, įplyšusios, bet skaitomos knygos buvo tvarkomos. Knygrišys per metus atnaujino apie 200 knygų – suklijavo lapus, sutvirtino viršelius, nugarėles ir taip prailgino knygų panaudojimo laiką.

Vieną kartą per mėnesį buvo organizuojamos sanitarinės dienos. Tomis dienomis fondai yra švarinami ir tvarkomi.

9. Skaitmeninimas

2021 m. kraštotyros literatūros skaitmeninimo procesas nesustojo. Bendradarbiaujant su Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Regioniniu skaitmeniniu skyriumi buvo suskaitmeninti kraštiečio Antano Kartano rankraščiai – III–VIII tomai (3769 vaizdai). Skaitmeninis dokumentas įkeltas į Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos sukurtą duomenų bazę http://skaitmeninimas.zvb.lt, kurioje talpinami ir kiti Regioniniame skaitmeniniame skyriuje suskaitmeninti leidiniai ir rankraščiai iš Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos fondo, iš viso 6266 skaitmeninti vaizdai.

VIII. METODINĖ VEIKLA

2021 m. organizuojamos metodinės veiklos pagrindiniai tikslai – analizuoti ir stebėti bibliotekų veiklą, pateikti rekomendacijas bibliotekų veiklos gerinimui, konsultuoti padalinius aktualiausiais klausimais ir skatinti kvalifikacijos ir kompetencijos ugdymą.

Metodiniame darbe vadovautasi bibliotekų veiklas norminančiais dokumentais, Vyriausybės, Kultūros ministerijos patvirtintais teisės aktais, nutarimais, Zarasų rajono savivaldybės tarybos sprendimais, nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Bibliotekininkystės centro parengtomis rekomendacijomis ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro – valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimais dėl coronaviruso pandemijos suvaldymo.

Kompetencijų didinimui 2021 m. darbuotojams buvo inicijuotas dviejų dalių seminaras. Vertėja, Vaikų ir jaunimo skaitymo asociacijos narė Indrė Dalia Klimkaitė skaitė paskaitą „Vaikų literatūra Lietuvoje: tendencijos ir perspektyvos“. Pabėgimo kambarių kūrėjas, reklamos specialistas Modestas Stumbrys skaitė paskaitą „Socialinių tinklų panaudojimo galimybės bibliotekų darbe“. Darbuotojams suorganizuota išvyka – seminaras „Bendraujančios bibliotekos: patirtys, naujos darbo formos“ į Akmenės, Plungės ir Telšių viešąsias bibliotekas.

Susirinkimai. Susirinkimai yra pagrindinis stebėjimo, apžvalgos, planavimo ir veiklos kontrolės variklis. Jie buvo planuojami iš anksto. 2021 m. dėl besitęsiančios COVID-19 pandemijos dalis darbuotojų susirinkimų ir pasitarimų buvo organizuojami nuotoliniu būdu, dažniausiai naudojant Google Meet platformą.

2021 m. Zarasų viešojoje bibliotekoje buvo organizuota 17 centralizuotos bibliotekos sistemos darbuotojų, viešosios bibliotekos darbuotojų ir administracijos ir skyrių vedėjų susirinkimų-pasitarimų.

Suorganizuoti 7 Zarasų centralizuotos bibliotekų sistemos (toliau – CBS) darbuotojų susirinkimai, iš jų 6 nuotoliniu būdu. Susirinkimų metu aptarti klausimai dėl kultūros darbuotojų veiklos vertinimo, dėl bibliotekos struktūros, darbo užmokesčio 2022 metais, darbo organizavimo COVID-19 pandemijos metu. Susirinkimų metu analizuoti CBS veiklos statistinių rodiklių rezultatai, dalyvavimo partnerių teisėmis projektuose klausimai. Darbuotojai supažindinti su LNB parengtu leidiniu „Biblioterapijos metodika“, jame pateiktomis rekomendacijomis, bibliotekininkams pateikta nauja informacija dėl renginių organizavimo ir bibliotekos dienoraščio renginių dalies pildymo, LNB bibliotekos tyrimų „Kuo domisi ir ką skaito nedidelių bibliotekų vartotojai“ išvados. Darbuotojams bibliotekos inžinierius organizavo praktinius mokymus kaip naudotis Google Meet‘ ir „Zoom“ platformomis. Susipažinta su naujais darbuotojų saugos ir sveikatos dokumentais, naujomis civilinės saugos nuostatomis, analizuoti inventorizacijos VB ir

struktūriniuose padaliniuose rezultatai, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo nauja redakcija.

Viešosios bibliotekos darbuotojų susirinkimų metu buvo analizuojami rengiami ir įvykę renginiai, galimybių paso, darbuotojų periodinio COVID-19 testavimo GPR tyrimo metodu ir pan. klausimai.

Administracijos ir skyrių vedėjų susirinkimuose svarstyti aktualūs einamieji klausimai dėl bibliotekos veiklos planų vykdymo, statistinių ir tekstinių ataskaitų pateikimo, darbuotojų 2020 metų veiklos vertinimo, Skaitytojų aptarnavimo skyriaus skyrių pareigybių atnaujinimo, darbo organizavimo Lietuvos Respublikos Vyriausybei paskelbus ekstremaliąją padėtį, apsaugos priemonių dėvėjimo tvarkos, tartasi dėl kiekvieno mėnesio veiklų, naujų projektų rengimo ir laimėtų projektų įgyvendinimo klausimų.

Išvykos į padalinius. Viena iš metodinės veiklos ir kontrolės formų – išvykos į padalinius. Tai vykdė vyriausias metodininkas ir skyrių vedėjai, IT specialistas. 2021 metais buvo organizuota 21 išvyka po padalinius, kurių metų padaliniai aplankyti 48 kartus, vidutiniškai viename struktūriniame padalinyje po 3 kartus. Vietoje vykdyta pirminių apskaitos dokumentų pildymo kontrolė, stebėta kaip organizuojamos parodos, tvarkomi fondai.

Centrinė projektų valdymo agentūra (CPVA) vykdė projekto „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“ patikrą Salako, Antalieptės, Antazavės, Dusetų K. Būgos, Suvieko, Štadvilių ir Turmanto bibliotekose. Dalyvavo 2 CPVA atstovai, Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos automatizuotų bibliotekinių procesų inžinierius D. Merkys ir vyriausioji metodininkė Stanislova Bikulčiūtė. Atsižvelgiant į CPVA pastabas Antalieptės, Dusetų, Suvieko, Štadvilių ir Turmanto struktūriniuose padaliniuose buvo apsilankyta dar kartą ir ištaisyti rasti trūkumai.

Automatizuotų bibliotekinių procesų inžinierius D. Merkys lankėsi visuose struktūriniuose padaliniuose, atliko viešosios interneto prieigos kompiuterių profilaktinę priežiūrą.

Metodinės rekomendacijos. 2021 m. vyriausias metodininkas parengė „2022 metų rašytojų jubiliejinių datų kalendorius“, „Kraštiečių 2022 m. kalendorius“. „Rajono įvykių ir datų kalendorius 2022“. LIBIS administratorė Danutė Kiltinavičienė parengė metodines rekomendacijas darbui su LIBIS Skaitytojų aptarnavimo posistemiu bibliotekininkus pavaduojantiems darbuotojams „Skaitytojo registravimas“, „Kuriame naują vartotoją“.

IX. BIBLIOTEKOS ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA, DARBUOTOJAI IR JŲ PROFESIONALUMO UGDYMAS

1. Bibliotekos organizacinė struktūra

2021 m. Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos struktūroje:

- Skaitytojų aptarnavimo skyrius. Jį sudaro grožinės literatūros abonementas, mokslo šakų literatūros abonementas, periodikos skaitykla, mediateka, parodų galerija.
- Vaikų literatūros skyrius. Jį sudaro ikimokyklinio amžiaus ir 1-6 klasių moksleivių abonementas, 7-12 klasių moksleivių literatūros abonementas, žaisloteka, edukacinė erdvė su Šeimos skaitmeninių veiklų centru.
- Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyrius.
- Ūkio skyrius. Jame – dailininkas, IT specialistas, aptarnaujantis personalas.

- Specialistai: vyresnysis bibliotekininkas ryšiams su visuomene, vyriausias metodininkas, vyresnysis bibliotekininkas renginių organizatorius.
- 16 struktūrinių teritorinių struktūrinių padalinių.

Zarasų rajono savivaldybės Tarybos 2019 m. lapkričio 11 d. sprendimu Nr. 169 „Dėl didžiausio leistino pareigybių skaičiaus nustatymo Zarasų rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje“ buvo nustatytas leistinas pareigybių skaičius 48. 2021 m. pabaigoje viešosios bibliotekos centralizuotoje sistemoje buvo užimti 45,45 etato. Organizuojant darbą 2021 metais bibliotekos direktorius parengė ir patvirtino 61 įsakymą personalo, 17 įsakymų veiklos, 16 įsakymų komandiruočių, 5 įsakymus atostogų klausimais.

CBS darbuotojų užimtų etatų skaičius 2021 gruodžio 31 d.

Eil. Nr.	Pareigybių pavadinimai	Etatų skaičius
1.	Direktorius	1
2.	Direktoriaus pavaduotojas	1
3.	Vyriausiasis metodininkas	1
4.	VB skyrių vedėjai	4
5.	Vyresn. bibliotekininkai viešojoje bibliotekoje	12
6.	Vyresn. bibliotekininkai struktūriniuose padaliniuose	12,5
7.	Bibliotekininkai struktūriniuose padaliniuose	3
8.	Bibliotekinių procesų automatizacijos inžinierius	1
9.	Dailininkas	1
10.	Buhalterija	1,5
11.	Techniniai darbuotojai	7,45
	IŠ VISO	45,45

2021 m. Zarasų CBS metų pabaigoje dirbo 49 darbuotojai. Iš jų: profesionalių bibliotekininkų – 36, kvalifikuotų specialistų – 5, techninių darbuotojų – 8 (sekretorius, vairuotojas, knygrišys, darbininkas, kiemsargis, valytojai). 2021 m. nutraukta sutartis dėl valymo paslaugų viešosios bibliotekos priestate ir į struktūrą įtraukti 2 nauji valytojų etatai. Techninio personalo etatai sudarė 16,4 % visų bibliotekų tinklo etatų.

Darbuotojų kaitos beveik nėra. 2021 m. iš darbo išėjo Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vyresn. bibliotekininkė, šis etatas buvo panaikintas.

Viešojoje bibliotekoje dirbo 28 darbuotojai, iš jų 17 bibliotekininkų, visi turintys bibliotekininkystės išsilavinimą.

Miestelių bibliotekose dirbo 7 darbuotojai. Iš jų 6 bibliotekininkai, iš kurių 4 su bibliotekininkystės išsilavinimu, 2 – kitu.

Kaimo struktūriniuose padaliniuose dirbo 14 darbuotojų, iš jų 13 bibliotekininkų, iš kurių 6 turintys bibliotekininkystės išsilavinimą, 7 – kitą išsilavinimą.

Bendrai darbuotojų su aukštuoju išsimokslinimu (universitetiniu ir neuniversitetiniu) dirbo 18 (36,7 %), su aukštesniuoju išsimokslinimu – 25 (51 %), viduriniu išsimokslinimu – 6 (12,2 %) darbuotojai.

Bibliotekininkų dirbo 13 (36,1 %) su aukštuoju išsimokslinimu, 22 (61,1 %) su aukštesniuoju išsimokslinimu, 1 (2,7 %) su viduriniu išsimokslinimu.

Efektyvumo rodikliai. 2021 m. vienai bibliotekinei pareigybei teko vidutiniškai 107 (2020 – 132) vartotojai, vidutiniškai 2188 (2020 m. –2470) lankytojų. Tūkstančiui gyventojų teko 3 užimtos bibliotekos darbuotojų pareigybės (Detaliau. Priedas Nr. 1).

2. Darbuotojų profesionalumo ugdymas

Kvalifikacijos tobulinimo tikslas – sudaryti sąlygas ir skatinti dirbančiuosius įgyti ir plėtoti savo kompetencijas siekiant užtikrinti bibliotekos teikiamų paslaugų kokybę. 2021 m. pagrindinės kvalifikacijos tobulinimo formos buvo paskaitos, seminarai, mokymai, konferencijos, kūrybiniai projektai ir kitos. Iš 51 renginio beveik 80 % kvalifikacijos renginių buvo nuotoliniai.

2021 m. kvalifikacijos renginiuose dalyvavo 35 darbuotojai, iš kurių VB – 19, padalinių –16 darbuotojų. Tai sudarė 71, 4 % visų dirbančiųjų. Pagrindinės kvalifikacijos temos buvo siejamos su skaitymo skatinimo organizavimu, integruojant pasakojimo ir biblioterapijos metodus, paslaugų socialiai atskirtoms grupėms teikimu, sensorinių skaitymų organizavimu, naujosios LIBIS programos įsisavinimu bei darbų saugos, civilinės saugos naujovėmis.

Kvalifikacinius renginius organizavo nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, Lietuvos aklųjų biblioteka, Lietuvos bibliotekininkų draugija, Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacija, Panevėžio regiono viešųjų bibliotekų taryba, Zarasų rajono savivaldybės Administracija, Jaunimo tarptautinės bendradarbiavimo agentūra, Valstybinė darbo inspekcija, projekto „Prisijungusi Lietuva“ mokymų platforma, CPO.lt , Vyriausioji rinkimų komisija ir kiti. Mokymų bei kursų lektoriai – įvairių sričių profesionalai, turintys praktinės patirties.

2021 m. 5 darbuotojai sudalyvavo kvalifikacinėje išvykoje į vieną pažangiausių **Oodi (Suomija) viešąją biblioteką.** 15 darbuotojų aplankė Akmenės rajono savivaldybės, Plungės rajono savivaldybės ir Telšių rajono savivaldybės Karolinos Praniauskaitės viešąsias bibliotekas ir pasidalino gerąja darbo patirtimi. **(**Detaliau žr. Priedas Nr. 3: Kvalifikacijos kėlimas).

3. Įvertinimas ir skatinimas

Padėkos įstaigai 2021 m. Padėka Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos už aktyvų dalyvavimą iniciatyvoje „Atverk duris vasarai 2020“ ir turiningų veiklų organizavimą vaikų vasaros atostogų metu. Diplomas apskričių viešųjų bibliotekų asociacijos už dalyvavimą skaitymo varžytuvėse Vasara su knyga“, savivaldybių VB asociacijos padėka už dalyvavimą 2021 m. viešųjų bibliotekų ir jų padalinių Metų nominacijos skyrimo konkurse.

Padėkos už darbo jubiliejus. 2021 m. viešosios bibliotekos direktorė ir LBD Zarasų skyrius pasveikino darbuotojus, švenčiančius darbo jubiliejus. Direktoriaus Padėkos raštais apdovanoti darbuotojai: 40 metų darbo jubiliejaus proga – Vaikų literatūros skyriaus vedėja Vidmina Alubeckaitė, 30 metų darbo jubiliejaus proga – Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyriaus vedėja Danutė Kiltinavičienė, 15 metų darbo jubiliejaus proga – Ūkio skyriaus vedėja Irena Sventickienė, 35 metų darbo jubiliejaus proga – Degučių struktūrinio padalinio vyresniąją bibliotekininkė Asta Gudelienė.

IX. PATALPŲ IR INFRASTRUKTŪROS BŪKLĖ

Viešosios bibliotekos ir struktūrinių padalinių patalpų plotas. Patalpų išlaikymas. CBS struktūroje išlaikoma 17 pastatų. 2021 m. tinklo bibliotekų patalpos užėmė 3852 m² (2020 m. – 3842 m²), iš kurių 3410 m² naudingo ploto. Viešosios bibliotekos plotas 2471 m², iš kurio 2077 m² – naudingas plotas. Vienam struktūriniam padaliniui tenka vidutiniškai 83,3 m² naudingo ploto. 2021 m., suderinus su Savivaldybės Turto skyriumi, Registrų centre buvo įregistruoti veik visų padalinių pastatai.

Zarasų CBS lentynos, kuriose talpinamas fondas, užima 3008 m: VB – 1139 m, miestelių struktūriniuose padaliniuose – 596 m, kaimo struktūriniuose padaliniuose – 971 m.

Dešimtyje bibliotekų pastatų veikia centralizuotas šildymas. Autonominis – 7 pastatuose, kur kūrenama malkomis ir elektra. 2021 m. Baibių, Samanių, Smalvų, Sadūnų, Štadvilių ir Šniukštų struktūriniuose padaliniuose organizuotas malkų paruošimas žiemai. Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos pastato šilumos įrenginiai paruošti šildymo sezonui ir suderinta su AB „Panevėžio energija“ Zarasų šilumos tinklais rajone.

2021 m. remonto darbų struktūriniuose padaliniuose nevyko. Zarasų viešojoje bibliotekoje atlikti terasos stogo remonto darbai – plokščių keitimas ir dažymas.

2021 m. po LR Elektros energetikos įstatymo pasikeitimo, liberalizavus elektros tiekimą, buvo organizuoti nepriklausomo elektros energijos tiekėjo paslaugų viešieji pirkimai. Viešajai bibliotekai, Avilių ir Šniukštų struktūriniuose padaliniuose elektrą tiekia konkurso laimėtojas Ignitis, UAB.

Telefonizavimas. 2021 m. buvo naudojamasi laidinio telefono ryšio planu „Virtualus IP PBX ir neribotas verslui paslauga“. Bibliotekų centralizuotame tinkle veikė 31 laidinis telefonas, iš jų 15-oje padalinių. Zarasų Ligoninės struktūrinis padalinys netelefonizuotas.

IT tinklas. Viešosios bibliotekos kompiuterinės įrangos tinklas centralizuotas. Tinklą aptarnauja 2 serveriai – tarnybinės stotys. Zarasų viešojoje bibliotekoje kompiuterių tinkle įdiegtą šviesolaidinio interneto ryšio liniją aptarnauja „Telia Lietuva”, AB. Struktūriniuose padaliniuose prieiga prie interneto teikiama per AB Radijo ir televizijos centro paslaugą „Erdvės” ir „Telia Lietuva”, AB. Kompiuteriniame tinkle įjungta 175 kompiuteriai: 127 kompiuteriai vartotojams ir 48 darbuotojams. 2021 m. organizuotas interneto ryšio paslaugų pirkimas Zarasų viešajai bibliotekai ir 6 struktūriniams padaliniams.

Materialinė bazė. 2021 m. įsigytas turtas. Paslaugų gerinimui įsigyta modernus baltas pianinas, renginių salėje sumontuoti 3 oro kondicionieriai. Įsigytas naujas skenavimo aparatas kraštotyros literatūrai, 2 vnt. molbertų, trys LIBIS skeneriai, 3 naujos licencijos darbui su LIBIS SAP. Nupirktas naujas 3 dalių vėliavų stovas, 2 vnt. skėčių lauko terasai, reklaminių vėliavų su bibliotekos logotipu (6 vnt.). Gerinant aplinką vartotojams ant stogo įsigyta nauja dekoratyvinė tvorelė. Salako struktūriniam padaliniui nupirktos naujos lentynos knygų fondui ir stalas darbuotojui. 2021 m. kiekvieną ketvirtį pirktos priemonės apsaugai nuo COVID-19.

X. FINANSAVIMAS

Gauta lėšų. 2021 m. Zarasų CBS iš viso gauta 674696,28 Eur (2020 m. – 602080,89 Eur). 2021 metais iš savivaldybės biudžeto gauta 668431 Eur (2020 m. – 588884,00 Eur), t. y. 13 % daugiau nei 2020 metais. Nuo 2021 m. KM lėšos knygoms įtrauktos į Kultūros plėtros programą. 2021 m. Kultūros plėtros programai įgyvendinti skirta 663,6 tūkst. Eur (2020 m. – 580,2 tūkst. Eur),

švietimo (neformalaus ugdymo) programai – 4403,00 Eur (2020 m. – 7184,00 Eur), aplinkosaugos programai – 0 Eur. (2020 m. 700 eur).

- Už mokamas paslaugas gauta 1607,57 Eur (2020 –865,58 Eur). Paslaugų įplaukas sudarė lėšos už kopijavimo, spausdinimo ir įrišimo paslaugas, renginių salės nuomą bei naudojimąsi nuotolinio darbo vietomis dalyvaujant Zarasų bendrystės erdvėje.
- Fizinių ir juridinių asmenų dovanos –257,71 Eur (2020 m. –231,31 Eur).
- Programų, projektų įgyvendinimui – 4400 Eur (2020 m. – 12100 Eur).

Išleista lėšų. 2021 m. išleista 685118,58 Eur (2020 m. – 535710,37 Eur).

- **Darbo užmokesčiui**. 2021 m. darbuotojų darbo užmokesčiui panaudota 513644,12 Eur (2020 m. – 475267 Eur). Augo kultūros darbuotojų darbo užmokestis, nes buvo skirtos kintamosios dalys, kilo minimalioji mėnesinė alga (642 Eur), augo pareiginės algos bazinis dydis (177 eur) savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojams, tarp jų bibliotekos darbuotojams.
- 2021 m. kitoms išlaidoms (Sodrai, elektrai, šildymui, ryšiams, komandiruotėms, vandeniui, kurui, patalpų nuomai, trumpalaikiam turtui ir t.t.) panaudota 114620,42 Eur (2020 m. – 106640,61Eur).
- Automatizacijai: kompiuterinei ir programinei įrangai, interneto ryšio apmokėjimo išlaidos – 8082,32 Eur (2020 m. – 7397,81 Eur). Iš tos sumos interneto išlaidos sudarė 3,5 tūkst. Eur (2020 m. – 4,2 tūkst. Eur).

Vidutinė vieno lankytojo kaina per metus – 6,78 Eur (2020 m. – 6,77 Eur).

- **Išlaidos dokumentams įsigyti.** 2021 m. dokumentų įsigijimui panaudota 48739,56 Eur (2020 m. – 46368,12 Eur, 2019 m. – 50944,72 Eur,). Iš jų**:** Kultūros ministerijos lėšos spaudiniams įsigyti – 25256 Eur (2020 m. – 26100 Eur.), savivaldybės – 12803,50 Eur (2020 m. – 12507 Eur), kitos (dovanos, parama) – 10680,06 Eur (2020 m. – 7761,12 Eur).

81,2 % visų išleistų lėšų skirta knygų įsigijimui, 18,2 % skirta periodikai, 0,6 % – neelektroniniams dokumentams

- Knygoms – 39569,59 Eur (2020 m. –36184,48 Eur)
- Periodikai – 8901,50 Eur (2020 m. – 8607,34 Eur)
- Elektroniniams dokumentams –0,0 Eur (2010 m. – 1,0 Eur).
- Neelektroniniams dokumentams –268,47 Eur (2020 m. – 1575,30 Eur)

2021 m. **iš viso vienam rajono gyventojui dokumentų iš visų šaltinių įsigyta už 3,32 Eur** (2020 m. – 3,09 Eur). Iš jų:

- Kultūros ministerijos skirtų lėšų vienam rajono gyventojui teko 1,72 Eur (2020 m. –1,74 Eur).
- Savivaldybės lėšų dokumentams įsigyti skirtų lėšų vienam rajono gyventojui teko 0,87 Eur (2020 m. – 0,83 Eur).
- Kitų lėšų (projektų, paramos, gyventojų 1,2 % pajamų, privačių asmenų dovanų ir kt. vienam rajono gyventojui teko 0,73 Eur.

2021 m. **iš viso vienam bibliotekos vartotojui teko 10 Eur.** (2020 m. – 9,2 Eur.) dokumentams įsigyti skirtų lėšų. Iš jų:

- Kultūros ministerijos skirtų lėšų vienam bibliotekos vartotojui teko 5,2 Eur.
- Savivaldybės lėšų, skirtų dokumentams, vienam bibliotekos vartotojui teko 2,6 Eur.
- Kitų lėšų (projektų, paramos, dovanų ir kt.) vienam bibliotekos vartotojui teko 2,19 Eur.

- Analizuojant lėšų dokumentams pasiskirstymą: vienam viešosios bibliotekos registruotam vartotojui teko 9,8 Eur naujiems dokumentams, miestelių struktūriniuose padaliniuose – 7,8 eur., kaimų struktūriniuose padaliniuose – 11,6 Eur naujiems dokumentams.

IŠVADOS

Apžvelgiant 2021-uosius metus galima sakyti, kad metai iškėlė iššūkių, bet išliko gana sėkmingi. 2021 m. centralizuotas bibliotekų tinklas išlaikytas stabilus, sutelkta 33,3 % gyventojų, vaikų iki 14 metų – 54,5 %. Besitęsianti COVID 19 viruso pandemija, saugumo reikalavimų laikymasis turėjo įtakos rezultatams, bet metų veiklos planas įgyvendintas. Palyginus su 2020 m., lankomumo rodiklis augo vidutiniškai 6 %, o vaikų lankomumas – 24,3 %, virtualių lankytojų skaičius – 2,8 %, bet knygų, periodikos ir kitų laikmenų dokumentų išduoties rodiklis sumažėjo dar 5,5 %.

COVID-19 pandemijai vis dar nesibaigiant ir bijant naujo karantino, kultūrinė veikla buvo intensyvesnė vasaros ir rudens laikotarpiais. Organizuota 420 renginių, 319 parodų, įvykdyta vaikų vasaros skaitymo programa „Skaitome kitaip“, sudalyvauta skaitymo iššūkyje „Vasara su knyga“, akcijoje „Knygų startas“. Ieškoma naujų renginių formos – išbandytos sensorinio, biblioterapinio metodo veiklos.

Bibliotekininkai, įgavę daugiau patirties, tikslingiau pasinaudojo socialiniais tinklais Facebook, Youtube, organizuodami literatūros renginius ir virtualias parodas, akcijas, kurios sudarė 14 % visų organizuotų veiklų. Sėkmės sulaukė kraštotyros informacijos skaitmeninimas ir pasiekiamumo didinimas – 22 % išaugo kraštotyros svetainės virtualių lankytojų skaičius.

Biblioteka sudariusi palankias sąlygas neprofesionaliojo scenos meno atlikėjams, literatūrinio žodžio, fotografijos mylėtojams pristatyti visuomenei savo kūrybą, ugdyti visuomenės poreikį scenos menui, literatūrai ir fotografijai ir užtikrinti jo prieinamumą. Tesėsi aktyvi partnerystė su prie bibliotekų susibūrusiais klubais. Organizuojant renginius išliko stiprūs ilgalaikiai bendradarbiavimo ryšiai su mokyklomis, VšĮ „Rašytojų klubas“, VšĮ „Teatro istorijos“, Ignalinos sveikatos informacijos centru, struktūriniuose padaliniuose – su vietos bendruomenėmis.

2021 m. gautas finansavimas 4 neformaliojo švietimo programų įgyvendinimui. Jau tapo tradicija organizuoti neformaliojo vaikų ir suaugusiųjų švietimo veiklas Dusetų K. Būgos struktūriniame padalinyje, viešojoje bibliotekoje, prisidedant prie socialinės ir asmeninės kompetencijos gilinimo literatūros, technologijų, užsienio kalbų mokymosi srityse. 2021 m. Šniukštų struktūriniame padalinyje sėkmingai vyko vaikų stovykla sporto ir literatūros tema. Startavo Kultūros paso programa vaikams „Miriorama – ritiny ir interaktyviai“.

Projektinė veikla sukuria didesnes galimybes ugdyti kūrybiškumą ir plėsti paslaugas. 2021 m. Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka gavo finansavimą 2 projektų įgyvendinimui, dalyvavo 4 nacionaliniuose projektuose ir buvo partneriu 10-yje apskričių viešųjų bibliotekų, kitų rajonų savivaldybių viešųjų bibliotekų ir kitų organizacijų projektuose. Projektų finansavimas per LKT Regionų tolygios raidos programas sustiprino Utenos apskrities viešųjų bibliotekų kultūrines ir profesines partnerystes, įnešė įvairovės organizuojant kvalifikacijos veiklas, literatūros renginius.

Palyginti su 2020 m., lėtų dokumentams įsigyti panaudota 5,1 % daugiau. Lėšų periodikos prenumeratai ir fondų atnaujinimui Zarasų rajono savivaldybė skyrė 2,3 % daugiau nei 2020 metais. Naujos knygos metai iš metų brangsta. Todėl 2021 m. naujų dokumentų įsigyta 10 % mažiau nei 2020 m. 2021 m. už vieną knygą vidutiniškai mokėta jau po 10,1 eurų (2020 m. vidurkis – 8.91 Eur). Po Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos elektroninio katalogo perkėlimo į centralizuotai valdomą debesų kompiuterijos infrastruktūrą, sutriko LIBIS funkcionalumai, Fondas liko nesubalansuotas, jo atnaujinimas tesiekė 4,7 %, o jo panaudos vidutinė apvarta 0,9. Pasikeitę skaitymo interesai lemia, kad aktyviai naudojamos naujai įsigytos knygos, o didesnioji fondo dalis lieka nepanaudojama. Menkstantis skaitymo poreikism ypač vaikų, yra iššūkis bibliotekoms. Todėl vienu iš svarbių tikslų išlieka, kitokių formų ar veiklų, parodančių skaitymo naudą ir poveikį, paieška ir pritaikymas. Daugiau dėmesio reikia skirti pradinio skaitymo įgūdžių ugdymui, lavinimui.

Įvertinus tai, kad pasibaigė nacionaliniai projektai, skirti gyventojų mokymams ir technologijų atnaujinimui, bibliotekos technologiškai yra atsinaujinusios. Bet paslaugų kokybė priklauso nuo darbuotojų. Zarasų CBS nėra darbuotojų kaitos, kadrų atsinaujinimo, profesiniai įgūdžiai tobulinami išnaudojant vienkartines, ne sistemines galimybes. Šiuolaikinėje visuomenėje nuolat auga specifinių įgūdžių poreikis, sparčiai vystosi technologijos: 5G, dirbtinis intelektas, debesija. Reikia lankstumo ir energijos, pasiryžimo išmokti greit įvaldyti naujus įrankius. Tai irgi iššūkis bibliotekoms.

Išliko CBS tinklo infrastruktūros atnaujinimo poreikis – Salako, Degučių, Antazavės padalinių patalpose reikalingi remontai. Nerandama lėšų viešosios bibliotekos fasado dalies, kurią reikia atnaujinti, remontui, bibliotekininkų darbo kompiuterių atnaujinimui.

Zarasų rajono savivaldybės viešajai bibliotekai pradedant 2022 metus, svarbiausia yra pačiai išlikti besidominčia biblioteka – aktyviau tiriančia lankytojų poreikius, lanksčiai atsižvelgiančia į pokyčius – technologinius, socialinius, kultūrinius ir tikslingai atnaujinančia darbuotojų kompetencijas. Ir atviras klausimas – kokios naujos kūrybos formos įkūnys ir įprasmins mus toje besikeičiančioje tikrovėje...

DARBO EFEKTYVUMO RODIKLIAI VIENAM DARBUOOJUI PRIEDAS NR. 1

Pavadinimas	Darbuotojai, dirbantys su vartotojais	Vartotojai		Krūvis 1 darbuotojui		Dok. išduotis	Išduotis 1 darb.	Lankytojai	Lankytojai 1 darbuotojui	Renginių lankytojai		
Struktūrinio padalinio / skyriaus		Iš viso	Naujų	Vartotojų skaičius	Naujų vartotojų skaičius					Iš viso lankytojų	Iš jų virtualių lankyt.	Renginių lankytojų skaičius 1 darbuotojui
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Antalieptės	1	275	8	275	8	8788	8788	3886	3886	1121	565	1121
Antazavės	1	116	16	116	16	1609	1609	1560	1560	169	0	169
Avilių	1	141	10	141	10	6151	6151	2441	2441	332	0	332
Baibių	1	86	12	86	12	2018	2018	962	962	712	84	712
Degučių	1	210	4	210	4	8116	8116	2078	2078	1101	507	1101
Dusetų	3	769	73	256	24	19258	6419,3	12423	4141	2941	873	980,3
Imbrado	1	177	11	177	11	8289	8289	2055	2055	106	0	106
Ligoninės	1	142	18	142	18	3156	3156	2494	2494	205	0	205
Sadūnų	1	111	24	111	24	2082	2082	821	821	183	0	183
Salako	1	250	17	250	17	13292	13292	5805	5805	1235	0	1235
Samanių	1	125	1	125	1	8308	8308	3626	3626	323	0	323
Smalvų	1	91	7	91	7	5830	5830	1911	1911	292	0	292
Suvieko	1	162	7	162	7	3509	3509	1439	1439	50	0	50
Šniukštų	1	152	10	152	10	6987	6987	3514	3514	169	0	169
Štadvilių	1	102	16	102	16	3839	3839	1535	1535	160	0	160
Turmanto	2	402	39	201	20	10917	5458,5	4855	2427,5	290	0	145
IŠ VISO padaliniai	19	3338	273	175,7	14	112149	5902,6	51405	2705,5	9389	2029	494,2
VB skyriai	10	1558	177	155,8	18	46283	4628,3	48083	4808,3	3638	344	363,8
CBS	29	4896	450	163,2	15	158432	5281,1	99488	3316,3	13027	2373	434,2

FONDO PANAUDOJIMAS 2021 M. **PRIEDAS NR. 2.**

Struktūrinis padalinys / skyrius	Fondas 2021	Fondas 2020	Skirtumas	Išduotis 2021	Išduotis 2020	Išduoties skirtumas	Fondo apyvarta
Antalieptės	9655	9415	**240**	8788	9088	**-300**	0,9
Antazavės	8600	8501	**99**	1609	1490	**119**	0,2
Avilių	6106	6189	**-83**	6151	5020	**1131**	1,0
Baibių	2951	2989	**-38**	2018	2953	**-935**	0,7
Degučių	5782	5554	**228**	8116	7176	**940**	1,4
Dusetų	18569	17973	**596**	19258	20376	**-1118**	1,0
Imbrado	4678	4534	**144**	8289	8210	**79**	1,8
Ligoninės	2914	2851	**63**	3156	2900	**256**	1,1
Sadūnų	1910	1859	**51**	2082	1666	**416**	1,1
Salako	8203	8153	**50**	13292	13063	**229**	1,6
Samanių	4670	4536	**134**	8308	8382	**-74**	1,8
Smalvų	2723	2769	**-46**	5830	3713	**2117**	2,1
Suvieko	6573	6479	**94**	3509	3353	**156**	0,5
Šniukštų	5225	5071	**154**	6987	5407	**1580**	1,3
Štadvilių	3250	3136	**114**	3839	4338	**-499**	1,2
Turmanto	8032	7946	**86**	10917	11736	**-819**	1,4
Viešoji biblioteka	71099	69100	**1999**	46283	58794	**-12511**	0,7
CBS	**170940**	**167055**	**3885**	**158432**	**167665**	**-9233**	0,9

Kvalifikacinės išvykos

Lietuvos bibliotekininkų draugijos Utenos skyrius

Rugpjūčio 29–31 d. projektas „Mokomės iš geriausių ir kuriame ateitis biblioteką – kvalifikacinė išvyka į Oodi (Suomija) biblioteką. Kvalifikacinėje išvykoje į Oodi biblioteką dalyvavo D. Karlienė, J. Lementauskienė, D. Kiltinavičienė, A. Kazlauskienė, Z. Černovienė,

Lietuvos bibliotekininkų draugijos Zarasų skyrius

Spalio 8–9 d. kvalifikacinė kelionė į Naujosios Akmenės, Plungės ir Telšių viešąsias bibliotekas. Dalyvavo 15 Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos ir padalinių darbuotojų.

Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos organizuoti kvalifikacijos renginiai

Sausio 12 d. virtualus info susitikimas dėl viešų interneto prieigų atnaujinimo. Dalyvavo S. Bikulčiūtė, D. Merkys, D. Karlienė.

Vasario mėn. nuotoliniai mokymai „EBSCOhost platforma pradedantiesiems“. Dalyvavo S. Pelekienė, R. Kornevienė.

Balandžio 26 d. nuotolinis projekto „Knygų startas“ pristatymo renginys. Dalyvavo V. Alubeckaitė.

Spalio 26 d. nuotoliniai mokymai administruojantiems LIBIS sistemą. Dalyvavo D. Kiltinavičienė.

Lapkričio 11 d. Anykščiuose kultūrinės edukacijos forumas „Kultūra atrakina“. Dalyvavo Z. Černovienė.

Birželio 15 d. ir 17 d. INSOFT nuotoliniai mokymai „Skaitymų organizavimas“ ir „Skaitytojų aptarnavimas“. Dalyvavo D. Kiltinavičienė.

Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos organizuoti kvalifikacijos renginiai

Sausio 21 d. nuotoliniai mokymai „Projektų rengimas. Praktika.“ Dalyvavo S. Pelekienė, Z. Černovienė.

Vasario 18 d. nuotoliniai mokymai „Profesinės kvalifikacijos kėlimo galimybės pasinaudojant įvairių fondų dotacijomis“, dalyvavo Z. Černovienė.

Vasario 19 d. nuotolinis seminaras „Dalijimasis kultūra: nauji Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos produktai neformaliam ugdymui regiono bibliotekose“. Dalyvavo J. Lementauskienė, V. Alubeckaitė.

Vasario 23 – kovo 31 d. nuotoliniai mokymai „Nemokamos debesų paslaugos ir jų taikymo galimybės bibliotekose“. Dalyvavo S. Pelekienė, V. Juškėnienė.

Vasario 24 d. nuotoliniai mokymai „Skaitymo skatinimas integruojant pasakojimo ir biblioterapijos metodus“. Dalyvavo S. Pelekienė.

Kovo 2 d. nuotolinis seminaras „Metodinės veiklos galimybės mokyklų bibliotekoms“. Dalyvavo R. Survilaitė.

Kovo 17 d. nuotoliniai mokymai „Skaitymo skatinimas integruojant pasakojimo ir biblioterapijos metodus“, dalyvavo Z. Černovienė.

Gegužės 13 d. virtualus informacinis renginys „Universalios edukacinės skaitymo programos“. Dalyvavo J. Lementauskienė, S. Bikulčiūtė, S. Pelekienė.

Birželio 8 d. nuotoliniai mokymai „Skaitymas kitaip: sensorinių skaitymų organizavimo metodika ir įgyvendinimas bibliotekoje“. Dalyvavo L. Vaitavičienė.

Rugsėjo 20–24 d. mokymai „Edukacinio pasakojimo programų kūrimas įgyvendinant Nordic Culture Point finansuotą projektą „Pasakojimo meno ir metodo modelio kūrimas Lietuvos bibliotekoms“. Dalyvavo Z. Černovienė ir J. Gurskaja.

Spalio 5–12 d. nuotoliniai mokymai „Lietuvių ir užsienio šalių literatūros naujienų apžvalga informavimo ir konsultavimo paslaugų gerinimui socialinę atskirtį patiriančioms

visuomenės grupėms“. Dalyvavo V. Alubeckaitė, L. Vaitavičienė, S. Pelekienė, A. Kazlauskienė, V. Juškėnienė, E. Steponavičienė, J. Gurskaja, D. Koroliova, V. Stepanavičienė, A. Gudelienė.

Spalio 8 d. nuotoliniai mokymai „Darbas su LIBIS Komplektavimu“. Dalyvavo E. Rožkova, Ž. Staugienė, V. Andriuškevičienė.

Lapkričio 9 d. nuotoliniai mokymai „Darbas LIBIS Katalogavimu“. Dalyvavo E. Rožkova, Ž. Staugienė, V. Andriuškevičienė, D. Kiltinačienė, R. Kornevienė, V. Mikštienė.

Lapkričio 23 d. nuotoliniai mokymai „METIS. Skaitytojų aptarnavimo procesai ir aptarnavimas. Naujai sukurtų paslaugų administravimas: vartotojų registracija, paslaugų užsakymas ir vykdymas“. Mokėsi 24 viešosios bibliotekos ir padalinių darbuotojai, dirbantys su vartotojais.

Lapkričio 4 d. mokymai Panevėžio apskr. G. Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje „Skaitymas kitaip: sensorinių skaitymų organizavimas ir praktinis įgyvendinimas bibliotekoje“. Dalyvavo Z. Černovienė, N. Pilac, A. Gudelienė.

Spalio 21 d. nuotoliniai mokymai „Virtualių (nuotolinių) kultūrinių ir edukacinių paslaugų kūrimo ir organizavimo gerinimas socialinę atskirtį patiriančioms grupėms“. „Microsoft Teams“ programa“. Mokėsi D. Kiltinavičienė.

Spalio 22 d., lapkričio 17 d. nuotoliniai mokymai „Virtualių (nuotolinių) kultūrinių ir edukacinių paslaugų kūrimo ir organizavimo gerinimas socialinę atskirtį patiriančioms grupėms“. Nuotolinio mokymosi organizavimas Moodle aplinkoje. Mokėsi S. Bikulčiūtė.

Lapkričio 16 d. nuotolinis seminaras „Kultūros paveldas virtualioje erdvėje: teorija ir praktika“. Dalyvavo J. Lementauskienė, S. Pelekienė, V. Mikštienė.

Gruodžio 14 d. Nuotolinis renginys „Zaragozos viešosios bibliotekos (Ispanija) ir Glazgo pasakojimo centro (Škotija) gerųjų praktikų pavyzdžiai ir patirties pasidalijimo renginys“, dalyvavo Z. Černovienė.

Viešųjų bibliotekų organizuoti kvalifikacijos renginiai

Kauno apskrities viešoji biblioteka ir Lietuvos aklųjų biblioteka

Rugsėjo 21 d. nuotolinė konferencija „Biblioteka visiems“. Priimtas Lietuvos bibliotekų manifestas. Dalyvavo VB ir padalinių darbuotojai.

Utenos A. ir M. Miškinių viešoji biblioteka

Rugsėjo 27–29 d. mokymai „Kultūros įstaigų interneto svetainės“ Paliesiaus dvare (Ignalinos raj.). Dalyvavo J. Lementauskienė, D. Merkys ir D. Kiltinavičienė.

Lietuvos aklųjų biblioteka ir Pasvalio M. Katiliškio viešoji biblioteka

Lapkričio 4 d. nuotolinis seminaras „Ką pasiūlyti kitaip skaitančiam vartotojui“. Dalyvavo J. Lementauskienė, V. Stepanavičienė.

Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos organizuoti posėdžiai

Birželio 4 d. nuotolinis posėdis. Jo metų bibliotekų vadovams pristatyti tyrimo „Panevėžio viešųjų bibliotekų bendradarbiavimo galimybės“ tyrimo rezultatai, aptarta paraiška dėl dotacijos „Erasmus plius programos suaugusiųjų švietimo sektoriuje mobilumams vykdyti, projektas „Inovatyvūs Lietuvos bibliotekų skaitymo skatinimo sprendimai vaikų ir jaunimo socialinių santykių kūrimui, skaitymo iššūkis „Vasara su knyga“, Kultūros ministerijos priemonė „Aprūpinti bibliotekas socialinės ir informacinės atskirties gyventojų grupėms skirta įranga ir priemonėmis“. Išrinkta nauja tarybos pirmininkė – Loreta Aleknienė. Dalyvavo D. Karlienė.

Gruodžio 9 d. Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos išplėstiniame posėdyje Utenos A. ir M. Miškinių viešojoje bibliotekoje buvo aptartos Kultūros ministerijos priemonės „Aprūpinti biblioteka socialinės ir informacinės atskirties gyventojų grupėms skirta įranga bei priemonėmis“ 2021 m. įgyvendintos veiklos, istorijų pasakojimo meno ir metodų taikymas, aktualūs atnaujinto LIBIS klausimai. Vyko skaitymo iššūkio „Vasara su knyga“ 2021 m. rezultatų paskelbimas ir apdovanojimai. Dalyvavo D. Karlienė, S. Bikulčiūtė.

Panevėžio regioninių darbo grupių posėdžiai

Rugsėjo 8 d. regioninės metodininkų darbo grupės virtualus susitikimas, aktualių darbo klausimų aptarimas. Dalyvavo S. Bikulčiūtė.

Savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos renginiai

Spalio 7 d. Nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje visuotinio asociacijos narių susirinkimo metu diskutuota apie viešosios bibliotekos naujoviškas plėtros kryptis, vyko Savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos Metų nominacijų, Metų prizų teikimas, savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos prezidento, tarybos ir revizoriaus rinkimai. Dalyvavo J. Lementauskienė.

Lietuvos bibliotekininkų draugijos organizuoti renginiai

Gruodžio 2 d. konferencija „Biržiškos skaitymai 21“. Konferencijoje, dedikuotoje bibliotekininko profesijos identiteto temai, Lietuvos bibliotekininkų draugija, vienijanti bibliotekininkų bendruomenę jau 90 metų, kvietė diskusijai apie bibliotekininko profesijos dabartį, ateitį, įvykusius pokyčius, perspektyvas. Nuotoliniu būdu dalyvavo S. Bikulčiūtė ir LBD nariai iš padalinių.

Zarasų rajono savivaldybės organizuoti kvalifikacijos renginiai

Vasario 18–19 d. Zarasų rajono Švietimo ir kultūros skyrius ir Savivaldybės bendruomėnė

nuotoliniai mokymai „Susirinkimų vedimo metodika“ dalyvavo D. Karlienė.

Vasario 23 d. (nuotoliniu būdu) LR specialiųjų tyrimų tarnybos seminaras/mokymai „Antikorupcinės aplinkos kūrimas ir Korupcijos samprata ir pasireiškimas Lietuvoje“. Dalyvavo J. Lementauskienė.

Balandžio 27 d. nuotoliniai Panevėžio priešgaisrinės gelbėjimo valdybos civilinės saugos kursai „Ūkio subjektų ir įstaigų, teikiančių formaliojo ir neformaliojo mokymo paslaugas, bei ūkio subjektų ir įstaigų, kurie pagal vykdomos veiklos pobūdį yra skirti visuomenės poreikiams, civilinė sauga“. Dalyvavo D. Karlienė, J. Lementauskienė.

Birželio 23 d. Zarasų rajono Švietimo ir kultūros skyrius organizavo pasitarimą dėl neformaliojo vaikų švietimo programų paraiškų pildymo ir administravimo. Dalyvavo S. Bikulčiūtė.

Valstybinės darbo inspekcijos organizuoti kvalifikacijos renginiai

Sausio 18 d. nuotoliniai mokymai „Darbuotojų sauga ir sveikata“. Dalyvavo I. Sventickienė.

Vasario 25 d. nuotoliniai mokymai „Darbuotojų sauga ir sveikata per karantiną“. Dalyvavo J. Lementauskienė, D. Karlienė.

„Prisijungusi Lietuva“ organizuoti kvalifikacijos renginiai

Vasario 9 d. 13 val. virtualus edukacinis renginys bibliotekininkams „Išmani biblioteka – erdvė kurti ir augti“. Dalyvavo visi bibliotekininkai.

Vasario 22–24 d. Nuotoliniai Skaitmeninio raštingumo mokymai. Pažengusiųjų „Pristatymų rengimas“, mokėsi Z. Černovienė.

Kovo 19 d. nuotolinė konferencija LR Seime „Prisijungusi Lietuva. Ar prisijungėme“. Dalyvavo: S. Bikulčiūtė, L. Vaitavičienė, Z. Černovienė, L. Kiseliova, R. Kornevienė, V. Juškėnienė, J. Lementauskienė, V. Alubeckaitė.

Balandžio 8–9 d. nuotoliniai mokymai „Sumaniai apsipirkime ir atsiskaitykime internetu“. Mokėsi E. Gaižiuvienė, V. Stepanavičienė, R. Survilaitė.

CPO.lt organizuoti kvalifikacijos renginiai

Vasario 17 d. nuotoliniai mokymai apie viešųjų pirkimų organizavimą per Centrinę perkančiąją organizaciją. Dalyvavo J. Lementauskienė ir I. Sventickienė

Jaunimo tarptautinės bendradarbiavimo agentūros (JTBA) organizuoti kvalifikacijos renginiai

Balandžio 15–16 d. nuotoliniai mokymai „Naujai kokybės ženklą gavusių organizacijų mokymai“ . Dalyvavo J. Lementauskienė.

Vyriausiosios rinkimų komisijos organizuoti kvalifikacijos renginiai

Birželio 9 d. nuotolinis pristatymo renginys „Skaidrūs rinkimai“ pokyčiai ir prognozės“ . Dalyvavo D. Karlienė ir J. Lementauskienė.

Valstybinės lietuvių kalbos komisijos, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos renginiai

Rugsėjo 22 d. išvyka į Kraslavos miestą (Latvija) į baltų vienybės dienai. Dalyvavo D. Karlienė

Utenos apskrities regioninės tarybos renginiai

Spalio 14 d. nuotolinė konferencija, skirta Utenos regiono kultūros krypčių analizei, projektų veiklų pristatymui. Dalyvavo D. Karlienė, J. Lementauskienė, S. Bikulčiūtė.

Zarasų kultūros centro kvalifikacijos renginiai

Spalio 21–23 dienomis Utenos kultūros vadybininkų sąskrydyje, vykusiame Antalieptėje, skirtame kultūros projektų įvaizdžio kūrimui, dalyvavo J. Lementauskienė, R. Juršienė.